

Kokonaisturvallisuustapahtuma sai väen liikkeelle Vaasassa

s.4

Poliisin, Tullin ja Pelastuslaitoksen kalusto kiinnosti kaiken ikäisiä. Kuva Raimo Latvala.

s.13

Sankarivainaja palasi kotiin. Eino Matias Vatilon siunaustilaisuus Isonkyrön kirkossa 2.6.2017. Siunaus Isonkyrön kirkkoherra Artturi Kivineva. Kunniavartiossa Isonkyrön reserviläisistä Heikki Nyrhinen, Kari Ikola, Jarmo Rinta ja Matti Hannuksela. Kuva: Pohjankyrö-lehti/Teijo Mäki

Sinivalkoinen ruusu kiitokseksi veteraaneille

s.21

Juhlalounaalta poistuessaan jokainen päivän tilaisuuksiin osallistunut sai sinivalkoisen ruusun kiitokseksi isänmaan hyväksi tekemästään suuriarvoisesta työstään. Kuvassa sotaveteraani Yrjö Savola (94) puolisonsa kera poistumassa lounaalta iloisena ja mieli tyytyväisenä. Kuva: Monica Latvala.

s.32

MPK:n Pohjanmaan maanpuolustuspiirin Kokkolan ja Vaasan koulutuspaikat toteuttivat RANNIKKOMYRSKY17 -harjoituksen Lohtajalla 4.–6.8.2017. Harjoitukseen osallistui 70 kurssilaista ja kouluttajaa tiedustelu-, jalkaväkijoukkueen taistelu ja vastaosastotoimintakurssille.

Koti ja koulu – maanpuolustustahdon kivipilarit

Kuulun niihin pohjalaisiin, joiden pitää saada ensin koittaa ja sitten kokea ja sitten vasta uskoa. Kun sodat oli sodittu ja kansa alkoi luottaa tulevaisuuteen, alkoi riemukas lisääntyminen. Paras ja suurin ikäluokka on tietysti vuosi 1947. Sinä vuonna syntyi 108.167 lasta ja hupuna minä. Puutetta oli kaikesta – paitsi ”kersoosta”.

Luokat olivat nykymittapuun mukaa järkyttävän suuria. Alakoulussa pulpetit olivat niin tiheässä, ettei opettaja sopinut kävelemään käytävillä. Miten tämä vilkas lauma oppi lukemaan ja laskemaan on ihme. Suurimmasta osasta kasvoi isänmaallisia kunnon kansalaisia. Miten isänmaallisuus säilyi ja kehittyi, on ajatteleminen arvoinen asia.

Koti on paikka, jossa syntyy läpi elämän kantava käsitys isänmaasta ja maanpuolustuksesta. Omalta osaltani sain oppia nämä käsitteet jo mutustellessani Raisa-äidin tissiä. Karjalaistytöä kohti oli ammuttu Talvisodan ensimmäiset laukaukset Suojärven Hautavaaran silta-avartiossa. Siellä sota alkoi tuntia ennen kuin muualla. Raisan ryssäviha oli lep-

” Tässä olivat omaksi kokemaani kaksi kivipilaria – koti ja koulu – joiden päälle olen rakentanut maailmankatsomukseni ja maanpuolustustahtoni. Se kolmas ja tärkein on tietenkin Oulun Hiukkavaaran kunniakas PohPr.

pymätön ja pohjaton aina vuoteen 2016, jolloin hän siirtyi luo ylhäisen maan. Isäni taas oli pohdiskelija ja mietskeli vanhoilla päivillään, olisiko maailma hyvinkin erilainen, jos sotien lopputus olisi ollut toinen.

Sota otti setäni ja enoni, Veinon Ruskelan Särkisyrsyässä ja enoni Santerin Kemijärvellä Lapin sodassa. Isäni ei kertonut sodasta, ennen vuotta 1968, kun palasin vänrikkinä Oulun Hiukkavaarasta. Tämän jälkeen sain mielestäni hyvin realistisen kuvan sodan kauhuista. Isä oli kokenut sen mihin poikiensa ei – tähän asti – ole tarvinnut kokea. Mihinkään parvimielipiteisiin ei hän koskaan sortunut, vaan käski aina miettiä ja kritisoida maailman tapahtumia.

Toisena maanpuolustustahdon luoja on koulu – siinä laajemmassa merkityksessä. Alahärmän Pesolan kansa-

koulussa oli johtajaopettajana sodassa pahasti haavoittunut luutnantti Toivo Ojanperä. Lujalla otteellaan hän piti kaikki 102 oppilastaan oikealla tiellä. Jääkäri- ja urheilulivat Topin sydäntä lähellä. Jääkärimarssi ja Oolannin sota laulettiin puhki. Sodasta kertova opetus oli realistista eikä millään tavalla ihannoivaa. Oppikirjoissahan sodistamme ei puhuttu mitään.

Keskikoulu ja lukio noudatteli opetusarvoiltaan samaa linjaa sekä Alahärmässä, että Pietarsaarella. ”Isänmaallista rikoksista” rangaistusasteikko oli Härmässä huomattavasti kovempi. Luokkakaverini Pauli piirsi kerran lapsellisuuttaan Suomea kuvaavalla vaneriläpyskällä hirsipuussa roikkuvan isänmaan liitutaalulle. Rehtori Ahti Pesola näki ”taideteoksen”. Rangaistus oli kaksi tuntia jälki-istuntoa ja käytöksen alennus.

Kuulin radiosta, että jossakin Keski-Pohjanmaan lukiossa olivat oppilaat saaneet itse valita kurssit mitä opiskelisivat lukion aikana. Suuri osa oli jättänyt pois historian. Sitä se tyhmyys taas teettää, mutta kuka antaa luvan olla tyhmä?

Tässä olivat omaksi kokemaani kaksi kivipilaria – koti ja koulu – joiden päälle olen rakentanut maailmankatsomukseni ja maanpuolustustahtoni. Se kolmas ja tärkein on tietenkin Oulun Hiukkavaaran kunniakas PohPr. Armeija on se paikka, jossa pojista syntyy kunnan suomalaisia miehiä. ”Velourismit” tuossa lahden takana lopettivat aikoinaan asevelvollisuuden ja nyt itketään. Näinä ”eiku-hallinnon” aikoina on turvallista huomata, että puolustushallintoamme on johdettu määrätietoisesti ja selväpiirteisesti. Tarvitaan näköjään joku ulkopuolinen uhka, että syntyy esim. reserviläisten joukkoliittymisen reserviläisliittoon. Tämä uhka oli todennäköisesti naapurin massiivinen Zabad -harjoitus.

Olisi viisasta lukea se historian kurssi eikä räplätä koittopuhelinta.

Heikki Pääjärvi

Martti Jussi Korkiavuori In Memoriam

Elokuun kolmantena lau-
tainta tietomme tuli pysäyt-
tävä murheen viesti.

Reserviupeeeriveljemme, ylikonstaapeli evp. Martti Korkiavuori oli menehtynyt äkilliseen ja yllättävään sairauskohtaukseen synty-
mäkotikuntansa Ylistaron mökillä. Vain vajaa kolme vuotta hän ehti nauttia eläkkeelle siirryttyään la-
tuaikaa perheensä ja lasten lastensa kanssa. Mieluisat harrastukset mm. vapaa-ajan mökki Utsjoen mai-
semissa ja Ylistarossa sekä mukana olo vapaaehtoisessa maanpuolustustoiminnassa, erityisesti ampuharrastuksessa, antoi mielekästä toimintaa ystävien seurassa.

Martti Korkiavuori suoritti ylioppilastutkinnon Ylistaron Yhteiskoulussa 1974 ja valmistui jo-merkonomiksi Vaasan kauppaoppilaitok-
sesta 1977.

Varusmiespalvelus ajoittui vuosille 1974 – 75, johon liittyi RUK:n kurssi 147 ”Keropäät” ja siviili koitti 9.5.1974 vänrikkinä.

Polisiin perustutkinnon hän suoritti Poliisikoulussa Tampereella 1978 ja ammat-
tiedon ja -taidon karttuneena alipäällikön virkatutkinnon Poliisiopistossa Otaniemes-
sä 1989.

Viisi ensimmäistä virka-
vuotta Martti palveli Turun poliisilaitoksen vahvuudes-
sa. Vuonna 1983 Vaasan poliisilaitoksen silloinen poliisimestari Gert Häggkvist hy-
väksyi ja nimitti Marttin poliisilaitoksen palvelukseen. Martti itse kertoi haastattelun olleen perusteellisen. Ilmei-
sesti yksi Turussa suoritettu kuulustelu ruotsinkielellä sekä Vaasassa juuri tentti-
ty kielitodistus ruotsin kielen taidosta, joka sattumalta jäi hakupapereissa päällim-
mäiseksi, olivat ratkaisevia näytöitä.

Virkauraan liittyen Martti suoritti useita poliisialan erikoiskursseja, koska hän toimi poliisikoiranohjaajana. Poliisitoiminnan erityistilan-
teiden lisääntyessä tarvittiin myös koulutusta taktiseksi neuvottelijaksi ja sen ohien taktisen ensiavun koulutus. Samoin voimankäyttötilan-
teisiin liittyvä koulutus kai-
kille virka-aseille ja niiden taktiseen käyttöön.

Vaativia tehtäviä, jotka Martin rauhalliselle ja sovi-
televalle luonteelle sopivat erityisen hyvin.

Poliisitehtävien vaati-
vuuden lisääntyessä Martti suoritti ja sai kenttäjohtaja-
lisenssin.

Hänen monipuolisesta am-

mattitaidosta kertoo myös hyvä ruotsin ja englannin kielen sekä kohtuullinen saksan kielen taito. Kaikki-
aan Martti Korkiavuori pal-
veli poliisiin eri tehtävissä 36 vuotta, siirtyen täysin palvel-
leena eläkkeelle ylikonsta-
pelin virasta v. 2014.

Aktiivisena kuntoliikun-
nan harrastajana Martti Kor-
kiavuori osallistui huomatta-
van pitkään ja ansiokkaasti Vaasan Poliisiturheilijat ry:n toimintaan ja sen hallinto-
tehtäviin. Aluksi sihteerinä kolme vuotta ja vuodesta 1989 alkaen puheenjohtaja-
na yhtäjaksoisesti 23 vuotta. Vuonna 2015 hänet kutsut-
tiin yhdistyksen kunniapu-
heenjohtajaksi.

Hän oli myös Suomen Poliisikoirayhdistys ry:n pitkäaikainen jäsen ja vara-
puheenjohtaja vuodet 1993 – 1994.

Ammatin ulkopuolella Martti oli aktiivisesti muka-
na Vaasan Voima-Veikot ry:n toiminnassa ja sen hallituk-
sen jäsenenä yli 20 vuotta, josta varapuheenjohtajana kaksi kautta.

Vapaaehtoisessa maan-
puolustustoiminnassa Martti aloitti 1984, liittyen Vaasan Reserviupeeerikerhon jäse-
neksi. Ja seuraavana vuonna hän oli mukana nuorisoupe-

eerina kerhon hallituksessa. Vastuuvuosia kerhotasolla ehti kertyä kaikkiaan 17 vuotta, viimeksi VRUK:n varapuheenjohtajana. Vaasan Reserviupeeeripiirin hallituksessa hän oli viisi viimeksi kulunutta vuotta ja piirin edustajana Suomen Reserviupeeeriliiton liitto-
valtuustossa vuodesta 2014 alkaen aina poismenoonsa saakka.

Virkavuosien saatossa Martti sai vastaanottaa arvostettuja huomionosoituk-
sia.

Tasavallan presidentin myöntämän Suomen Val-
koisen Ruusun I luokan mitalin kultaristillä ja Valtion virka-ansiomerkki tunnus-
tuksena valtion hyväksi suori-
tetusta pitkäaikaisesta pal-
veluksesta. Puolustusminis-
terin myöntämä 4.6.2017 Suomen Reserviupeeeriliiton kultainen ansiomitali, jonka Martti sai vastaanottaa Vaasan kaupungintalossa pi-
dettyssä ylentämis- ja palkit-
semistilaisuudessa.

Lisäksi ansiokkaasta jär-
jestötoiminnasta Suomen Painiliiton hopeinen ansio-
mitali ja Suomen Poliisin Urheiluliiton pronssinen ansio-
mitali.

Reservin yliluutnantiksi Martti ylennettiin 4.6.2010.

Martti Korkiavuori Vaasan Sotilaskodissa 10.2.2015, sellaisena kuten me hänet muistamme. Illoisuus ja myönteisyys näkyi myös muille.

Martti Korkiavuori siunattiin viimeiselle matkalleen 2.9.2017 syntymäkotikun-
tansa Ylistaron kirkossa. Lähiomaisten ja sukulaisten sekä runsaslukuisen virka-
veljen ja -sisarten ja ystävi-
en sekä vapaaehtoisen maan-
puolustustoiminnan edusta-
jien saatelemana Martti las-
kettiin perhehauan lepoon. Lähinnä kaipaamaan jäivät

puoliso ja lapset perheineen sekä iäkäs isä ja sisarukset perheineen.

Hyvä ja kannustava ystävä, laajojen piirien arvosta-
ma poliisimies ja reserviu-
seeri, isänmaan palvelija on poissa. Kevyet mullat peit-
tämään leposijaa.

Raimo Latvala
virkaveli ja ystävä
vuosikymmenten ajalta.

Tervehdys kaikille Pohjanmaan Maanpuolustajan lukijoille Palosaareltä

Aluetoimiston syksy menee vahvasti kutsuntojen merkeissä. Tänäkin vuonna hieman yli 3000 pohjalaista nuorta miestä käy kutsunnoissa 33 eri paikkakunnalla. Aloitimme tänä syksynä räväkästi ja tätä kirjoitettaessa (12.9.2017) on vajaan kuukauden aikana jo noin 35 % kutsunnalaista saanut päätöksen. Tänäkin vuonna olen kutsunnoissa päässyt nauttimaan muutamasta syksyhdyttävästä hetkestä. Veteraanien puheenvuorot eivät koskaan jätä ketään kylmäksi. He osaavat ottaa yleisönsä. Nuoret miehet kuuntelevat herkeämättä veteraanien viestiä. Heidän puheenvuoronsa aikana sanonta – kuulis nuppineulakin putoavan – muuttuu todeksi.

Toinen upea asia on se, että tänä vuonna meidän viranomaisten (puolustusvoimat ja poliisi) kuin kuntien edustajienkin (etsivä nuorisotyö, lääkärit ja lautakunnissa istuvien edustajat) välinen yhteistyö on vain tiivistynyt entisestään. Uskon, että tällä hetkellä kutsunnat meidän kolmen maakunnan alueella, ovat erittäin korkealaatuinen tapahtuma, jossa tehdään myös hyviä päätöksiä ja välitetään aidosti suomalaisista nuorista miehistä.

Kesällä saimme nauttia kahdesta isosta maanpuolustustapahtumasta. Heinäkuun alussa Merivoimat juhlisti vuosipäiväänsä Vaasassa. Vaasalaiset palkitsivat Merivoimat osallistumalla runsaslukuisesti tapahtumiin niin sisäsatamassa kuin Vaasan torillakin. Laivoille kävijöitä oli niin runsaasti, että laivojen aukioloaikaa piti pidentää parilla tunnilla. Perjantaina, vuosipäivän aattona, pääsin osallistumaan yhteen tapahtumaan, jossa oli paikalla lähes koko Merivoimien johto. Kyseissä tapahtumassa kysyttiin, mikä on minun odotukseni tapahtumien suhteen. Vastasin, että uskon, että väkeä on lauantaina paljon. Kuten olikin.

Elokuun lopussa vietettiin siten Nuku Rauhasa - tapahtumaa sekä saman päivänä iltä jalkautui Puolustusvoimien kesäkiertue Vaasan torille. Nuku Rauhasa -tapahtumaa voi luonnehtia sanalla – menestys. Tapahtuman markkinointiryhmä oli tehnyt huikean työn. Tapahtumaan osallistui juuri se oikea kohde yleisö, jolle tapahtuma oli tehty. Koululaiset ja opiskelijat. Uskon, että myös muut viranomaiset, yhtyvät kiitoksiini teille tapahtuman tehneille. Huikea juttu. Aamulla noin 09:50 alkanut esikoululaisten ja alakoululaisten vyöryntä rantaan oli sellaista, joka ei hevilla unohdu.

Turussa muutama viikko sitten tapahtuneet asioita, jotka ovat saaneet ihmiset kysymään, onko Suomi enää turvallinen maa elää. Uskon vahvasti edelleen, että rakas isänmaamme on hyvin turvallinen maa elää ja olla. Mutta meidän ei pidä olla sinisilmäisiä, eikä myöskään yksisilmäisiä. Meidän pitää uskaltaa pohtia ja nähdä asioita eri näkökulmista. Ennen kaikkea perään kuulutan niitä tavallisen arjen toimintoja esimerkiksi työpaikoilla, joilla lisäämme yhteistä turvallisuutta.

Tällä Pohjanmaalla viranomaisten välinen yhteistoiminta on hyvin korkealla tasolla. Me tapaamme toisiamme lähes tulkoon viikottain. Olemme saaneet luotua tänne Pohjanmaalle yhteistoimintatavan, jossa kynnys ottaa yhteyttä tai käydä toistemme luona on hyvin matala. Samalla kertaa myös yhteiskuntamme päättäjät ovat tehneet kesän aikana lukuisia lakimuutoksia, jotka edes auttavat meitä viranomaisia turvallisen Suomen rakentamisessa.

Nuku Rauhasa -tapahtumassa Vaasan sisäsataman alueella vieraili tuhansia koululaisia ja opiskelijoita. Tässä vaiheessa iso kiitos koulujen rehtoreille ja opettajille, että otitte haasteen vastaan. Maanpuolustusta lähellä olevat organisaatiot ovat moni ”ukkoutumassa”

Mika Piironen Pohjanmaan aluetoimiston keskustelu- ja infotilaisuudessa, kuva Jouko Liikanen.

(tämä sana tarkoittaa tällä kertaa molempia sukupuolia). Nyt Nuku rauhasa -tapahtuma osoitti, että saamme yhdessä tavoitettua lapset ja nuoret, kun osaamme käyttää oikeita markkinointitapoja. Meidän jokaisen olisi syytä hetken pohtia, miten me voisimme saada nuoret mukaan ja hyödyntää heidän osaamistaan. Samoin syksyn aikana olisi kenties aika käydä keskusteluita, pitäisikö tapahtumia uusia ensi vuonna. Jos tapahtuman pääkohderyhmät – esikoulu, alakoulu, yläkoulu ja toisen asteen

oppilaitokset ovat tällä kannalla – kenties kannattaisi yrittää. Samalla kertaa kannattaisi pohtia, miten saisimme kuljettua myös lähikuntien oppilaita tapahtumiin – kenties yhteistyökumppaneiden kautta.

Marjastajille ja sienestäjille ja metsästäjille runsasta satoa. Ja kaikille oikein hyvää syksyä!

Everstiluutnantti
Mika Piironen
Pohjanmaan aluetoimiston päällikkö

Jääkäriin äitee -näytelmän ensi-ilta marraskuussa

Siinä he seisovat näyttämön reunalla. Kuusi nuorukaista, jotka ovat mukana jääkäriaiheisessa, Jääkäriin äitee -näytelmässä. Nuorin heistä on 17-vuotias, vanhin 27. Juuri saman ikäisiä kuin ne nuorukaiset, jotka sata vuotta sitten pohtivat maamme tulevaisuutta ja päättivät lähteä hankkimaan sotaoppia, ja omalla tavallaan halusivat olla mukana tekemässä Suomesta itsenäistä valtiota.

Suomen Jääkärimuseon ystävät ry toimii tuottajana näytelmälle, joka kertoo vuosista 1915 – 1918. Tapahtumia peilataan kortesjärveläisen leskimmännän Maija Viitaluoman perheen ja hänen lähipiirinsä elämän kautta niin pohjalaisessa tavassa, Saksan koulutusleirillä kuin Spalernajan vankeilassakin.

Näytelmän on käsikirjoittanut kirjailija Kirsti Manninen ja ohjaa Eija-Irmeli Lahti.

Jääkäriin äitee -näytelmää esitetään Korttesjärven Ylikylän nuorisoseuralla. Ylikylän nuorisoseuralla on pitkät perinteet näytelmätoiminnasta.

Ensi-ilta on lauantaina 18. marraskuuta kello 19. Muut esitykset ovat su 19.11. klo 13, la 25.11. klo 19, su 26.11. klo 18, la 2.12. klo 19, su 3.12. klo 18, la 9.12. klo 19, su 10.12. klo 13 ja klo 18, la 16.12. klo 19 ja su 17.12. klo 13.

Jääkäriin äitee -näytelmän käsikirjoitus on kirjailija Kirsti Mannisen ja ohjaus Eija-Irmeli Lahden. 18. marraskuuta ensi-iltansa saavaa näytelmää esitetään Korttesjärven Ylikylän nuorisoseuralla. Kuva Foto-Neiti.

Liput 18 euroa, eläkeläiset 16 euroa ja vähintään 30 hengen ryhmän lippu 15 euroa henkilöltä.

Tiedustelut ja varaukset Marita Mattilalle, puh. 0500 128 449, marita.mattila260@gmail.com.

Ruokailu täydentää teatterielämyksen

Teatterielämystä voi täydentää ruokailulla. Hotelliravintola TuuHet Evijärveltä tarjoaa vähintään 10 hengen ryhmille ruokailun jääkärihengessä.

Teemaruokailu sisältää alkupalana lohimoissan ja saaristolaisleipää, pääruokana kuhaa Marsin tapaan ja palanpainikkeeksi Marsin ryyppyn. Jälkiruokana jääkärileivos, vaniljajäätelöä ja evijärveläistä boysenmarjaa. Lisätietoja ja varaukset Ravintola TuuHet, 040 527 7345, hotelli.ravintola@tuuhet.inet.fi.

Kokonaisturvallisuustapahtuma Nuku Rauhassa sai väen liikkeelle Vaasassa

*Suomi
Finland*
100

Vaasan Nuku rauhassa kokonaisturvallisuustapahtuma järjestettiin 23.8 sisäisessä.

Tapahtuman suunnittelussa painotettiin osallistumisen ja kokemisen mahdollisuutta. Tämä näkyi tapahtuman rasteilla. Puolustusvoimien toimesta pääsi kokeilemaan miltä taisteluväline tuntuu päällä. Vaasan meripelastusseuran rastilla sai kokeilla miten heittoliinaa heitetään, VPK:n rastilla sammuttamaan tulipaloa sekä reserviläisten rastilla ampumaan Eko-aims aseilla. Toimintänäytöksissä esiteltiin mm. Poliisin partiokoiraa etsimässä räjähteitä, viranomaisten yhteistoimintaa pinta- ja ilmataistelussa sekä miten öljyntorjunta puo- mitus toteutetaan. Tätä kaik- kea täydensi kattava kalusto- näyttely viranomaistahoilta joka hakee vertaistansa alueellamme. Tutustumaan pääsi aina ambulanssista ras- kaaseen raketinheittimeen Rajavartiolaitoksen alusta unohtamatta.

Tapahtumaa voidaan pitää onnistuneena ponnistuksena alueemme vapaaehtois- sekä viranomaistahoilta. Massiivinen kiitos tapahtuman järjestämisestä kuuluu kaik- kille vapaaehtoisille jotka omalla panoksellaan olivat mahdollistamassa tapahtu- man järjestämisen.

Tapahtumassa olivat edus- tettuina mm. seuraavat tahot: Maanpuolustuskoulutusyh- distys, alueemme reservi- läiskerhot, Pohjanlahden laivastokilta, Naisten val- miusliitto, Merivartiokilta, Pohjamaan tarkka-ampujat, Vaasan Sotilaskotiyhdistys,

Tapahtumaan osallistui kaiken ikäisiä vauvasta vaariin. Vaasan kaupungin johdolla päiväkodit, peruskou- lutus ja Vamia olivat usean tuhannen nuoren voimin tutustumassa tapahtumaan. Kuvaaja: Pasi Lindroos.

Vaasan superpäivä huipentui Vaasan torilla järjestettyyn Puolus- tusvoimien Suomi 100 -kesäkiertueeseen jossa kanssaa viihdytti- vät mm. varusmiesten Show Band sekä Krista Siegrids laivaston soittokunnan kanssa. Kuvaaja: Pasi Lindroos

MPK:n rasteilla pääsi tutustumaan mm. MilFight kamppailulajiin, taktisen taistelukentän ensiavun ja tarkka-ammunnan saloihin sekä viestittämään LV217 kenttäradiolla. Kuvaaja: Pasi Lindroos.

Poliisin toimintänäytöksessä partiokoira etsi räjä- hteitä. Kuvaaja: Cristoffer Björklund.

Puolustusvoimien kalusto keräsi runsaasti kiin- nos- tuneita. Kuvaaja: Pasi Lindroos.

Eko-aims ammunta oli yksi päivän vetonauloista. Vaasan reserviläiskerhojen vetämällä rastilla on kiinnostuneita pitkäksi jonoksi asti. Kuvaaja: Cris- toffer Björklund.

Pelastusalan Keskusjärjestö, FRT Österbotten, Vaasan meripelastusseura, Vaasan metsäveikot, Puolustus- voimat, Rajavartiolaitos, Pohjanmaan Poliisilaitos, Pohjanmaan pelastuslaitos, Vaasan hätäkeskus, Tul- li, Vaasan Keskussairaala, Vaasan kaupunki sekä Poh- janmaan liitto.

Tapahtumaan osallistui yli 5000 kävijää sekä tapahtuma tavoitti hyvin kohderyhmän- sä. Vaasalaiset tarhat, perus- koulut sekä ammattikoulut yli 3000 kävijän vahvu- della takasivat tapahtuma- järjestäjille kiireisen päivän.

Vaasan Nuku rauhassa tapahtuman johtokunnan jäsen, koulutuspäällikkö
Toni Puutio
Maanpuolustuskoulutus- yhdistys (MPK)
Pohjanmaan maanpuolustuspiiri
Vaasan koulutuspaikka

Dunckers Dag 2017

// Joachim Zachris Duncker, född i Kristina socken i Savolax 12 november 1774, död 5 juli 1809 i Hörnefors, var en officer i svenska armén

För tredje året i rad har en grupp från det Österbottinska frivilligförsvaret varit över till Umeå den 5 juli för att hedra minnet av J Z Duncker. Reservisterna som deltagit är samtliga aktiva landsförsvare inom bl. a. Nylands Brigads Gilles norra Österbottinska avd. samt MPK Österbotten. Rodney Strandvall (Jakobstad) har under åren fungerat som sammankallare för gruppen samt hållit kontakten till eldsjäl Erik Eriksson i Hörnefors som är bördig från Alavieska i Kalajokidalen. Samtliga år har vi även varit inbjudna till officersmässen vid forna Västerbottens regemente dagen innan Dunckers Dag av likasinnade aktiva på den svenska sidan.

Årets Dunckers Dag genomfördes enligt samma format som tidigare år. Vi började med att besöka Umeå stadskyrka för att nedlägga en blomsterhyllning vid J Z Dunckers grav på tisdag em. Efter detta flyttade vi oss till Västerbottens regementes gamla officersmäss där vi mottogs av en grupp likasinnade som bestod av en rad tidigare samt nuvarande officerare vid Västerbottens regemente. Vi guidades genom mässens olika salar samt även "Finlandsrummet" av en grupp mycket pålästa män som minns kan vår gemensamma historia. Under detta besök vid den gamla mässen dekorerades även en av vår grupps medlemmar.

Efter denna "historielek-

tion" så förflyttade vi oss till den nya officersmässen som finns ett stenkast från den gamla mässen på samma område. Ytterligare ett antal likasinnade anslöt till den svenska gruppen och vi satt snart samlade ett 20-tal personer runt ett gemensamt bord och diskuterade som på vilken släkträff som helst. Jag måste också inflika att det är härligt att sitta med en grupp likasinnade som har koll på sin historia och kunna se eventuella framtida möjligheter. Och som vanligt när man trevligt så var vi tvungna att bryta upp efter att mässen stängningstid flyttats fram 3 gånger. Så in på småtimmarna flyttade vi oss ut i sommarmatten för att fortsätta till en minnessten som det fanns en vers från vår nationalhymn inristad i. Där stenen nu stod skulle det byggas något hus och man var rädd för dess öde varpå vi fick frågan om det kan finnas någon plats för den minnesstenen i Österbotten.

Onsdagen den 5 juli kl. 0930 möttes vi av Umeå Hemvärns musikkår samt fanvakt vid ankomst till Hörnefors brukskyrka. Kort därefter anlände även Mikael Frisell, "Chef Norrbottens regemente och chef Militärregion Nord at Swedish Armed Forces". Mikael var högsta officer på plats från svenska försvaret. Med oss fanns också 2 finska veteraner numera boende i Sverige, Rodney Strandvall avdelade omgående 2 ur vår grupp att ta hand om dessa 2

på bästa möjliga sätt. Ethel Furu, bördig från Karleby var lotta under våra senaste krig samt Rolf Nyback, bördig från Replot ingick i IR 61. Efter att vi minglat ca en timme förflyttade vi oss in i brukskyrkan där minnesgudstjänsten började kl. 1100. Brukskyrkan var i dag fullsatt och vi blev även under gudstjänsten bjudna på framträdanden med anknytning till dagens historia. Bland annat framförde Susanna Levenon från Norrlandsoperan Suomis sång på finska samt en man från Borgå vid namn Pekka von Cräutlein som var kompis med Jukka Kuoppamäki. Jukka hade tonstätt dikten "Den femte juli" från Fänrik Ståls sägner och Pekka framförde här 4 verser av dem, först på finska och sedan på svenska ackompanjerad av hans egen dotter Kielo Kärkäinen på cello samt hennes kompis Henna Leppänen på dragspel.

Efter gudstjänsten marscherade gudstjänstens deltagare från brukskyrkan till J Z Dunckers minnesmärke som ligger ca 400 m söderöver från kyrkan. Efter att den svenska fanvakten, vår fanborg samt övriga var uppställda vid minnesmärket så öppnade överste Frisell med att berätta historien om affären vid Hörnefors 1809. Han betonade även hur viktigt och aktuellt försvarssamarbetet mellan Sverige och Finland är ännu i dag. Sedan framfördes bl. a. Umeå stads hälsning, Nylands brigads

gilles hälsning, Ristinan reserviupseerits hälsning och MPK:s hälsning som framförs av utbildningschef Kari Rönnqvist. Efter dessa så läste veteranen Ethel Furu Zacharias Topelius dikt "Finlands namn" från 1848 direkt ur minnet. Och med vilken passion dessutom. Damen i fråga hade verkat som Lotta under krigen. Måste medge att detta års Dunckers Dag var mycket värdig och inser efter detta hur viktigt det är att vi förvaltar vårt historiska arv samt arbetar för att detta arv förs vidare till kommande generationer på ett sakligt sätt utan att det förvrängs.

Efter att jag kom hem från årets Dunckers Dag så slog det mig att mannen som hade en blomsterhyllning från Ristiinan Reserviupseerit ry hann jag inte hälsa på efter att dagens program var avslutat så jag vet ännu inte vem han var. Efter en stunds Googlande så hittade jag ett nummer av "Savon Vasama" från 2012 då man har rest en minnessten i Ristiina till J Z Dunckers minne. En annan intressant sak var att man även har översatt Dunckers brev hem till hans fru till finska. Duncker var en flitig brevskrivare så dessa finns samlade i något verk, så det blir att ta en sväng med gänget till Ristiina så fort möjlighet ges.

Detta via **Jörgen Härmälä** som nu varit med på Dunckers Dag 2015 och Dunckers Dag 2017 och representerat MPK Österbotten.

Suomalaisen sotilastiedustelun

1. Tiedustelun tehtävä

Puolustusvoimien tiedustelu palvele ennen kaikkea sotilaallista päätöksentekoa sekä operatiivista suunnittelua ja johtamista. Ulottuvuutensa puolesta varsinainen sotilaallinen tiedustelu voidaan jakaa strategiseen tiedusteluun, joka palvelee ylijohtoa sekä joukkoja palvelevaan taktiseen tiedusteluun.

Tietoja hankitaan eri tiedustelulajeilla. Näitä ovat tähtystys, partiointi, lentotiedustelu, kuuntelu- ja radiotiedustelu, sotavankien ja loikkareiden kuulustelu, sotasaalisasiakirjojen ja välineistön tutkiminen sekä salainen eli agentti- tai asiamiestiedustelu, jota kutsutaan myös vakoieluksi (Heiskanen). Neuvostoliitto panosti valtavasti vakoieluun, jota suomalaiset harrastivat vain ihan vähän.

2. Organisaatio

Vuonna 1919 vahvistetun kokoonpanon mukaan yleisesikuntaan tuli tiedustelua hoitavaksi elimeksi Toimisto II. Toimisto laajeni vähitellen osastoksi, johon kuului ulkomaatoimisto (tsto IV), tilastotoimisto (tsto V) ja valvotomisto (tsto VI). Ennen talvisotaa osaston nimi muutettiin ulkomaosastoksi, jonka toimistot olivat U1, U2 ja U3. Suoraan yleisesikunnan päällikön alaisena toimi viisi sotilasasiamiestä.

Tilastotoimisto U2 keskittyi Neuvostoliittoon kohdistuvaan tiedusteluun. Sen alaisina toimivat ns. alaosastot tai alatoimistot, joita oli alussa kolme: Viipurissa U2/V, Sortavalassa U2/S ja Kajaanissa U2/K. Vuonna 1939 perustettiin neljäs Rovaniemelle U2/P, P= Petsamo. Alatoimistojen tehtävänä oli asiamiestiedustelu rajan taakse sekä rajan yli tulleiden kuulustelu.

Alatoimistojen päällikköinä toimivat ennen talvisotaa

Kyynelradio.

Viipurissa reservivänrikki Toivo Salokorpi, Sortavalassa kapteeni Pekka Jänhiä, Kajaanissa luutnantti Pauli Marttina ja Rovaniemellä reservivänrikki Harri Paatsalo.

1.7.1943 perustettiin Erilinen pataljoona 4 (ErP 4) suoraan päämajan tiedusteluosaston alaisuuteen. Alaosastoista tuli sen komppania.

Päämajan tiedusteluosaston tietoineisto joko tuhoitiin tai siirrettiin Stella Polaris – hankkeen yhteydessä Ruotsiin, jonne se katosi. Näin ollen missään, ei edes Sota-arkistossa ole tiedusteluosaston arkistoa. Tiedusteluosaston laatimien asiakirjojen jakelukappaleita on sen sijaan useiden esikuntien arkistoissa.

Alatoimistojen suorittamista kuulusteluista ei ole säilynyt yhtäkään raporttia.

Toisaalta tiedetään, että alatoimistot toimittivat rajan yli omia salaisia partioita tai agenteja. Näistäkään ei ole koottua tietoutta mutta Ka-

jaanin alatoimisto näyttää lähettäneen paljon asiamiehiä tai partioita rajan taakse. Meillä olikin paljon tietoa Vienan alueen sotilaallisesta kehityksestä. Rovaniemen alatoimiston päällikön muistelmien mukaan Lapista kävi ennen talvisotaa rajan takana 18 partiota.

3. Partiointi

Kaukopartio- ja sissitoiminnassa voidaan johtosuhteiden perusteella erottaa kaksi kokonaisuutta. Ensimmäinen näistä on Päämajan johtama kaukopartiotoiminta, joka oli pääasiassa tiedustelutoimintaa. Toinen on sotatoimiyhtymien sissi- ja kaukopartiotoiminta, jonka päämääränä oli sekä tiedustelu että hävitystoiminnan lähes tasavertainen suorittaminen.

Ensimmäisen ehdotuksen kaukopartioiden lähettämistä teki luutnantti Paul Marttina 25.11.1939. Kaukopartioiden toimialue alkoi yleensä 30 - 40 km rin-

tamalinjasta ja ulottui usein 100 - 150 km päähän siitä. Etäisin partio operoi väepeli Suokkaan johdolla Sorokan – Arkangelin - Moskovan välisellä rautatieosuudella yli 250 km omista joukoista. Toiminta-aika ulottui tavallisesti viikosta kolmeen, pisin oli 56 vuorokautta (Laurila, 13).

4. Tiedusteluun liittyvä taistelutoiminta

Kaukopartioiden tavallimmat tehtävät olivat junien suistaminen, yksittäisten autojen tuhoaminen, viestiyhteyksien hävittäminen ja teiden miinoittaminen. Vain kolme kerta suoritettiin matka, jonka päätarkoituksena oli jonkin kohteen hävittäminen. Esimerkiksi talvella 1942 tuhoitiin Petrovskij Jamin suuri huoltokohde Äänisjärven itäpuolella.

Kesällä 1942 teki 4. Komppania yhteistoiminnassa saksalaisen Leichte Kom-

panie Tromsдорfin kanssa hyökkäyksen Muurmannin radalle. Osasto eteni vesistöjä pitkin erikoisvalmisteisilla kanooteilla, joissa oli perämootorit reittiä Paanajärvi – Vartiolampi – Pääjärvi – Kuntijoki – Kuukasjärvi – Nuottajärvi – Mona. Monan kylän lähellä 26.7.42 osasto jaettiin kolmeen 45- miehiin partioon, jotka etenivät radalle, joka miinoitettiin 40 km:n matkalta aikapanoksilla. Paluumatkalla tulitettiin 7,5 cm:n rekyylitörmällä LG tykillä Monan kylää, jossa havaittiin tulipaloja. Ilmakuvat osoittivat, että 12 junaa oli suistunut kiskoilta.

Maaliskuussa 1944 antoi ErP 4:n komentaja 1., 2. ja 3. komppanialle käskyn tuhota Jyskyjärven ja Suopassalmen kylät. Hyökkäys epäonnistui lähes kokonaan sillä osasto joutui vihollisen yllättämäksi.

5. Vetäytymis- ja puolustusvaiheen toimia

Helmikuussa 1944 ryhdyttiin Karjalan kannaksella ja 2. Komppanian lohkokolla valmistelemaan kätköjä nelimiehille partioille noin viikon toimintaa varten. Kun routa oli sulanut aloitettiin tarvikeiden kätkeminen.

Neuvostoliiton suurhyökkäyksen alettua 9.6. siirrettiin 1. Komppania Ruokolahdelle. Kaikkiaan pystytettiin lähettämään seitsemän partiota, joista osa jättäytyi selustaan. Vain kolmen partion onnistui suorittaa tehtävänsä. Osan oli pakko palata koska eivät saaneet radioyhteyksiä toimimaan ja osa tuhoutui. Heinäkuussa hyppäsi kaksi partiota laskuvarjoilla Koivistolle ja Lumisuolle, molemmat tuhoutuivat. Toimivat partiot seurasivat rautatieliikennettä Kanneljärven ja Kuolemanjärven alueilla ja maantieliikennettä Valkjärven alueella.

Partioiden tiedot viestitettiin kerran tai kaksi vuorokaudessa. Vihollisen radiotiedustelu suunti lähetimet lähes joka kerta, jolloin partiot joutuivat siirtymään uuteen paikkaan. Esimerkiksi Kanneljärvellä 52 vuorokautta ollut partio vaihtoi lähes päivittäin asemapaikkaansa.

Aunuksen ja Maaselän kannaksilla 2. Komppania jätti yksitoista 10- 15 miehistä partiota vihollisen selustaan. Toiminta oli Aunuksen kannaksen alueella erittäin vaikeata vihollisen levittäytyessä myös maastoon. Puolustusvaiheen alettua ei Karjalan kannaksella enää suoritettu kaukopartiotoimintaa.

6. Kokemuksia

Partioaika vaihteli muutamasta päivästä lähes kahteen kuukauteen. Lähes kaikki partiot joutuivat taistelukos-

Heinkel He 115.

Huoltotorpedoita avataan.

vaihteita 1919–1945

ketukseen vihollisen kanssa vuoden 1942 talvesta alkaen. Tämä johtui vihollisen selustanvarmistuksen parantamisesta.

Kaikkiaan suorittivat Päämajan kaukopartiot lähes 300 partiomatkaa. Näistä 3. komppania 72 matkaa ja 4. Komppania 73 matkaa. 1. Ja 2. Komppanioiden partiomatkojen määrät eivät ole tiedossa, mutta arvioidaan, että ne olisivat olleet samaa luokkaa.

Kokonaistappiot muodostuivat erittäin pieniksi. Kautuneita oli 2. Komppanialla 17 miestä, 3. Komppanialla 7 ja neljännellä Komppanialla 7 miestä. Ensimmäisen Komppanian kautuneista ei ole tarkkaa tietoa mutta voidaan olettaa niiden olevan suuremmat Karjalan kannaksella 1944 aiheutuneiden suurten tappioiden takia. Yhteensä voidaan arvioida kautuneen 50–60 miestä, mikä on keskimäärin vain yksi kaatunut joka kuudennella partiomatkalla.

7. Lentokuljetukset

Niin kauan kun partiot pääsivät vihollislinjan lävitse ilman kohtuuttomia vaikeuksia, matkat tehtiin jalkaisin tai hiihtäen. Avovesikausien lentokuljetuksiin siirryttiin vihollisen vastatoimien tehostuttua tai jo ennen sitä.

Ensimmäisen kerran lentokonetta käytettiin välirauhan aikana 22.6.1941, jolloin Saksa hyökkäsi Neuvostoliittoon. Tänä päivänä kaksi saksalaista Heinkel vesitaso konetta kuljetti 16 Osasto Martinan siviilipukuista partiomiestä Stalinin kanavan sulkuja räjäyttämään. Partio palasi jalkaisin 11.7.41, jolloin jatkosota oli jo alkanut.

Ratkaisevaa osaa partioiden kuljetuksissa näyttelivät saksalaiset Heinkel He 115 merietiedustelukoneet. Ensimmäinen tällainen, kaksimoottorinen Heinkel He 115

Partiomies vihollisen lankkutiellä.

kone saatiin kun norjalainen luutnantti Helge Dahl pakeni saksalaisia miehittäjiä ja lensi 8.6.1940 koneensa Tromssasta Petsamon Salmijärvelle Suomeen. Kone oli tarkoitettu merietiedustelu-, torpedo- ja miinanlaskutarkoituksiin. Syksystä 1941 kone oli kaukopartioiden kuljetus- ja huoltotehtävissä. Ensin lentolähtö 15:ssä ja LeLv 15:n lakkautuksen jälkeen 28. helmikuuta 1942 alkaen osastossa, jonka nimi oli ensin Osasto Rätty, sitten kesällä 1943 Osasto Malinen. Kone tuhoutui 4.7.1943.

Saksasta saatiin touko-kuussa 1943 lainaksi kaksi He 115 C -konetta Osasto Malisen käyttöön. Osastosta tuli v. 1944 Osasto Jauri. Sen aikana tehtiin 160 lentoa.

Heinkel He 115 soveltui käytössä olleista koneista parhaiten sekä miesten, että varusteiden kuljettamiseen. Sitä käytettiin useimmin ja tällä konetyypillä kaikki suomalaiset lentäjät mieluiten lensivät. Koneen suurin nopeus oli 355 ja matkalentoonopeus 300 km/tunnissa,

toimintamatka 2100 km. Siihen mahtui henkilöstön lisäksi 14 partiomiestä varusteineen.

Jatkosodan ja Lapin sodan aikana tehtiin haavoitustuneiden kuljetuslentoja 60, jolloin noudettiin 177 haavoittunutta. Kaukopartioita kuljetettiin yhteensä 73. Vientinä tai hakuna. Yleensä lennettiin hyvin matalalla, jolloin ilmitulon vaara oli pieni. Laskeutumiseen tarvittiin melko suuri järvi, vähintään 3 km joka suuntaan. Huoltotäydennystä pudotettiin partioille ns. muonatorpedoilla, jotka pudotettiin 150 – 200 metrin korkeudesta. Laskuvarjohyppyjä tehtiin vain vähän ja niiden kohdalla olivat tappiot suuret. Yhteensä laskuvarjohyppyn viidestä konekuormasta, neljästä partiosta ja kahdestakymmenestä hyppääjästä palasi vain neljä miestä.

Toiseksi eniten lennettiin kaksimoottorisella ja -tasosella koneella Heinkel He 59 C-2. Se soveltui hyvin kuljetuksiin mutta oli hidas ja lentomatkakin lyhyempi kuin HE 115:n. Tähän koneeseen mahtui 12 partiomiestä tavaroineen.

Suomella oli myös vanhoja koneita, kuten Junkers W.34 ja Junkers K.43. Nämä olivat yksimoottorisia ja soveltuivat parhaiten haavoituneiden noutoon ja tavaroiden kuljetuksiin.

Arado Ar 196 oli käytettävistä koneista uusin ja parhaiten aseistettu. Suurin nopeus 310 ja matkanopeus 250 km/ tunti. Koneessa oli kaksi 20 mm:n siipitykkiä, runkokonekivääri ja taaksepäin ampuva kk-ampujan ase. Se soveltui hyvin haavoituneiden hakuun ja tarvikkeiden kuljettamiseen. Siihen sopi kolme partiomiestä aseineen.

Fokker C X konetta käytettiin pääasiassa muihin tarkoituksiin mutta myös partioiden huoltokuljetuksiin.

8. Sotatoimiyhtymien johtama sissi- ja kaukopartiotoiminta

Asemasotavaiheen aikana suoritettiin sotatoimiyhtymien johdolla kahdeksan sissiretkä, joissa osastojen vahvuudet olivat 100 – 2000 miestä. Retkistä neljä epäonnistui täydellisesti omien tappioiden vaihdella 0 – 45 %:iin. Kolme retkeä onnistui ja kohteet tuhoittiin.

Epäonnistumisten suurimpana syynä oli johtajien ja joukkojen puutteellinen koulutus, huono kohdevalinta ja sen tiedustelu.

- 14 D:n partioilla oli Kyynele- radioita mutta ei koulutettuja radisteja.

- 5. RPr :iin perustettua tiedusteluosastoa runkona käyttäen muodostettiin kaukopartio Englund. Sen hävitysmatka toteutettiin 8.-10.3.43. Partiomatka epäonnistui täydellisesti, mm. kaikki johtajat kaatuivat ja osaston kokonaistappioli olivat 43 miestä eli 45%.

- Heinäkuun lopulla perustettiin ainakin 3. ja 18. Divisioonaan jääkärikomppaniat, joiden yhteyteen kuului kaukotiedustelujoukkue. Näiden toiminnasta ei ole mainintoja ja kouluttamattomina sekä ilman radioita ne olisivat olleet hyödyttömiä. Mainitut komppaniat kuuluivat divisioonansa itsensä ylipäällikön nimenomaisesta kiellosta huolimatta perustamiin ylimääräisiin joukkoihin, joten Päämajan liikekannallepanotoimisto vaati 18.8.44 niiden lakkauttamista.

Johtopäätöksiä

Sotatoimiyhtymien johtama sissi- ja kaukopartiotoiminta oli sangen vaatimatonta. Suurimpana syynä oli että sissitoiminnan merkitystä ei ymmärretty. Sissitoiminta oli yksittäistä, eikä liitynyt operaatioihin. Monia muitakin syitä oli mutta on huomattava, että Neuvostojoukkojen selustanvarmistus esti Laatokan ja Seesjärven välisellä alueella vuoden 1942 keväältä lähtien varmistuslinjan taakse tehtävät sissiretket kouluttamattomilta joukoilta.

Raimo Havusela
12.2.2013

Heinkel He 59 C-2.

Kanonen i Kronoby fick ny färg

Det hade kommit förfrågningar på att restaurera kanonen i Kronoby från olika håll, bla Raseborgs Sektions sista kommandör Majors Ingmar Asplund. Major Asplund var i början på 1990 säkert den som gjorde mest för att få Kanonen till Kronoby. Jag är inte riktigt säker men den kom troligen 1994 och hade på 1970 talet kommit till Nylands brigad, men på grund av att röret blivit så slitet att man år 1977 måste ta den ur bruk 1977, kanonen kom att transporterats till Asevarikko 4.

Den här kanonen hade under fortsättningskriget använts av Tunga Sektionen 17 Tigerns sektion, enligt veteranerna som satte igång inskaffningen bland annat min farfar Paul Strandvall som var Troppchef, var kanonen en av första batteriets kanoner. Jag minns att kommunen finansierade kanonen, men att det i början var lite osäkert och veteranerna tänkte att då köper vi den själva. Kanon 105K29 i Kronoby restaurerades i lagom till Finlands 100års jubileum,

av Nylands brigads gille r.f. Norra Österbottens avdelning. Arbetet gjordes på talgo av Rodney Strandvall, Bengt-John Lillrank, Christer Eriksson, Jesper Wikström och Hans Strandvall. Jesper gjorde ett fantastisk jobb med restaureringen av Tigerns logo på skölden och min pappa Hans Strandvall sprutmålade själva kanonen. För att få rätt färgnyans tillfrågades Museo Militaria. Kanonen finns intill korsun vid Torgare Prästgårdsmuseum i Kronoby.

Finland köpte 54 st 105K29 av Tyskarna och de levererades 1940. Kanonen är en förbättring av 105K13 tillverkad av Schneider i Frankrike. Polen började tillverka denna förbättrade modell på 1930 talet, polackerna förbättrade den bla så att den fick en delbar lavett dvs att den hade två stödben istället för ett och på så sätt fick den en större elevation. Kanonerna är tyska krigsbytes kanonen som Finland köpte och den förra ägaren var tydligen Polen.

Text och bild
Rodney Strandvall

Lähteet:
Heiskanen, Raimo (1988). Saaduntiedon mukaan... Päämajan johtama tiedustelu 1939 – 1945.
Laurila, Kavo (2002). Jatkosodan kaukopartiolennot. Risto Roiha (1973). Sissi ja kaukopartiotoiminta Suomen sodassa 1941-1944. Diplomityö nro 1118. Sotakorkeakoulu. Painamaton.

Suomen sukellusveneiden tarina

1. Johdanto

Kaupparenkulun suojaaminen Itämerellä oli laivastomme päätehtävä sodan aikana. Tämä tehtävä suoritettiin pääasiassa miinoitus- ym. sotatoimien avulla (Pukkila s. 5).

Sukellusvene on merisodan tehokkaimpia välineitä. Sen teho perustuu yllättävään toimintaan ja aseiden suureen tuho vaikutukseen. Oli luonnollista että sukellusvenet kuuluivat jo alusta alkaen Suomen puolustus suunnitelmiin ja laivasto ohjelmiin.

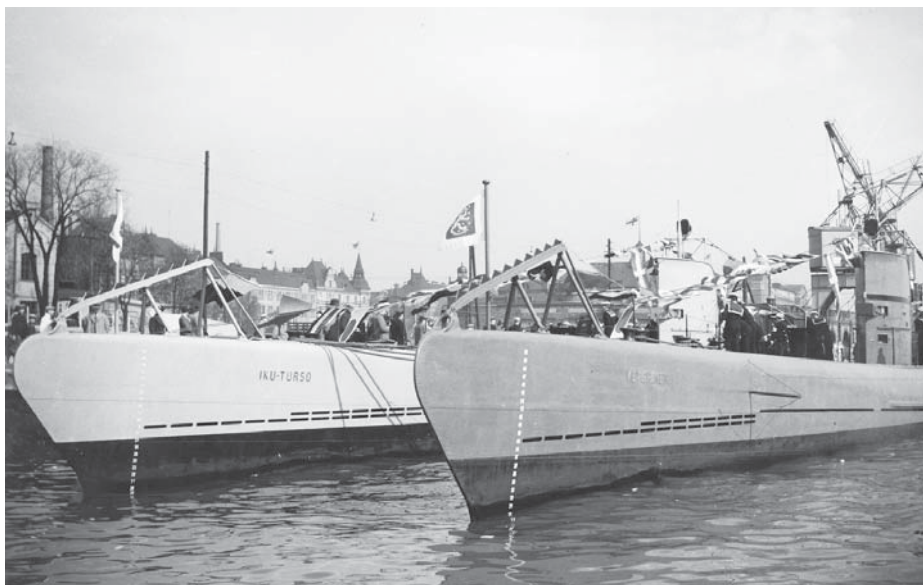
2. Historiaa

1900-luvun alussa mainitaan turkulainen Crichton & Co niiden telakoiden joukossa, jotka rakensivat aluksia Venäjän Meriministeriölle. Crichtonilta tilattiin v. 1906 neljä sukellusvenettä, jotka valmistuivat v. 1908. Näiden Lake-luokan veneiden uppouma oli pintakulussa 410 tonnia ja sukelluksessa 480 tonnia. Niiden nopeus oli pinnalla n. 9 ja sukelluksessa n. 7 solmua. Veneitä ei pidetty onnistuneina, sillä ne suksivat hitaasti, noin 3-5 minuutissa. Sitä paitsi niissä oli bensiinimoottorit, jotka tekivät veneet räjähdyskille alttiiksi.

Hangossa oli talvella 1917-1918 neljä AG-luokan sukellusvenettä. Saksalaisten noustessa maihin Hangossa 3.4.1918 upottivat venäläiset kaikki neljä venettä satamaltaaseen. Ne olivat amerikkalaisia Holland-luokan veneitä, joita Venäjä oli osantanut 11 kpl. Veneitä pidettiin Venäjän parhaina. Niiden uppouma oli 355/450 tonnia, nopeus pinnalla 13 ja sukelluksessa 10 solmua. Aseina oli kannella 47 mm:n tykki sekä keulassa neljä 45 cm:n läpimittaista torpedoputkeja. Veneissä oli kaksi 450 hv:n dieselmootoria. Yksi veneistä, AG-16 nostettiin ja hinattiin Helsinkiin korjattavaksi mutta monien vaiheiden jälkeen se kuitenkin jäi korjaamatta ja poistettiin Suomen laivaston luettelosta vasta v.1929.

3. Laivastolaki

Itsenäistyneellä Suomella ei alussa ollut omaa laivastoa mutta venäläiset jättivät lähtiesään Suomen satamiin erilaisia vanhoja, ”epäkurantteja” aluksia. Suomessa jouduttiin itsenäistymisen jälkeen laatimaan useita laivarakennusohjelmia. Niissä oli mukana myös ”veden-

Edessä Veteinen, huomaa verkkosaha.

alaisia”.

Laivastoasiat olivat jatkuvasti hallitusten esittelylistoilla vuosina 1924 ja 1925. Silloin säädettiin myös ns. Laivastolaki. Laki hyväksyttiin 23.11.1925 mutta äänestettiin lepäämään ensimmäisiin vaalien jälkeen kokoon tuviin valtiopäiviin. Lepäämään jätetty laki oikeutti valtioneuvoston neljänä peräkkäisenä vuotena käyttämään yhteensä 215 milj. mk, kunakin vuonna neljänneksen, laivaston perustamiseen. Eduskunta hyväksyi lain lopullisesti 30.9.1927.

Vuoden 1925 esityksessä laivastolaksi sanotaan sukellusveneitten osalta mm. että yhden 400 tonnin sukellusveneen hinta oli 30 milj. mk. ja pienemmän 100 tonnin veneen hinta 8 milj. mk. Isompia veneitä ajateltiin tarvittavan kolme, pienempiä yksi.

On ihmetelty oliko laivasto todella kaikkein puutteellimmassa asemassa, niin että sille oli ensimmäisenä myönnettävä rahaa oikein lain voimalla. Totuus on kuitenkin, että laivastoa ei ollut olemassakaan. Lisäksi laivastoa varten oli valmiit suunnitelmat olemassa.

Armeijalta ja ilmavoimilta ne puuttuivat.

4. Sukellusvenetilaukset

Huolimatta laivastolain viivästyisestä puolustusministeriön meritoimisto pyysi joulukuussa 1925 lukuisilta telakoilta tai niiden Suomes- sa olevilta edustajilta sukellusveneiden rakentamistarjouksia. Tarjouspyynnöissä

määriteltiin mm. veneiden suoritusarvot. Painerunko tuli rakentaa 10 mm:n levyistä paitsi kölön viereiset levyt 12 mm: teräslevyistä. Veneen pituus 63,5 m.

Tarjouksia saatiin neljältä valmistajalta. Suomalainen teollisuus ei yksinään pystynyt kilpailemaan ulkomaisten rakentajien kanssa siksi piti ryhtyä yhteistyöhön. Oy Vulcan oli yhteistoiminnassa hollantilaisen laivarakennustoiminimen ”Ingenieurskantoor voor Scheepsbouw den Haag” eli ”Iv.S.”:n kanssa. Saksalaiset telakat olivat perustaneet toiminimen kiertäkkeen Versaillesin rauhansopimuksen määräystä olla rakentamatta sukellusveneit. Suomi sai siten tukea Saksasta, joka itse ei saanut sukellusveneit rakentaa.

Turkulaiset Crichton & Co sekä Oy Vulcan olivat kesällä 1924 yhtyneet Ab Crichton - Vulcan Oy:ksi. Yhtiön toimitusjohtaja oli Allan Staffans, joka oli vaasalaista merenkävijä sukua. Hän oli rakentanut laivoja mm. Kiinassa. Vapaus sodan aikana hän oli Viaporin miina- ja insinöörhallinnon palveluksessa, jolloin hän oma-aloitteisesti huhtikuussa 1918 poisti Viaporin linnoituksen tykkien lukot.

Tarjoukset analysoivat toimitusjohtaja isot veneet rakennettavaksi Crichton-Vulcanilla Iv.S.:n suunnitelmien mukaan, koska tämän tyypissä veneitä oli I maailmansodan aikana rakennettu 180 kpl ja veneet voitaisiin rakentaa kotimaassa. Ensimmäinen vene tilattiin jo 16.9.1926. Sen hinta oli 27 milj. mk ja rakennusaika 26

kk. Sovittiin, että jos vielä tilataan kaksi venettä lisää tulee kappalehinnaksi 24,8 milj.mk.

Tilatun sukellusveneen painerunko oli jaettu kahdella paineenkestävällä ja kolmella vesitiiviillä laipolla kuuteen osastoon. Veneestä tuli suhteellisen hyvin asuttava, sillä siinä oli sekä sähkö että höyrylämmitys. Veneen pituus oli 63,5 m.

Alusluokan nimeksi tuli Veteinen vasta 1.6.1930 kun ensimmäinen vene sai vesillelaskussa tuon nimen. Seuraava vene Vesihäisi laskettiin vesille 1.8.1930 ja Iku - Turso 5.5.1931. Veteinluokasta piti tulla saksalaisen 500 tonnin veneen prototyyppi, mutta saksalaiset eivät sitten kuitenkaan tämän kokoluokan veneitä rakentaneet, vaan valitsivat 750 tonnin veneen, jonka prototyyppiä rakennettiin samaan aikaan Espanjassa.

5. Isojen suomalaisten sukellusveneiden ominaisuuksia

Suomalaisten veneiden uppoumaksi tuli 495 tonnia. Veneet olivat kaksikuorisia. Niiden pituus oli 63,5 m, leveys 6,2 m ja syväys 3,6 m. Toimintamatka pinnalla 1575 mpk. Sukellussyvyys 75 mpk. Sukellusnopeus periskooppisyvyyteen 60 sekuntia.

Torpedoputket oli rakennettu 53 cm torpedoilte. Putkiin asennettiin sisäkiskot, jotta niillä voitaisiin ampua myös 45 cm:n torpedoja. Ns. kuplattoman laukaisun vaatimat työntimet jäivät tässä vaiheessa asentamat-

ta. Miinakulut rakennettiin saksalaisille miinoille sopiviksi, sillä Suomessa ei ollut omia miinoja lainkaan. Näköputkissa oli 1,6 ja 6,0 kertaa suurentava optiikka. Varsinaisen näköputken halkaisija oli 15 cm mutta hyökkäysnäköputken yläpään halkaisija oli vain 31 mm. Ilmamaali näköputken yläpään halkaisija oli 6 cm.

Torpedot tilattiin Italiasta. Niiden halkaisija oli 53 cm. Italiasta tilattiin myös 45 cm:n torpedoja mutta talialaiset olivat kelvottomia huonon iskusytyttimensä takia. Saksasta ostettiin 66 kpl venäläisiä 53 cm:n torpedoja mallia T/38. Ne voitiin laukaista 4000 m:n etäisyydelle 44 solmun nopeudella. Ne painoivat runsaat 1500 kg kpl ja niissä oli räjähdysainetta 300 kg. Ne olivat taktisesti tehokkaimpia. Miinat tilattiin Ruotsista.

Suomalaiset sukellusvenet olivat suunniteltuaan pikemminkin pinta-aluksia kuin vedenalaiseen ajoon tarkoitettuja. Niistä mm. puuttui snorkkeli eli pinnalle ulottuva ilmanottoputki, joka olisi mahdollistanut ilmanvaihdon ja moottorien ilmansaannin vedenalaisen ajon aikana (Melkko, 2008, s. 48).

Veneistä puuttuivat alussa myös kuuntelulaitteet, kaiakuodit, etäisyysmittarit ja valonheittimet. Iku-Tursoon asennettiin v. 1932 phonoscopy - laite, jossa oli 16 mikrofonina ja suuntimatarkeus 1 aste. Veteiniseen ja Vesihäiseen asennettiin vain yksi mikrofoni kummallekin sivulle. Muita pienemmällä eli neljännellä veneellä, Vesikolla oli 12- mikrofoniset

laitteet alusta alkaen. Sellaistaset asennettiin isoihin veneisiinkin 1942 (Kijanen, s. 52). 76,2 mm:n tykit tilattiin Boforsin tykkitehtaalta ja 20 mm:n Madsen konetykit Tanskasta.

Telakat ja niiden työntekijät saivat valtavasti kokemusta ja maan laivarakennusteollisuuden toteuttamiskyky parani nostaen mahdollisuudet aivan eri luokkaan kuin ennen.

6. Pieni sukellusvene Saukko

Puolustusministeriö tilasi pienen, 99 tonnin veneen, pituus n. 32 m Hietalahden sulkutelakka ja Konepaja Oy:ltä. Yhteistyökumppaniksi tuli IvS. Tarjouksia oli saatu kymmeneltä valmistajalta. Hinta oli 7,9 milj. mk. Veneestä piti tulla Saksan laivaston nopeasti rakennettavan sukellusveneen prototyyppi, joten ”IvS” suunnitteli veneestä useita vaihtoehtoja. Veneen rakennustapa oli erikoinen, se tehtiin kahdessa palassa. Vene laskettiin vesille 2.7.1930. Saukko määritettiin talvisodan aikana laskemaan miina vaarannos Koiviston saarten eteläpuolelle. Saukko osoitautui kovassa pakkasessa kelvottomaksi, sillä sen eräät venttiilit jäättyivät ja vene oli lähellä tuhoutumista.

7. Keskisuuri vene Vesikko

Brittiläinen Robert Jackson toteaa kirjassaan ”Itämeri sotanaäyttämönä (Battle of the Baltic – The Wars 1918-1945) sivuilla 89-90, että saksalaiset sukellusvenien suunnittelijat ja rakennuttajat aloittivat työnsä Versaillesin sopimuksen vastaisesti Alankomaissa ja Espanjassa sijaitseissa saksalaisissa peiteyrityksissä jo v. 1922. Julkisesti sanottiin, että tarkoituksena on tarjota sukellusveneit ulkomaiden laivastoille mutta tosiasiaa suunniteltiin veneitä, jotka myöhemmin toimitaisivat esikuvina Saksan sukellusvenien uudelle sukupolvelle.

Osa saksalaisten suunnitelmista aluksista, eli Veteinen, Vesihäisi ja Iku-Turso rakennettiin Suomen puolustusministeriön tilauksesta Crichton-Vulcanin telakalla Turussa. Puolustusministeriön meritoimistoon oli vaihtokaa palkattua saksalainen komentajakapteeni evp. Karl Bartenbach.

Crichton-Vulcanin työhön oltiin niin tyytyväisiä, että

Tornit, tykit ja näköputket.

”IvS” teki telakan kanssa heti uuden sopimuksen sukellusveneen rakentamiseksi. Se oli nyt 250 t:n prototyyppi eli Vesikko, joka rakennettiin Saksan laivaston salaisesta tilauksesta. Se laskettiin vesille v. 1933. Se rakennettiin muodollisesti ”IvS”:lle mutta Suomen valtiolla oli siihen osto-oikeus, jota valtio käytti vasta v. 1936. Vuosina 1933-1934 alusta käytettiin Saksan tulevien sukellusvenemiesten salaiseen koulutukseen. Kautta Itämeren sukellusvene 707:nä tunnetun aluksen todellinen tarkoitus salattiin tarkoin ja huhuttiin, että se päätyisi Viroon. Crichton-Vulcan palkkasi veneeseen koemiehistön, joka koostui entisistä saksalaisista sukellusvenepseereista ja Reichsmerinen sukellusvenekurssin oppilaista. Koeajopäällikkönä toimi ensin kapteeniluutnantti evp. Werner Furrbringer ja hänen jälkeensä Robert Bräutigam. Suomalaiseksi valvojaksi oli nimitetty insinöörikomendantajakapteeni Jaakko Rahola. Seuraavana vuonna saapui uusi miehistö ja entinen saksalaispäälystö jatkoi koulutustehtävissään. Tällä menettelyllä n. 20 potentiaalista sukellusvenepseeria sai suomalaisten avustuksella puolen vuoden koulutuksen eikä muu maailma todennäköisesti tiennyt asiasta mitään.

Vesikko toimi myöhemmin prototyyppinä saksalaisten rannikkosukellusvenemallille. Saksa aloitti sukellusveneidä rakentamisen uudelleen v. 1935. Vesikon mallisia veneitä tehtiin 6 kpl ja niitä käytettiin pelkistään koulutustarkoituksiin (Weddingen laivue).

Vene on yksirunkoinen. Sen pituus oli 40,9 m, leveys 4,1 m ja syväys 4 m. Uppouma pinnalla 250 t. ja sukelluksissa 298 m. Nopeus oli pinnalla 13, sukelluksissa 8 solmua. Toimintamatka pinnalla 1500 mpk, sukel-

luksissa 50 mpk. Sukellussyvyys 100 m. Sukellusnopeus periskooppisyvyyteen 45 sekuntia. Sen keulassa on 3 torpedoputkea 53 cm:n torpedoilte, jotka lähetettiin liikkeelle ns. kuplattomasti männän välityksellä. Mukaan mahtui 5 torpedoa. Keulassa on makuusijat 12 miehelle ja perässä 4:lle. Veneessä on 2 näköputkea. Vene rakennettiin 13 mm:n levyistä. Suomen hallitus päätti 15.1.1936 ostaa sukellusveneen 19,4 milj. markalla. Nimeksi tuli Vesikko.

8. Suomalaisten sukellusvenemiehistöjen koulutus

Suomen merivoimien luominen aloitettiin tyhjistä mutta jo 1919 komennettiin ensimmäiset sotilaat koulutettaviksi Ranskaan, Italiaan, USA:han, Tanskaan ja Ruotsiin. Toukokuussa 1928 toimeenpantiin ensimmäisen sukellusvenean kurssi Suomessa. 490 tonnin veneisiin perehdytettiin 27 miestä ja 99 tonnin veneisiin 16 miestä. Sukellusveneidä valmistuttua järjestettiin kesäisin harjoituksia.

Sukellusveneissä toimi myös vaasalaisia sukellusvenemiehiä. Heitä olivat ainakin pumppumestari Yrjö Aaltonen, 1941 – 1944, radiomatrausi Ingmar Hellberg 1944 ja diesel-auri Tauno Jääskeläinen 1941 – 1944 (Kijanen, liite 1, s. 175-184).

9. Sukellusveneet talvisodassa

Sukellusveneidä toiminta oli talvisodassa pääasiassa miinoittamista ja miinoitteita laskettiin Viron rannikovesille vuoden vaihteessa 1939-1940.

Vesihäiriä Vesikko käskettiin yrittämään 30.11.-4.12.1939 torpedohyökkäystä risteilijä Kirovia vastaan

mutta hanke epäonnistui. Veteihin määrättiin joulukuun alussa 7.12.39 Liepajan edustalle vaanimaan neuvostoliiton suurta Jermak jäänmurtajaa ja yrittämään sen torpementtia. Hanke epäonnistui lumipyryn takia. Iku-Turso määrättiin niinikään joulukuun alussa estämään rahtilaiva Ivan Papaninin matka Tukholmasta Neuvostoliittoon. Iku-Turso vaani rahtilaiva Sandhamnin väylällä mutta se livahti, oletettavasti Latvialaiseksi kauppalavaiksi naamioituneena kotimaahansa.

10. Sukellusveneidä jatkosota.

Vuosi 1941. Isot sukellusvenemme suorittivat 21-22.6.1941 salaisen miinoitusoperaation laskemalla miinoja jo ennen jatkosodan syyttämistä Viron rannikkoväylille.

Ensimmäisen onnistuneen torpedohyökkäyksen teki 2.7.1941 sukellusvene Vesikko. Se havaitsi Suurisaaren itäpuolella vihollisen 4100 tonnin kuljetusalus Vyborgin. Sitä kohti ammuttiin 2 torpedoa, joista toinen osui ja kuljetusalus upposi.

Kesällä 1942 onnistuivat Neuvostoliiton sukellusvenet tunkeutumaan Itämerelle, jossa upottivat kymmenkunta rahtialusta. Suomalaiset sukellusvenet komennettiin metsästämään noita venäläisiä veneitä.

Vesihäiriä partioi illalla 21.10.1942 Längskärin luoteispuolella kun havaittiin vihollisen sukellusvene. Vesihäiriä ampui torpedon sitä kohti arviolta 2 000 m:n etäisyydeltä. Kului 2 minuuttia, torpedon olisi pitänyt jo osua. Veneen päällikkö luuli torpedon menneen ohi ja käski avata tulen 76 mm:n Bofors tykillä. Kaksi laukausta ehdittiin ampua. Toinen osui vihollisveneen, S-7:n keulaosaan, samassa torpedorajähti vihollisveneen perä-

osassa ja upotti sen. Oikea etäisyys olikin 3000 m. Vesihäiriä ajoi paikalle ja pelasti merestä 4 vihollista, jotka olivat olleet veneen tornissa. Ruotsalaiset sukeltajat löysivät S-7:n hyllyn runsaan 40 m:n syvyydestä Söderarmin ulkopuolelta kesällä 1998.

Iku – Turson ollessa 26.10.1942 öisellä partiomatkalla sen eteen ilmestyi vieras sukellusvene, joka siivutti Iku – Turson n. 30 m:n etäisyydellä. Sitä ammuttiin 20 mm:n Madsen konetykillä, ehkä 50 laukausta, mutta se teki pikasukelluksen ja katosi. Partiomatka jatkui äännetömillä sähkömootoreilla ajaa. Puolen yön tienoilla nähtiin vihollisen sukellusveneen tornin nousevan merestä. Iku – Turso ohjasi suurimmalla nopeudella kohti maalia ja kaksi torpedoa laukaistiin arviolta 2 000 m:n etäisyydeltä. Kesti 3 minuuttia ja 15 sekuntia ennen kuin torpedo räjähti vihollisveneen takaosassa. Matka olikin kaksinkertainen. Vihollista kohti ehdittiin ampua Bofors tykillä viisi laukausta. Vihollisvene Sch-320 upposi tasan keskiyöllä nopeasti Marhallanista 20 mpk länteen. Se lepää 153 m syvyydessä.

Marraskuun 5. päivänä havaitsivat erään saattueen saattajat Uisko ja Tursas sukellusveneen näköputken meressä ja tekivät syvyysspommihyökkäyksen sekä ilmoittivat havainnon Maarianhaminaan. Sukellusvenet komennetaan jahtiin.

Veteihin sähköittäjä kuuli yöllä vieraita potkuriäniä. Vene suunnattiin äännetöistä ajaa kohti vihollista. Se nähtiin kellumassa paikallaan poikittain Veteihin edessä. Veteihin ampui kaksi torpedoa. Vihollinen alkoi peruuttaa. Veteihin päällikkö komensi ajamaan täyttä vauhtia kohti vihollista, jota alettiin ampua tykillä. Osumia saatiin sen torniin. Samassa rysähti. Veteihin keula upposi vihollisveneen kylkeen. Siihen tuli hirvittävä reikä, sillä Veteihin oli varustettu sukellusveneverkon leikkaajalla, joka

on kuin kaksi jättiläissaha. Toinen on keulan ala- toinen yläpuolella. Sen hampaat olivat 20 cm kukin.

Veteihin vaurioitui mutta pääsi omin avuin Maarianhaminaan.

Puskemalla upotettu vihollisvene oli Sch – 305, joka upposi 136 m:n syvyyteen Grisslehamnin edustalle. Meriarkeologit löysivät hyllyn syksyllä 2006.

Vuosi 1942 oli varsin menestyksellinen siinä mielessä, että venäläiset sukellusvenet onnistuttiin torjumaan hyvin ja niiden menestys jäi vaatimattomaksi. Suomen ja Ruotsin välillä kulki kesäkuun puolivälistä 1942 vuoden loppuun yhteensä 421 laivasaattuetta. Niissä oli kaikkiaan 1588 alusta. Niitä vastaan hyökkäsi yhteensä 7 neuvostoliitolaista sukellusvenettä. Suomalaiset veneet onnistuivat tuhoamaan 3 neuvostovenettä.

Vuosi 1943. Sukellusvenet siirtyivät tammikuun alussa v. 1943 talvehtimaan Suomenlinnaan. Kesällä 1943 Baltflotin sukellusvenet suljettiin Suomenlahden perukkaan, sillä lähes 200 verkonlaskualusta laski Suomenlahden poikki kaksinkertaisen sukellusveneverkon. Sen pituus oli 30 mpk ja sen korkeus vaihteli 60-90 m. Silmäkoko oli 4 m. Lisäksi perustettiin vahva verkonvartija osasto. Yksikään Neuvostoliiton sukellusvene ei enää pystynyt murtautumaan Itämerelle. Viisi neuvostovenettä tuhoutui.

11. Torjuntataistelut 1944

Neuvostojoukot mursivat Leningradin saaron helmikuun alussa 1944. Suomenlahden eteläpuolella rintamalinja siirtyi Narva joen tasalle. Neuvostoliitto aloitti suurhyökkäyksen Karjalan Kannaksella 9.6.1944.

Suomalaiset sukellusvenet saivat 13.6.1944 käskyn siirtyä Virolahden vesille. Ne partioivat Koiviston saarten ulkopuolella ja turvasivat osaltaan saarten evakointia.

Kun mitään torpedoitavaa ei ollut havaittavissa, varustettiin sukellusvenet miinoilla, joita laskettiin Lavansaaren koillispuolelle ja jopa matalaan Koiviston salmeen. Siellä voitiin juuri ja juuri ajaa periskooppisyvyydellä vaikka köli raapikin ajoittain salmen pohjaa.

Veteihin yritti 23.8.2014 Lavansaaren luona torpedohyökkäystä mutta tartutti neuvostoliiton asettamaan sukellusveneverkkoon, jonka varoituspanos räjähti. Vene pääsi irti mutta se oli pahasti vaurioitunut: kumpikaan näköputki ei toiminut, päätyhjennyspumppu oli rikki, lampuja ja mittareita särkynyt. Sokeana lähdettiin kotimatalle, jonka aikana toinen näköputki saatiin toimimaan. Vene ajoi Suomenlinnaan korjattavaksi. Siellä havaittiin, että parikymmentä akkua oli vaurioitunut ja happo valunut veneen pilssiin, joka piti huolella huuhdota. Tauno Jääskeläinen kertoo tapahtumasta Vaasan Metsäveikkojen julkaisemassa kirjassa ”Sota-aika partiopoikien kokemana”, s. 58-61. Vaasa 1991.

Viimeisen hyökkäysyrityksen Lavansaaren vesille teki Vesihäiriä, joka palasi Elmäsaloon 2.9.1944. Aselepo solmittiin aamulla 4.9.1944. Sukellusveneläivue siirtyi Naantaliin, jossa aloitettiin asevelvollisten ja reserviläisten kouluttaminen.

Tammikuun alussa 1945 liittoutuneiden valvontakomissio määräsi sukellusvenet riisuttavaksi aseista. Veneet myytiin Belgiaan romutettavaksi Vesikko lukuun ottamatta. Se museoititi ja on nyt hienossa kunnossa Suomenlinnassa.

Raimo Havusela

13.11.2014

Kijanen, Kalervo (1977). Sukellushälytys. Suomalaiset sukellusvenet sodan ja rauhan toissa.

Melkko, Markku (1999). Sukellusvene Vesikko. Sotamuseon julkaisuja 2/199.

Melkko, Markku (2008). Suomen sukellusvenet. Minerva Kustannus Oy. Pukkila, Eino (1961). Taisteluhälytys. Suomen laivasto jatkosodassa. WSOY. Porvoo

Sukellusveneverkkoa lasketaan.

Merivoimien vuosipäivää juhlittiin Vaasassa Uuden alusluokan nimeksi Pohjanmaa

Merivoimien vuosipäiväjuhlaan osallistuneet alukset kiinnittyneinä Vaasan sisäsatamassa Kuntsin laituriin.

Aurinkoinen ja hiukan tuulinenkin Vaasa vastaanotti merivoimien alukset viettämään vuosipäivää sisäsatamaan, jonka Kuntsin laituriin alukset kiinnittyivät heinäkuun toiseksi viikonlopuksi.

Edellisestä juhlasta Vaasassa ehti kulua 40 vuotta, kun vuonna 1978 vietettiin vastaavaa juhlapäivää Vaasassa.

Juhlaan osallistuneet alukset, miinalaiva Uusimaa ja miinantorjunta-alus Purunpää sekä ohjusveneet Pori ja Raahes saapuivat Vaasan perjantaina 7. heinäkuuta.

Varsainen juhlapäivä oli lauantai 8.7., jolloin ohjelmaa oli heti aamun juhllisesta lipunostosta aina ilta-myöhään saakka.

Päivän ohjelmaan sisältyi mm. kunniakäynti Vaasan sankarihaudoille, jossa merivoimien komentaja vara-amiraali Veijo Taipalus, seurassaan Vaasan kaupunginjohtaja Tomas Häyry ja Pohjanmaan aluetoimiston päällikkö everstiluutnantti Mika Piironen, laski havuseppeleen Sankamuistomerille.

Seppeleenlaskutaisuuteen osallistui myös merivoimien asettama kunniajoukkue ja Laivaston soittokunta.

Paraatikatselmus suoritettiin sisäsatamassa, jossa

Sankarivainajien muisto kunnioittaen – De Stupades Minne Hedras av Merivoimat – Sjöstridskrafterna. Vara-amiraali Veijo Taipalus, seurassaan kaupunginjohtaja Tomas Häyry ja everstiluutnantti Mika Piironen.

Miinantorjunta-alus Purunpää ja ohjusvene Pori kiinnostivat yleisöä ja etenkin nuorta väkeä aivan erityisesti.

Merivoimien asettama kunniajoukkue seppeleenlaskutaisuudessa.

Paraatijoukkoja komentanut lippueamiraali Timo Hirvonen ilmoittaa joukot merivoimien komentajalle, vara-amiraali Veijo Taipalukselle.

Puolustusvoimien kunniamarssi - Porilaisten marssi. Paraatikatselmus on päättymässä.

Paraatijoukkoihin osallistuneet Sinisen Reservin liput poistuvat MPK:n lipun johtamana.

laiturille ja alusten partaille ryhmittyneet joukot vara-amiraali Taipalus tarkasti. Paraatijoukkoja komensi lippueamiraali Timo Hirvonen. Lisäksi ohjelmaan sisältyi merivoimien komentaja vastaanotto kutsuvieraille.

Juhlapäivien yhteydessä vara-amiraali Taipalus julkisti myös uuden alusluokan nimen, Pohjanmaa, joka päätös yleisön keskuudessa

huomioitiin erityisen myönteisesti.

Juhlapäivän tapahtumia kävi seuraamassa tuhatpäinen yleisö. Lisäksi miinantorjunta-alus Purunpää ja ohjusvene Pori olivat avoimna yleisölle.

Ja alukset todella kiinnostivat, sillä alkuvaiheessa jonon pituus ylti laiturilta Rantakadulle saakka. -rl-

Muistojen ilta Kälviällä

Tilaisuudessa, jonka järjestäjinä ja aloitteentekijöinä olivat Keski-Pohjanmaan Sotilaspoikien Perinnekilta ry:n Kälviän paikallistoimikunnan jäsenet yhteistoiminnassa Kokkolan kaupungin, Kälviän kotiseutuyhdistyksen, Kälviän ev.lut. seurakunnan ja maanpuolustusjärjestöjen sekä mm. Kokkolan Lauluveikkojen Seniorikuoron ja paikallisen kulttuuritoimen kanssa, oli osanottajia lähes kolmesataa henkilöä alueelta ja naapurikunnista. Kälviän seurakunta tarjosi Suomen lipuin juhlivalle osanottajajoukolle alkukahvit ja alkuhartaudessa hartauspuheen piti kapapalainen Anne Kauppinen. Isänmaanvirren 577 säesti dir.cant. Erkki Keskinen. Runon isänmaalle lausui Virpi Tuikka Kälviältä ja tapahtuman avaus- ja juhlapuheen piti kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Bjarne Kalis. Juhlan esitteli ja kutsui kaikki tervetulleeksi Keski-Pohjanmaan Sotilaspoikien

Jussi Isotalo Sotilaspoikien Perinnekillan Kälviän paikallistoimikunnasta esittelee tilaisuuden.

Perinnekilta ry:n edustajana Jussi Isotalo.

Suuri yleisöjoukko sai yhtyä Lauluveikkojen kuoron omien esitysten jälkeen sodanajan ”korsulauluihin” sekä tuttuihin kotiseutulauluihin. Suuri yleisö Kälviältä ja Kokkolan alueelta sai myös tilaisuuden itse kertoa muistelmiaan noista sodanpäivien

elämän kokemuksista ja tapahtumista sieltä jostain kirjeistä ym. muistoista. Monien silmät kostuivat kyynelistä noiden sankarivainaja- ja sotaveteraanimuistojen äärellä. Muistelohetken juontajana toimi veteraani-isän poika, seurakuntasotainvalidityöstä vastaava Jouko Hakuntti Ruotsalolta.

Sodan ajan elämä ja muistot voitiin näin palauttaa mieliin myös tuleville sukupolville ja Asko Virkkala Kaustiselta taltioi ne myös video- ja ääninauhoituksina. Läsnäolijat toivoivat saavansa mahdollisuuden myös myöhemmin painetun sanan lisäksi kuulla aitoja muistoja sota-aajan kohtaloiden ja kärsimysten ajoista ja tapahtumista voidaksemme paremmin muistaa ja kunnioittaa kansamme satavuotisten itsenäisyystavoitteiden säilyttämistä mielisä. Näihin ajatuksiin yhtyivät kaikki; -niin juhlapuhujat kuin paikalla ollut suuri kansalaisten joukko Kälviän seurakuntakeskuksessa. Olemme kiitoksen velkaa menneille sukupolville ja myös tämän päivän Suomen kansalle jonka Maammelauluun oli kaikilla helppo yhtyä päivän päätteeksi illan jo saapessa Pohjanmaan lakeuksille ja kylille isämme maassa.

Jussi Isotalo, Kälviä
Kuvat Asko Virkkala

Juhlayleisöä.

Jaakon päivät 2017

De lokala frivilligförsvarsorganisationerna representerade även i år under Jakobs Dagar. Denna gång på Jakobstads torg förevisades bl.a. en metod för att tillverka ett improviserat reservvattenkär (soppåse inuti dynvar) och 172 kontakter registrerades under dryga fem timmar.

Paikalliset vapaaehtoiset maanpuolustusorganisaatiot edustivat tänäkin vuonna Jaakon Päivien aikana. Tällä kertaa esiteltiin Pietarsaaren torilla mm. menetelmä jonka avulla saadaan rakennettua varavesisäiliö (roskapussi tyynyliinan sisällä). Noin viiden tunnin aikana rekisteröitiin 172 kontakteja.

Teksti ja kuva:
Johan Irjala

OP Kalajoki

Kalajoen Teräs Oy

Yrityskalliontie 7, KALAJOKI Puh. (08) 4640 100
www.kalajoenteras.fi

topi
KEITTIÖT

Avain
Säästöpankki

Kalajoki, p. 020 758 2360

KTR
KALAJOEN
TEOLLISUUSRAKENNE

Korsuinvigningen

Lördagen den 19 augusti glömmar man ej i första hand i Bennäs. Då hölls invigningsfest för Traditionsföreningens satsning på en Haubits och manskapskurs. Projektet började redan 2015 då föreningen lyckades hitta en 6 tums haubits, 152H 09-30 som den officiellt heter. Pjäsen inköptes av en samlare i Torneå och lagrades i Esse tills placeringen bestämdes. I samband med inköpet kom Christer Nylund, artillerist från sektionen i Dragsvik, på tanken att också uppföra en manskapskurs för att komplettera bilden av en stödjepunkt. Sagt och gjort, han samlade sponsorer och talkofolk samt byggmästaren Bengt Häggman som planerade arbetet. Då Pedersöre kommun ställde plats till förfogande med nödvändiga tillstånd, så tog det inte mer än 2 veckor så var kursen färdigt trimad. Veckan efter lyftes den på plats vid ankdammen i Bennäs centrum. Den fick följdriktigt namnet stödjepunkt Dammen, för att också hedra minnet av Harry Järv och hans män.

På invigningsdagen hade vi fint väder och inget kunde störa invigningen. Den hade en festlig inledning då Sven Thors från Oravais historiska förening avlossade salut med sin svartkrutskanon. Kanonen drogs på plats av Marika Hemgård med sin häst. Efter hälsningstalet av ordförande Pettersson var det dags att klippa bandet. Två av Pedersöre sektionens veteraner, 102 åriga Bror Abbors och 94 åriga Bengt Lund, assisterade av kommunens styrelseordförande Greger Forsblom och fullmäktigeordförande Johanna Holmäng klippte det blåvita bandet. Sedan alla haft möjlighet att bekanta sig med kursen och pjäsen var det dags att flytta upp till Sursik skolcentrum där invigningsfesten hölls. Sedan Pedersöre blåsorkester under Mikael Björklunds ledning öppnat festen med Vasa march, var det dags för välkomsttal av Forsblom och Curt Nymans redogörelse för Pedersöre sektionens betydelse under kriget. Efter mera blåsmusik höll Stefan Forss sitt festtal med rubriken *Finlands försvarsmakt-avtryck av ett*

Greger Forsblom och Johanna Holmäng assisterar Bror Abbors och Bengt Lund vid bandklippningen.

sekel, som belyste många aspekter av Finlands försvar, som inte tidigare lyfts fram på detta sätt. Efter Vårt land så följde kaffeservering med tårter och fri samvaro som uppskattades.

Efter kursens invigning har guidning av kursen bokats varje vecka och ibland flera gånger, bokningarna fortsätter, vilket bevisar att intresset för Finlands 100 år som självständig stat och hur landet bevarats och försvarats inte faller i glömska. Det var ju också Traditionsföreningens mening med hela projektet, att bli ett bestående monument över kampen för ett självständigt fosterland.

Sten Pettersson ordf.

Sven Thors med sin kanon.

Ordförande Sten Pettersson presenterar projektet.

Sankarivainaja palasi kotiin

Sankarivainaja Eino Matias ”Matti” Vatiilo siunattiin Isonkyrön sankarihauhan lepoon perjantaina 2.6.2017. Pohjoisesta vihmonut tuuli muistutti saattoväkeä osittain siitä ajasta, kun suomalaiset sotilaat puolustivat isänmaata tuulesta ja tuiskusta. Kaikessa arvokkuudessaan sotilaallisin menoin toimitettu tilaisuus

oli erittäin lämminhenkinen ja vaikuttava.

Siunauksen toimitti Isonkyrön seurakunnan khra Artturi Kivineva. Siunauspuheessaan hän korosti tilaisuuden erityistä merkitystä. Hän kysyikin, että voisiko olla juhlallisempaa hetkeä, kuin saattaa itsenäisen Suomen meille jälkipolville omalla hengellään taistellut sanka-

rivainaja oman seurakunnan multiin. Juhlallista on myös todeta, että vuonna 1917 syntynyt sankarivainaja otti ensimmäisiä askeleitaan itsenäistyneen Suomen kanssa.

Kaartilainen Matti Vatiilo kaatui Karjalan kannaksella Muolaan pitäjän Leipäsuon tulimyrskyssä talvisodan alkukhetillä 12.12.1939. Tuoloin hänet siunattiin kentälle

jääneenä. Rintamalla hän yritti torjua Neuvostoliiton 7. armeijan 265 000 miehen yritystä marssia, jonka tarkoituksena oli kolmessa viikossa saapua Helsinkiin.

Omaisten lisäksi sankarivainajan viimeistä matkaa oli kunnioittamassa suuri joukko saattoväkeä. Omaisten lisäksi kukkatervehdysensä laskivat Puolustusvoimat ja lukuisat eri järjestöt.

Musiikista vastasi Kyrönmaan Puhaltajat. Suomalaisen rukouksen lauloi Kari Lehtonen, jota säesti kanttori Suvi Koivisto. Kirkossa ja haudalla kunniavartiossa seisoivat Matti Hannuksela, Heikki Nyrhinen, Kari Ikkola ja Jarmo Rinta Isonkyrön reserviläisistä. Viimeinen matka kirkosta sankarihau-

dalla alkoi juhlallisesti Narvan marssin tahdissa. Arkkua kantoi Juhani Arkkola. Matti Vatiilo oli syntynyt Isonkyrössä 30.7.1917. Taistelukentille kadonneiden hautojen kaivauksissa vainajia on Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen 1990-luvulla ja etenkin viime vuosina, löydetty yhä enemmän. Löytämisen ja tunnistamisen jälkeen sankarivainajia on palalettu Isänmaan huomaa. Matti Vatiilo tunnistettiin DNA-testin perusteella.

Viime sodissa kentälle jäi lähes 13 000 sotilasta. Kentälle jääneiden etsinnöissä 1992–2016 on löydetty 1 219 sankarivainajaa, joista 369 on tunnistettu. Vuosina 2015 ja 2016 kentältä löydetyn 44 sankarivainajan jäänteet siirrettiin Viipurista 11.10.2016 Helsinkiin. Löydyistä 38 oli tehty Karjalan kannakselta ja kuusi Laatokan Karjalasta ja Itä-Karjalan Maaselästä.

Kaatuneitten muistopäivänä 21.5.2017 vietettiin Lappeenrannassa sankarihautajaiset, jolloin siunattiin 38 tunnistamatonta sankarivainajaa. Talvisodassa kaatuneita näistä oli 10 ja Jatkosodassa kaatuneita 28. Vastaava tilaisuus oli Isonkyrössä 21.9.2013, jolloin siunattiin juhlaan menoin perhehauta talvisodassa 8.1.1940 Taipaleenjoella kadonneen Matti Emil Kitiinon (1913–1940) jäänteet. Viimeksi vastaavia sankarihautajaisia on tällä vuosikymmenellä vietetty lähialueellamme mm Himangalla vuonna 2010, Reisjärvellä 2012, Laihialla ja Ylihärmässä 2013, Lappajärvellä ja Kalajoella 2014.

Teijo Mäki, toimittaja,
Pohjankyrö-lehti
Tommi Sinko, sihteeri
Pohjanmaan Sotaorvot ry

Vaasan seudun sotainvalidit Mustasaaren Carpellassa

Vaasassa ja lähikunnissa asuvien sotainvalidien perinteistä kesäjuhlaa vietettiin lauantaina 10.6. Carpellan viihtyisissä tiloissa.

Kesän odotettuun juhlaan osallistui sotainvalideja, puolisoita ja leskiä sekä kutsuvieraita ja tukijäseniä yli 50 henkeä.

Perinteiseen juhlaohjelmaan sisältyy myös hartaus, jonka yhteydessä veljessäppä Tor-Erik Store lähetti seppelpartion Mustasaaren sankarihauhalle.

Juhlapuheen piti Vaasan kaupunginjohtaja Tomas Häyry.

Juhlan yhteydessä luovutettiin myös korkeat huomio-osoitukset seuraavasti:

Sotainvalidi Junior Fors

Vöyrylän sai vastaanottaa Sotainvalidien Veljesliiton Pienoislipun Vapaudenristin tunnukseksi ja nauhoilla.

Huomionosoitus on Veljesliiton korkein ja samalla hänet kutsuttiin kunniakerron jäseneksi.

Sotainvalidien ansioristin saivat piirihallituksen jäsen Henrik Öhman Maalahdesta ja Vaasan kaupunginjohtaja Tomas Häyry.

Ansioristin myöntää puolustusministeri Veljesliiton esityksestä. RL.

Sotainvalidien kesäjuhlan yhteydessä huomioidut, Junior Fors (vas.), Henrik Öhman ja Vaasan kaupunginjohtaja Tomas Häyry.

Syksyn 1917 salainen vastaanotinasema sai muistolaatan Vaasan Vaskiluodossa

Etenkin vanhempien vaasalaisten tunteman ns. Grönroosin huvilan seinään kiinnitettiin muistolaatta kertomaan tuosta historiallisesta tapahtumasta.

Vastaanotinasemalla oli tärkeä merkitys mm. Latvian Libausta (nyk. Liepaja) lähetettyjen sanomien vastaanottamisessa.

Salakirjoitetut sanomat avattiin ja välitettiin ensitilassa vastaanottajille, usein miten Helsinkiin, mutta myös Vaasaan.

Tiedot liittyivät mm. aseiden salakuljettamiseen Pohjanmaan rannikolle ja edelleen perustetuille suojeluskuntien joukoille.

Merkittävin oli aselai-va Equityn saapuminen Vesterön Storsandvikeniin 31.10.2017 ja seuraavana yönä Larsmon saaristoon.

RL.

**MUISTOLAATAN
PALJASTUSPUHE
23.09.2017 VAASAN
VASKILUODOSSA**

Muistolaatta sijaitsee arvopaikalla. Laatan paljastuspuheen piti Pohjanmaan Viestikilta ry:n puheenjohtaja everstiluutnantti evp. Lasse Kinnunen. Juhlahetken osallistui lähes 30 kutsuvierasta ja maanpuolustusjärjestöjen edustajaa.

Pohjanmaan viestikilta ry:n puheenjohtaja everstiluutnantti evp. Lasse Kinnunen:

Olemme tänään kohta 100 vuotta täyttävän itsenäisen Suomen yhden itsenäistymiseen liittyvän sinänsä suurelta yleisöltä näkymättömän, mutta itsenäistymisen kannalta yhden merkittävemmän tapahtuman alkujuurilla.

Jääkärivertsi Arthur Reinhold Saarmaa, silloin gruppenfuhrer Stenholm, perusti 3.10.1917 salaisen vastaanotinaseman tämän rakennuksen, hoviokudenneuvos Grönroosin huvilan biljardisaliin, joka on rakennuksen toisessa kerroksessa parvekkeen kohdalla. Samana päivänä hän vastaanotti salaisen viestin Libausta laivastoasemalta. Itsenäistymisen johtamiseen tarvittavat viestiyhteydet oli saatu avattua.

Saarmaa aloitti opiskelun Tampereen Teknillisessä opistossa syksyllä 1915, mutta jo tammikuussa 1916 hän kolmen muun opiskelijan kanssa matkasi Rovaniemelle ja sieltä Tervolaan, josta jatkettiin hiihtäen yli 100 kilometriä rajan ylin Ruotsiin päämääränä Lockstedin leiri.

Alokasajan jälkeen jääkäri Stenholmista tuli kompaniansa viestimies. Helmikuussa 1917 hän va-

Kiinteistön nykyinen omistaja Tuomas Koskinen, itsekin viestikoulutuksen saanut varusmiehenä laivastossa, paljasti muistolaatan. Kunniavartiosta olivat jääkäriasuihin pukeutuneina Christian Petander ja Alexander Ehrnrooth (oikella).

Kuva muistolaatasta, jonka yläosaan myöhemmin kiinnitetään Jääkäristi.

paahtoisena pääsi radio- ja sähkötyksikoulutukseen Libaun laivastoradioasemalle. Elokuussa hänet komennettiin Berliiniin, jossa sähkötyksen lisäksi koulutettiin salakirjoitusta ja radiotekniikkaa.

Kuukauden koulutuksen jälkeen hänet puettiin kävelykepin keran herrasmieheksi, jolla oli kaupmann Arthur Steinschmidin passi. Hänen tuli heti matkustaa liikeasioissa Ruotsiin. Kun hän saapui Tukholmaan, oli kolme kolia liikkeenä edustamaa tavaraa tullut myös perille. Kahdessa laatikossa oli 10 kilon akku ja yhdessä laatikossa samoin noin 10 kilon radiovastaotin. Steinschmidt matkusti laatikoiden kanssa vuosikalla Tukholman rautatieasemalle.

Koska oli sota-aika, Ruotsin rautateillä suoritettiin säännöllisesti passien ja matkatavaroiden tarkastuksia. Steinschmidt nosti tarkastajia hämätäkseen oudot matkatavarat muutamien ruotsalaisten upseerien istumapaikkojen yläpuolelle toivoen, että niitä ei sen takia tarkasteta mennessä itse istumaan vau- nun toiseen päähän. Tavaraita ei tarkastettu ja näin päästiin Uumajaan, joka oli Vaasan etäpin toinen pääte- piste. Siellä kuljetuksia hoitivat eteenpäin jääkärit Jussi

Sihvo, Vilhelm von Essen ja T. Huovinen.

Eräänä syyskuun pimeänä iltana Uumajan laiturista lähtee moottorivene, jossa oli neljä edellä mainittua jääkäriä. Radio- ja asekalusto oli edeltäkäsini lähetetty merelle soutuveneillä. Sovitussa paikassa kalusto siirrettiin moottoriveneeseen, joka suuntasi kohti Suomen rannikkoa. Koska Pohjanlahdella aallokko heitteli pienehköä moottoriveneettä rajusti, oli matka keskeytettävä ja yrittävä seuraavana yönä uudestaan, jolloin päästiin seuraavaan kalastajasaareen lepäämään. Aamuvarhaisella kalastaja tulee ilmoittamaan jääkäreille, että tullimiehet tarkastavat heidän moottoriveneettä. Jääkärit kiiruhtavat veneelle ja yrittävät ystävällisesti neuvotella tullimiesten kanssa korostaen, että lasti kuuluu suomalaisille aktivisteille ja sen on mitä tärkeintä heidän asialleen. Kun tullimiesten vaatimukseksi oli veneen palautus tavaroineen Uumajaan, niin jääkärit huusivat "pois veneestä" ja nostivat kukin pistoolin ylös vaatimuksensa tueksi. Uhkaus tehoi ja jääkärielikko jatkoi moottoriveneellä kohti Vaasaa.

Nyt ongelmana oli vuorokauden ajankohta. Rannikkoa olisi ollut turval-

lisempää lähestyä venäläisten tiukan vartiointin takia vasta pimeällä, mutta takaisin Ruotsin puolelle ei ollut enää asiaa. Jääkärit päättivät kuitenkin hyödyntää Vaasan saaristoa ja kaarsivat Valassaarten pohjoispuolitse pyrkien näkymättömiin majakassa olevalta tähtystysvartiolt. Ennenkuin päästiin saariston suojaan, Valassaarilta lähestyi venäläisten harmaa moottorivene. Kovassa aallokossa kiväärin ei osu ja jääkäri Jussi Sihvo ohjaa moottoriveneen salmeen.

Keskijöllä saavutaan erääseen Björkön lähellä olevaan pikkusaareen. Parin päivän levon jälkeen jatketaan itään seuraavaan kalastajasaareen, jossa vastassa oli innokas kalamies hovioikeudenneuvos Harald Boucht, jolla oli mukana uusi passi. Nyt Steinschmidistä tuli liikemies Carl Sjölin Helsingistä.

Nyt salakuljetettava materiaali peitetään kalasaaliiksi. Kalastaja Karl Björkas matkasi Vaasaan myymään kol-

me laatikollista kalasaalista. Suunnitelman mukaisesti päätettiin myydä tavana Vaskiluodossa olevalle hovioikeudenneuvos Aleksander Grönroosille ja niin helsinkiläinen liikemies Carl Sjölin kantaa kolme laatikkoa Grönroosin huvilalle. Sjölin päättää jäädä vanhapoika Grönroosin avuksi, kun sattumalta taloudenhoitajatar oli perunoiden hankinta-reissulla Laihialla.

Sjölin perustaa nopeasti vastaanotinaseman huvilan toiseen kerroksen biljardsaliin, joka oli parvekkeen kohdalla. Antenniratkaisu oli näkymätön ulkopuolisille. Poralla reikä ulkoseinään sille kohdalle, mistä puhelijohto tulee sisään. Antennijohdin kiinni puhelinjohtimiin. kondensaattori väliin ja niin oli antennissa pituutta aina Vaskiluodosta Vaasaan saakka.

Vaskiluodon salainen radiovastaanotinasema aloitti työskentelyn lokakuun 3.päivänä 1917 ja vastaanotiti sanomia Libaun laivaston radioasemalta. Sanomat lähetettiin kolmasti päivässä ja sama sanoma toistettiin

useampia kertoja eri aikoina ja vieläpä seuraavana päivänä. Näin oli meneteltävä, koska vastaanottokuitausta ei pystytty lähettämään.

Sanoman saavuttua Sjölin avasi salakirjoituksen ja lähetti sen heti kuriirilla seuraavalla junalla Helsinkiin Sotilaskomitealle. Sanomien pääsisältö oli tiedot aselähetyksistä ja niiden vastaanotosta. Niinpä J.J.Suomalaisen teos "Suomen Jääkärit II osa" toteaa: "Tämä radioasema oli tuottanut arvaamatonta hyötyä ja tehnyt yleensä aselähetykset mahdolliseksi. Sen kuntoon asettaja ja hoitaja oli gruppenführer A. Stenholm".

Asema sai suuren kunnioituksen, kun tammikuussa 1918 ylipäällikkö Mannerheim ja päämajoitustamari Ignatius vierailivat huvilalla. Stenholm kertoi vierailulle, että vastaanotin on tässä huoneessa ja kehoitti korkeita vieraita etsimään sen. Eivät he löytäneet sitä.

Tammisunnuntaina 1918 gruppenführer Stenholmin tehtäväksi tuli yöllä venäläisten lennätinaseman ja

radioaseman valtaaminen. Lennätinasema valloitettiin ikkunasta sisään heitettyllä käsikranaatilla. Seuraava kohde oli Palosaareen oleva radioasema, jonka Stenholm piiritti kahdella johdossaan olevalla joukkueella. kun tunkauduttiin rakennuksen sisälle, suureksi pettymykseksi se oli tyhjä. Asema oli evakuoitu.

Iltapäivällä Stenholm ottaessaan vastaan sanomia Libausta havaitsi voimakkaan radioaseman työskentelyn lähialueella. Tiedettiin, että Sandvikissa oli aiemmin toiminut venäläisten radioasema, josta se oli siirretty Palosaareen. Stenholm ja Grönroos lähtivät aamuvahin 29.1.1918 siviilipukuina tutkimaan, josko radioasema olisi palanut Palosaaresta Sandvikin. Ennen klo 8 he tapaavat portilla vartiomiehen, joka venäjänkielellä yritti tivata lupalappua, mutta tiedustelijat kieltä ymmärtämättä ja vartiomiehen enempää estelemättä jatkoivat toimintaa. Grönroos jäi ulkopuolelle ja Stenholm painui sisälle pistooli kädessään. Etuho-

neessa neljä venäläistä yllättyi ja menivät kiltisti Stenholmin pistoolin ohjaamana ulkopuolelle Grönroosin hoteisiin. Takahuoneessa Stenholm kohtasi vielä kolme venäläistä radioasemalla työskentelemässä. Nämäkin miehet noudattivat kiltisti Stenholmin pistoolia. Näin nuorella vapautusarmeijallamme oli ensimmäinen täydellinen radioasema ja 8 venäläisvankia.

Tänä päivänä tulee 125 vuotta jääkärieversti A. R. Saarmaan syntymästä. Tämä kunnioitettu persoona sai myöhemmällä palvelusurallaan lempinimen viestiaselajin kalifi.

Saarmaa on myöhemmin myös osa pohjalaista viestisotahistoriaa. Saarmaa oli nimittäin Jatkosodassa Karjalan Armeijan, myöhemmin Aunuksen Ryhmän, viestikomentajana ja hänen viestijoukkonaan oli kesäkuussa 1941 Ilmajoella perustettu jääkärimajuri Sepperin johtama Viestipataljoona 5.

Kun jääkärieversti Saarmaa täytti syksyllä 1942 50 vuotta, keräsivät hänen

alaisensa viestiupseerit rahalahjan. Saarmaa luovutti sen perustettavan säätiön alkupääomaksi. Näin sai alkunsa "Eversti A.R. Saarmaan säätiö viestitoiminnan kehittämiseksi" Vasta viime vuosina tämä säätiö ja viestisäätiö yhdistettiin yhdeksi maanpuolustuksen viestisäätiöksi.

Paljastettavan laatan hankinnan mahdollistivat Viestikiltojen Liitto ry ja FiTelNet Oy. Siitä tukijoille kiitokset!

Samalla kiitän myös tilaisuuden ohjelmaa tukeneita JP 27:n perinneyhdistyksen Vaasan osastoa, Jääkärimuseota ja Vaasan Sotilaskotiyhdistystä. Erityisen suuri kiitos kiinteistön nykyiselle omistajalle Tuomas Koskille, että saimme luvan kiinnittää laatan kiinteistön seinään.

Paljastettavaan laattaan tullaan myöhemmin kiinnittämään Jääkäristi, kun JP 27:n perinneyhdistys saa ristejä. Tällä hetkellä ei ollut yhtäkään ristiä saatavilla.

Pyydän kiinteistön omistajaa Tuomas Koskista paljastamaan muistolaatan!

Etelä-Pohjanmaan reserviläispiirien kunniakäynti Mustasaaren sankarihaudalle

E-P:n reserviläispiirien perinnetoimintaan on vuosikymmeniä sisällytynyt havuseppeleen laskeminen jatkosodan aselepopäivänä

4.9, yhdelle piirin jäsenenä olevan reserviläisyhdistyksen kotikunnan sankarihaudalle.

Tänä vuonna kunnia-

käynti tehtiin Mustasaaren (Korsholm) sankarihaudalle, jossa havuseppeleen laskivat E-P:n reserviläispiirien toiminnanjohtaja Ulla Muuri-

mäki ja reserviläispiirin 1. varapuheenjohtaja Heikki Tarkkanen Laihialta sekä Raimo Latvala Mustasaaresta.

Seppelipartio 4.9. Mustasaaren Sankarihaudausmaalla. Laskijoina Ulla Muurimäki ja Heikki Tarkkanen sekä Raimo Latvala. Kuva: Monica Latvala.

**Kalajoen
apteekki**

Kalajoentie 30, puh. 010 321 463

Sirkka

06-723 5477

Pietarsaari

PRISMA-CENTER

Jakobstad

Viherrakennus A. Vainionpää

Viherrakennuksen suunnittelu ja toteutus
Planering och anläggning av trädgårdar

Ari Vainionpää

puistopuutarhuri
050 313 7588
ari.vainionpaa@multi.fi

veteraaniapua puutarhahommissa kohtuuhinnalla

**LKV[A]
Kalajoen Kiinteistöhoito Oy**

Kalajoentie 32, 85100 KALAJOKI
Puh. (08) 462 090 ja 040 5098 788
email: aila.siirila@khh.inet.fi

Tuusulanjärven matkalla olleiden ryhmäkuva.

Sotaorpojen Tuusulanjärven matka 6.–8.6.2017

Sotaorpojen jokavuotiselle kesämatkaan lähdettiin liikennöitsijä Ahon bussilla tiistaina 6.6., ensimmäiset nousivat kyytiin Kannuksesta. Matkalaisia poimittiin Kokkolasta, Kaustiselta, Vetelistä ja Lapualta. Täältä matkamme jatkui Tampereen kautta päivän ensimmäiseen matkakohteeseen Vesilahdelle. Aamulla Keski- ja Eteläpohjanmaalla ei ollut puissa minkäänlaisia kesän merkkejä ilmassa, olihan kevätessä 3 viikkoa jäljessä.

Suomen tunnetuin yksityisomistuksessa Laukon suurtala Vesilahdella on Pyhäjärven pistävän niemen työssä. Laukko mainitaan jo ensi kerran vuonna 1416, jolloin alue siirtyi lahjoituksena Turun tuomiokirkolle. Samalla sataluvulla sen omistajaksi tuli Kurki (Kurck) suku, joka hallitsi tilaa vuoteen 1817 asti. Suomen viimeinen katolinen piispa Arvid Kurki syntyi siellä. Nykyinen päärakennus, joka edustaa pohjoismaista klassismia on arkkitehti Veikko Kallion suunnittelema vuodelta 1931. Laukon nimi on jäänyt Suomen historiaan sen takia, että Elias Lönnrot oli 1820 luvulla kotiopettajana ja kirjoitti muistiin Elinan surmanvirren. Vuosina 1906-1907 alueella riehui torpparilakko, joka johdatti huomiot herättäneisiin torpparihäätöihin – jopa 77 perhettä joutui asunnottomiksi. Laukon kartanoon on päässyt tutustumaan suuri yleisö nyt toista kertaa. Juhlatallissa eli entisessä tallissa on noutopöytä, mutta nyt ei ole tarjolla Laukon peuraa eli valkohäntäpeuraa. Tällä kertaa syödään alkuun salaatteja eri muodossa, par-

Marskin maja Punelajärven rannalla Lopen kunnassa.

Syvärannan Lottamuseon päänäyttely ”Lotan taina” rakennuksen toisessa kerroksessa.

saa, possua kastikkeessa. Ruokailun jälkeen saimme kuulla aimo annos Laukon kartanon historiaa, asian tuntija oppaaltamme, emäntä Liisa Lagerstamilta.

Seuraavana kohteena oli Visavuori Valkeakoskella, joka on kuvanveistäjä Emil Wikströmin (1864-1942) karjalaistyylinen taiteilijakoti. Museona olevan Visavuoren rakennukset sijaitsevat kallioisella mäellä Vanajaveden rannalla,

kesäisin Hopealinjan alukset poikkeavat Visavuoren laituriin. Wikström itse laati Visavuoren asuin- ja ateljeehuvin piirustukset, nykyinen kaksi taloa erillisen asuin- ja ateljeerakennuksen taiteilija rakennutti vuosina 1901-1903 edellisen kodin palattua muutama vuosi aiemmin. Sisällä kokoelmien pääosan muodostavat lukuisat veistokset sekä kipsi- ja pienoismallit, jotka ovat tut-

tuja eri puolilla Suomea olevista patsaista ja muistomerkeistä. Keski-Pohjanmaalla ovat Lohtajan ja Nivalan vuoden 1918 vapaussodan muistomerkit kuvanveistäjä Emil Wikströmin käsialaa. Visavuori on ollut yleisölle avoinna ympäri vuoden vuodesta 1967. Visavuoren pihapiirissä on tyttärensöjan, pilapiirtäjä Kari Suomalaisen (1920-1999) Karin paviljonki. Karin pa-

viljongin on suunnitellut arkkitehti Erkki Helamaa vuonna 1990 ja siellä on yli 8 000 pilapiirrosta, joista vain murto-osa on nähtävillä. Visavuoren käynnin jälkeen ajoimme kohti Hämeenlinnaa, jossa yövyimme kaksi yötä Cumulus hotellissa.

Keskiviikkona 7.8. lähdimme aamiaisen jälkeen kohti Tuusulan Ainolaan jonne oli tunnin ajomatka. Säveltäjämestarimme Jean

Sibeliuksen (1865-1957) kuuluisa taiteilijakoti Ainola vuodelta 1904 sijaitsee yhtenäisen kuusiaidan ympäröimällä metsäisellä kummalla avaran peltoaukean laidalla Hyrylän ja Järvenpään välisen tien varrella. Täällä Sibelius sai ihanteellisen työskentelyympäristön ja valtaosa hänen sävellystuotannostaan on syntynyt juuri Ainolassa. Huvila, joka hänen vaimonsa Aino Sibeliusen (1871-1969) mukaan sai nimekseen Ainolan, piirsi arkkitehti Lars Sonck. Jykevät hirret tuotiin Keski-Suomesta Suolahdesta. Museo-kodin seinillä on säveltäjän ystävien lahjoittamia tauluja, mm Gallen-Kallelan, Edelfeltin, Halosen ja Järnefeltin aikaisten töitä sekä muita muistoesineitä. Hienostutunutta tunnelmaa lisää mestarin flyygei, lahja Suomen musiikintäydeltä. Puutarha oli Ainolle henkireikä ja perheelle myös ravinnon tuottaja. Puutarhassa on Sibeliusen ja hänen vaimonsa Ainin hauta, hautapaasi, jonka on suunnitellut vävy, arkkitehti Aulis Blomstedt. Museo-kohteena Ainola on ollut vuodesta 1974, joka on edelleen alkuperäisessä asussaan. Tuusulanjärven ympäristö on todella täydellinen kesäretkikohte, sillä pienellä alueella löytyy paljon nähtävää.

Ainolan kierroksen jälkeen siirryimme tutustumaan Tuusulan kirkkoon ja sen kirkkopihaan. Tuusulan hirsinen ristikirkko vuodelta 1734 on edelleen ympäri vuoden käytössä ja varsinkin kesäisin se on suosittu hääkirkko. Seurakunnalla on kirkot Jokelassa ja Kellokoskella. Kirkon kirkkopuistoon on haudattu n. 20 000 vai-

najaa. Hautamuistomerkkejä on 180, taitelijahaudat ovat kirkkopuiston tärkein nähtävyys mm kansalliskirjailija Aleksiksi Kivi (1834-1872) ja taiteilija Pekka Halonen (1865-1933) on haudattu tänne. Maan kauneimmaksi sanottu sankarihautausmaa sijaitsee kirkon ja Tuusulanjärven välissä. Sinne on haudattu 138 miestä ja 1 nainen - lotta Hilda Paju. Lisäksi on 14 talvisodassa ja 20 jatkosodassa kentälle jääneiden nimilaaat. Kahta lumipukuista sotilasta kuvaavan yli viisi metrisen veistoksen "Paluuton tie" on tehnyt kuvaveistäjä Rakel Koivisto (1917-2009) ja se on paljastettu helluntaina 24.5.1953. Koivisto on tehnyt Tuusulan lisäksi toisen sankarimuistomerkin "Jälkeentulevien perintö" Viitasaaressa.

Yksi komeimmista ja parhaiten säilyneistä alueen taloista on kansallisromanttinen hirsinen erämaa-ateljee Halosenniemi Tuusulanjärven rannalla vuodelta 1902, joka on suomalaisen maiseman mestarillinen kuvaaja Pekka Halosen (1865-1933) kotinsa suunnittelema, mm. suuret kurkkihirit ja kannatinylyvät tuotiin Keski-Suomesta Keiteleen järven ympäriltä. Halosenniemen ympärillä oleviin metsiin ja puihin ei koskettu, joten sen ateljeekoti ja ympäristö muodostavat tänä päivänä eheän kokonaisuuden. Ryhmäämme ihastutti talon jyrkät olemus, korkeat ikkunat päästävät valoa synkäsävyyseen hirsirakennukseen. Halonen tunnetaan suomalaisen luonnon ja vakaan talonpoikaisen kansan kuvaajana. Museossa järjestetään kesäisin Pekka Halosen ja muiden taiteilijoiden näyttelyitä. Matkalla olleet huomasivat oppaita olleen enemmän kuin muissa museokohteissa ja sisällä ei saanut kuvata.

Taiteilijatalojen vierailujen lisäksi tutustuimme Syvärannan Lottamuseoon, jonka päänäyttely "Lotta tarina" kertoo lottajärjestön historiasta lottien omien kokemusten ja tarinoiden kautta. Museota ylläpitää Lotta Svärd Säätiö. Lotta Svärd -järjestön toiminta keskittyi rauhan aikana 1920-1930 luvuilla suojeluskuntajärjestöjen avustamiseen, koulutus- ja harrastetoimintaan, varainhankintaan ja avustustyöhön. Sotien 1939-1944 aikana lotat toimivat mm kenttä- sotasairaaloissa, kaatuneiden evakuoitokeskuksissa, varushuollossa ja muonitustehtävissä. Museota ympäröi historiallisesti arvokas puutarha, jossa 1900 luvun alun hämähäkinseittiportti, marmoriveistos ja suihkuallas kertovat Syvä-

Laukon kartanon päärakennus vuodelta 1931, arkkitehti Veikko Kallion suunnittelema.

Kuvanveistäjä Emil Wikströmin suunnittelema Visavuoren museorakennus vuodelta 1903.

Tuusulan sankarihautausmaalle on haudattu 138 miestä ja 1 lottia. Lisäksi on 14 talvisodassa ja 20 jatkosodassa kentälle jääneiden nimilaaat. Sankaripatsas "Paluuton tie" on kuvanveistäjä Rakel Koiviston suunnittelema ja se on paljastettu 24.5.1953.

Säveltäjäimestari Jean Sibeliuksen (1865-1957) ja puolisonsa Aino Sibeliuksen (1871-1969) hauta Ainalan puutarhassa, paasin on suunnitellut vävy arkkitehti Aulis Blomstedt.

rannan tilan loistosta. Viime sodissa 1939-1944 lottia kuoli lähes 300, joista puolet kuoli komennuksilla saatuihin sairauksiin.

Keskiviikkopäivän viimeisenä kohteena tutustuimme Marskin maja ja siihen kuuluva sauna ja kalamaja pystytettiin Puneliäjärven rannalle Lopen kunnan Salonkylään keväällä 1945.

Marski valitsi tämän paikan kolmesta tarjolla olleista vaihtoehdoista lähinnä siksi, että koko Puneliäjärven tieno oli luonnonkaunista, erämaista seutua ja maja sijaitsi lähellä pääkaupunkiseutua. Rakennuksen pystyttivät samat Rukajärven suunnalla taistelleet 14. divisioonan korpusoturit, jotka olivat rakentaneet sen Itä-Karjalaan

Repolan pitäjän Lieksajärven rannalle Suomen marsalkan täyttyessä 4.6.1942 75 vuotta. Kesäkuussa 1945 rakennuksen valmistuttua silloinen tasavallan presidentti C.G.Mannerheim (1867-1951) saapui Lopelle ja työnjohtaja, kenraali Erkki Raappana luovutti hänelle majan avaimet. Marski kävi majallaan kaikkiaan kahdeksan kertaa, viimeisen kerran syksyllä 1948. Metsästäsmaja on ollut avoimena yleisölle vuodesta 1959. Täällä ryhmämme nautti kahvit pitopalvelu Majan Heroisissa, joita Teuvo Zetterman ja Heikki Kujansuu vetävät.

Matkan viimeisenä päivänä torstaina 8.6. ensimmäinen kohde oli Pälkäneellä Laitikkalan kylällä sijaitseva Rönnekin Viinitila, joka on yksi Suomen vanhimmista ja palkituista viinitiloista. Idylliset rakennukset kertovat tarinaa vanhan sukutilan vaiheikkaasta historiasta, tila on ollut saman Rönnekin suvun omistuksessa yli sata vuotta. Entisessä tallissa on kahvila Pikku-Valakka, joka on toiminnassa kesäisin. Kahvilasta voi ostaa tilan viinejä, liköörejä ja muita tuotteita mm pullia, leivoksia ja suolaisia piiraita. Alue toimii myös kokous- ja juhlapaikkana, jossa voi pitää ikimuistoisia tapahtumia. Täällä moni osti kotiin viemiseksi mm raparperi- ja valkoviiniä, jotka osoittautuivat yllättävän hyväksi ruokailuomiksi.

Alavuden Muistojen kappelin takaseinällä on yli 4 m korkea lasimaalaus, jonka on suunnitellut taiteilija Bruno Tuukkanen (1891-1979). Maalauksen yläosa kuvaa sankarihautajaisia, taustalla kellotapuli ja kunniaa tekevät liput. Toisessa vyöhykkeessä on sotalleski, sotaorpoja ja rauhanenkeli. Alimmassa on kuvattuna joukko kirkollisia symboleja: goottilainen kirkon pääty, pyhimys ja karitsa. Taiteilija Bruno Tuukkanen poika Lauri Tuukkanen (1921-1944) haavoittui Ihtalassa räjähtävässä luodista ja kuoli matkalla Viipurin kenttäsaairaalaan. Lauri on haudattu Helsingin Hietaniemen sankarihautausmaalle.

Paluumatkalla poikkesimme syömään Suomen tunnettuun juhannuskaupunkiin Virroille. Ruokailimme ravintola Mikontalossa, joka sijaitsee Marttisen perinnekylällä. Alueella toimivat mm nuorisokeskus, kiosk, taideyhdistyksen taidetalo, sotaveteraanimuseo, kanavamuseo, viljamakasiini, luontopolkuja ja yläköysiratoja. Kannattaa poiketa, oli mielenkiintoinen alue.

Alavudella kävimme sankarihauoilla ja Muistojen kappelissa, joka on rakennettu kaikkien alavutelaisten sankarivainajien muistoksi. Se sijaitsee Alavuden sankarihautausmaalla paikalla, jossa oli ennen Alavuden ensimmäinen ja toinen kirkko. Kappeli on pienehkö jyrkkäkattoinen rakennus, jonka lattian pinta-ala on täsmälleen samankokoinen kuin paikalla aiemmin ollut Alavuden ensimmäinen saarnahuone. Kappelin sisällä sivuseinillä ovat vapaussodan, talvisodan ja jatkosodan muistotaulut, joihin on kirjoitettu kaikki näissä sodissa kuolleiden alavutelaisten nimet. Alttarin oikeanpuoleisella seinällä on puolestaan seurakunnassa

palvelleiden kirkkoherrojen nimet. Kappelin takaseinällä on suuri yli 4 metriä korkea lasimaalaus, jonka on suunnitellut taiteilija Bruno Tuukkanen (1891-1979). Lasimaalauksen yläosa kuvaa sankarihautajaisia, taustalla kellotapuli ja kunniaa tekevät liput. Toisessa vyöhykkeessä on sotalleski, sotaorpoja ja rauhanenkeli. Alimmassa vyöhykkeessä on kuvattuna joukko kirkollisia symboleja: goottilainen kirkon pääty, pyhimys ja karitsa. Muistojen kappeli vihittiin Alavuden päivänä 19.8.1955. Alavuden sankarihautausmaalle on haudattu 270 viime sotien sankarivainajaa ja vuoden 1918 vapaussodan 24 sankarivainajaa.

Alavudelta jatkoimme Tuurin kylälle Keskeiselle tunnin mittaiselle ostoskylälle. Matkan aikana sää näytti ensimmäiset kesäiset merkinsä, joten suuret kiitokset kaikille mukana olleille ja tervetuloa seuraavalle matkalle ensi kesänä, jolloin matka suuntautuu Itä-Suomeen Etelä-Savon maiseen.

Tommi Sinko; Kalajoki
Pohjanmaan Sotavotry:n sihteeri

Naiset miestensä rinnalla

Keski-Pohjanmaan sotainvalidien puolisoista oma kirja

Sotainvalidien Veljesliiton Keski-Pohjanmaan piiri ja Sotainvalidien Keski-Pohjanmaan Perinneyhdistys ovat julkaisseet sotainvalidien puolisoista kirjan "Naiset miestensä rinnalla. Keskipohjalaisten sotainvalidien puolisoitten selviytymistarinoita". Kirjan on toimittanut fil.tri Anne Ruuttula-Vasari yhdessä piirin toiminnanjohtajan Marja-Liisa Kattilakosken kanssa. Painotuoreen kirjan julkistamistilaisuus oli elokuun kolmantena perjantaina, sotainvalidipäivänä 18. elokuuta. Se pidettiin Kannuksessa maakunnan sotainvalidipiirin kesäjuhlan yhteydessä. Juhlapuheen piti filosofian tohtori Erkki Kujala Toholammilta.

Juhlapuheessaan tri Erkki Kujala osoitti kiitoksen sanoja kirjan tekijöille. Kirjan sisältö osoittaa miten vaikuttavan perinnön olemme saaneet. Emme pääse siitä. Sota alkoi loppuvuoden 1939 aikana. Sota-aika on antanut niin vaikuttavan perinnön, että me emme pääse siitä. Kun marraskuun lopulla 1939 syttyi, sen päivän jälkeen Suomi ei ollut enää entisellään. Pelon ilmapiiriä kesti 1945 kevääseen. Sotavuosista saattoi selvitä hengissä, mutta jollain tavalla siitä jäivät jäljet. Monelle sota jatkui sairauden ja tuskan seurauksena. Siitä kärsi moni perhe.

Sota-aika opetti lapsia selviytymiskeinoihin. Sotavuosien selviytymiskeinona merkittävä oli työ.

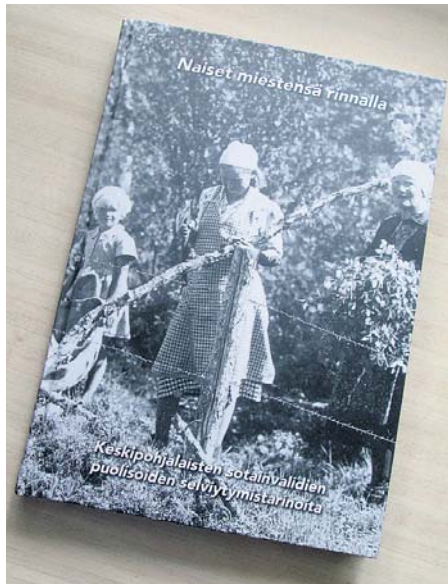
Jumala auttoi. Silloin rukoiltiin paljon. Jumala antoi voimaa. Puhuja painotti naisten osuutta sota-aikana. He joutuivat venymään valtavaan suoritukseen.

Erkki Kujala sanoi yhteishengen sodan aikana ja sen jälkeen olleen suurta. Kaikkialla maassa alkoi sodan jälkeen vimmatu työ. Siitä alkoi tapahtua myös sotainvalidien keskuudessa. Yhteishenki oli valtava. Esimerkiksi maataloutta kehitettiin voimakkaasti. Puhuja muistutti, että sota-ajan rukoukset kantoivat. Kaikella tällä luotiin pohjaa Hyvinvointi-Suomen syntymiselle. Sotainvalideilla on sota-ajan jälkeen ollut monenlaista toimintaa.

-Herää kysymys, onko

Keski-Pohjanmaan sotainvalidien puolisoitten elämäntarinoista on valmistunut kirja, jonka toimitti fil.tri Anne Ruuttula-Vasari sotainvalidipiirin toiminnanjohtaja Marja-Liisa Kattilakosken avustamana.

Naiset miestensä rinnalla on nimenä vastikään julkaistulla kirjalla, jonka kansikuvana on Matti Ylikosken v.1941 Haapajärvellä ottama valokuva.

mennyt liiankin hyvin. Itseriittoisuuden ihminen on pannut valitettavasti Jumalan syrjään. Raha, tavara ja kiire ovat nyt pinnalla, huomautti Erkki Kujala

Sotainvalidipäivän tilaisuuden Kannuksessa avasi Keski-Pohjanmaan sotain-

Sotainvalidien Keski-Pohjanmaan piirin puheenjohtaja everstiluutnantti evp Esko Hirviniemi ja juhlapuhujana ollut filosofian tohtori Erkki Kujala kuuntelemassa, mitä ajankohtaista kotiseutuneuvos Kyösti Niinikosken sydämellä on.

validipiirin puheenjohtaja everstiluutnantti evp Esko Hirviniemi. Hän totesi, että sotainvalidien puoliso ovat yhdessä sotainvalidien kanssa muodostaneet sen parivartion, jonka avulla ja isänmaa ovat rakentuneet ja kestäneet. Keski-Pohjan-

maan sotainvalidipiiri on tietävästi ainoana si-piirinä Suomessa koontunut kirjaksi sotainvalidien puolison ja lesken kertomukset monivaiheisista sekä antoisista elämäntarinoista.

Päävastuun teoksen julkaisemisesta ovat kantaneet tohtori Anne Ruuttula-Vasari avustajinaan toiminnanjohtaja Marja-Liisa Kattilakoski, Mikko Tunkkari sekä monet vastuuntuntoiset vapaaehtoiset. Kirjan julkaiseen piirin puheenjohtaja Esko Hirviniemi esitti kirjan tekijöille lämpimät kiitokset

mallikkaasta työstä.

Piirissä vielä yli 60sotainvalidia

Kannuksessa vietettiin nyt ensimmäisen kerran yhteistä sotainvalidipäivää. Se oli samalla piirin kesäpäivä ja ja kunniakerholaisten teemapäivä. Tähän päivään keskitettiin kaikki se kunniointi ja arvostus, jonka sotainvalidien puolisoit ja lesket ovat ansainneet. Kovalla työllä, sisulla ja rukouksen voimalla on voitettu sodan kärsimykset ja luotu pohjaa kodin, Keski-Pohjanmaan ja isänmaan vakaalle kehitykselle laskematta työtunteja päivän pituutta.

Keski-Pohjanmaan sotainvalidipiiri on nyt 73-vuotias. Vuodenvaihteessa oli piirissä 66 sotainvalidia, 206 puoliso- ja leskijäsentä sekä noin 200 tukijäsentä. Jäsenmäärän hiipussa lähes puolet piirin osastoista on lopettanut ja jäsenet siirtyneet suoraan piirin jäseniksi. Hirviniemen mukaan tämä kehitys tulee jatkumaan 2-3 lähivuotta, mutta huolta pidetään kuten tähänkin saakka.

Kesäjuhlassa piirin sotainvalidien veljespappi Heikki Niemelä piti hartaushetken. Kannuksen nuoret musiksot esiintyivät kahteen otteeseen. Kirjautuuden toimittajina olleet Anne Ruuttula-Vasari ja piirin toiminnanjohtaja Marja-Liisa Kattilakoski haastattelivat muutamia Kannuksen juhlassa paikalla olleita naisia, joita uuteen kirjaankin on haastateltu.

Ohjelmassa oli myös useita muistamisia, joiden kohteena oli mm. piirin julkaiseman kirjan tekemiseen osallistuneita. Si-piirin puheenjohtaja Esko Hirviniemi esitti kirjan tekijöille lämpimät kiitokset mallikkaasta työstä. Hän totesi sotainvalidien puolisoitten yhdessä sotainvalidien kanssa muodostaneen sen parivartion, jonka avulla he ja isänmaa ovat rakentuneet ja kestäneet. Painotuore kirja sotainvalidien puolisoitten kokemuksista kertoo monivaiheisista ja antoisista elämäntarinoista. Kesäjuhlan päättänyt lausui perinneyhdistyksen puheenjohtaja Markku Kallinen.

Ilmari Luhtasela

Valkoisten salainen toiminta punaisessa Helsingissä

Jälleen on kirjailijalta Ville Kaarnakari ilmestynyt uusi teos hänen Operaatio-kirjasarjansa. Teoksen tapahtumat sijoittuvat Suomeen ja osin Puolaan vuosien 1904-1918 välille. Tapahtumien painopiste on Helsingin seudulla. Pääteemana on, kuinka Suomesta tuli itsenäinen valtio Venäjän vallan alta.

Wikipedian mukaan sana kagaali tulee heprean sanasta kahal 'seurakunta, yhteenliittymä'. Se oli pilkkanimi, jolla Venäjän konservatiivilehdet ilkkuivat hallituksenvastaiselle toiminnalle Suomessa. Kagaali tarkoitti alkujaan Venäjän juutalaisten seurakuntien keskuselintä. Nimen alkuperän varmaan moni tietääkin jo ennestään.

Kirjailija on selvästikin lukenut historian läksyt hyvin ennalta. Päälinjat ovat historian mukaiset ja tarkemmat käytännön tapahtumat on rekonstruoitu ja tehty eläviksi historiallis-isänmaallisessa hengessä. Tapahtumakuvaus vaikuttavat todenmukaisilta ja näin olisi hyvin voinut yksityiskohdissa tapahtua. Suuri työ on varmaan ollut perehtyä tapahtuma-aikaisiin olosuhteisiin, katuhiin, rakennuksiin, toimijoihin ja tapoihin. Kertomusten tarkka yksityiskohtaisuus onkin silmiinpistävää kirjassa.

Kirjasta käy hyvin ilmi, kuinka kaiken toiminnan täytyi tapahtua salassa, koska punakaartin ylivoima oli suuri Helsingissä. Samalla käy ilmi punakaartin kurittomuus ja lisäksi Venäjän sotaväen tuki sille. Kuitenkin punaisten toimintaa käsitellään korrektisti, mutta realistisesti.

Löytyi kuitenkin pieni isänmaallinen joukko, joka teki työtä Isämaan vapauttamiseksi. Moni joutui antamaan henkensä tässä työssä. Toiminta vaati uusia luovia toimintamalleja ja tilanteen mukaista improvisointia.

Mukana tässä työssä oli myös urheita

naisia, kuten nimetyt teekkari Verna ja Mary. Lukijana olisin toivonut hieman enemmän tekstiä heidän ja muiden naisten roolista. Surettava Vernan kohdalo, siis se, että hän ei saanut pitkään nauttia vapaasta Suomesta. Hänhen kuoli vuoden 1918 syksyllä ärhäkkään sairauteen.

Kirjassa on sotilaalliselta ja poliittiselta kannalta ainakin kolme kerrosta: Valtakuntien kerros, johon liittyvät Venäjä, Svinhuvud, Mannerheim, Saksa, Puola sekä I.Maa-ilmasto – siis Euroopan laajuinen kehys.

Strateginen kerros, johon liittyvät Venäjän sotaväki, Suojeluskunnat, Punakaarti, Kagaali ja Jääkärit sekä Päämaja Seinäjoella. Tällä tasolla toimintaa tapahtui koko Suomen alueella ja ulkomailla. Toimintojen koordinoitiin yhteen käy osin ilmi kirjassa hyvin.

Esimerkiksi kirjassa on kuvattu tiedustelun ja viestinnän tärkeys, jotta saadaan aikaan koordinaatio ja toimien yhteisvaikutus, myös saksalaisia joukkoja koskien.

Taktinen kerros, mitä tasoa kirja kuvaa eniten. Tässä tapahtui huomattavaa luovaa ajattelua. Poimin vain yhden esimerkin eli tarkka-ampujatoiminnan loppukahinoissa. Siinä maalien valinta tapahtui suurimman vaikuttavuuden perusteella, mikä on ohjenuora nykyäänkin.

Sotilaalliset asiat on kuvattu majurin laajalla sotilaallisella asiantuntemuksella. Kirjassa arvostetaan mukana olleita tosi Isämaan ystäviä, minkä arvostuksen he ansaitsevatkin. Myös kirjailija on kuvannut monia tilanteita pikkutarkasti ja ajatellen tilanteita huolella. Esimerkkinä mainitsen yhteisen kokoontumisen Tähtitornin vuorella Observatoriossa. Tämä on kuvattu kirjan sivuilla 339-343. Siinä Isämaan

Kirja: Operaatio KAGAALI
Kirjailija: Ville Kaarnakari
Kustantaja: Tammi, Helsinki, 2017
ISBN: 978-951-31-9637-0

Ystävät, toimijat, ovat koolla kuin yhtenä perheenä illallisella. Pöydän päädyssä oli tuoli myös erään punaisen teloittamalle Musta-Aapelille. Kirjailija on ilmiselvästi kuvannut tapahtuman henkilöiden sijoittelua myöten sydämen lämmöllä. Hän on varmaan kirjoittaessaan myötelänyt illan näiden rakkaiden Isämaan Ystävien mukana.

Kirjassa on 442 numeroitua sivua täyteläistä tekstiä. Täytyy tietenkin muistaa, ettei kirja ole tarkoitettu historian oppikirjaksi. Kirjan suurimmat annit ovat mielestäni mukana olleiden henkilöiden arvostava esiin nostaminen innoittamaan nykyajankin ihmisiä isänmaallisuuteen ja silloisten tapahtumien elävöittäminen käytännön tasolla niiltä osin, mitä historia ei kerro. Lisäksi, kirja on hyvin koukuttavaa luettavaa kerronnaltaan elävänä ja yllättävänä monilta osin.

Unto Pulkkinen

Pikku Väinö ja kosteat syyssäpinät

Väinölä vakavamielinen kansa valmistautuu sateiden lomassa odottelemaan lokakuun alkua. Sateiden lomassa syttyvät ensimmäiset jouluvalot jo pian lokakuun alussa. Kilisee, kilisee kulkunen laulat alkavat raikumaan markettien kovaäänisistä ja ensimmäiset Joulupukit kauppojen käytävillä alkavat jakelemaan Marianne karkkeja. Kristikunnan suuri juhla, Joulun tekee tuloa hartaudella. Pian unohdetaan ikävät asiat, kuten Turun puukotukset ja muut ikävät asiat. Ja mediassa löytyy entistä enemmän asiantuntijoita, jotka suurella asiantuntijuudella kertovat, ettei Abu allahia huutaessaan mitään pahaa tarkoittanut. Sille vain sattui jäämään puukko kypälään ja sitten iski yksittäinen mielenhäiriö, että piti ruveta lahtamaan vääräoppisia. Väinölä valvutun ja vastuullinen päällikköpoppoo lausui surunvalitteluaan ja kertoi mittavista uudistuksista, jotka tulevaisuudessa kuulemma vähentävät uusien Abujen radikalisoitumista.

Ja löytyihän se uusi mulistava keino. Terroristijärjestöihin kuuluneiden paluu murhatöistä Suomen lihapatojen ääreen tulee helpottaa niin, että pääsevät ohi asuntojonoissa ja sossun luukulle muiden ohi.

Tällä menettelyllä ennaltaehkäistään, ettei mielipaha kasva niin suureksi, että taas pitäisi lähteä murhaamaan viattomia siviilejä.

Ja viivaasti nämä kansan takuuhenkilöt toki edelleenkin toimivat. Alkoholisioita on pähkäilty kuukausitolkulla, eikä loppua näy. Nyt kiikastaa siitä, voiko putelin sisällön prosentti olla 4,7 – 5,5%!

Siinäpä sitä on miettimistä kerrakseen.

Vähemmälle mekkalalle sitä vastoin on jäänyt Ison Igorin sotapeliä peluun naapureidensa rajojen tuntumassa. Ja senkin on joku käsittänyt pahasti väärin. Igor on kertonut, että heillä vain harjoitteluaan terrorismin torjuntaa n. 100000 rauhanturvaajan voimin. Ja löytyyhän Väinölästä taas muutama "tutkija", joka on sitä mieltä, että tottahan Igor on vain vilpittön veijari, eikä juoni ketään vastaan. No Lasse setä ei jäänyt pekkaa pahemmaksi, vaan järjesti omat pippalot, joihin kutsuttiin Väinölä puolustusporukat mukaan. Lasse setä olikin pohjittanut kuten aina ennenkin, että kun saadaan Väinöläiset innostumaan yhteisestä puolustuksesta, niin Väinölänsä sakkoi onkin sitten hyvänä tulppana, jos Igor äityy liian tuhmaksi. Vastavuoroisesti Lasse on ilmoittanut antavansa henkistä tukea ja kannustusta Väinölälle, mikäli Igor tapojensa mukaisesti alkaisi liiaksi Väinölle irvistelemään. No ovat jotkin asiat menneet parempaan suuntaan. Kyläpäällikön valinta on ensi vuonna ja taitaa olla aika lailla taputeltu. Ellei sitten solisalarattien ehdokas yllätä ja saa hurjaa äänimäärää, silläkun on puheittensa mukaan teemana paremmat arvot kuin kilpakumppaneillaan. Ja sitten vielä siitä uhkien torjunnasta. Puolustuspäälliköt kehittävät varusveikkoja ja sisaria välttämään sotisovassa liikkuamista varsinkin pimeän tullen, etteivät asullaan turhaan ärsyttäisi Abuja ja Ahmetteja Allahilaiseen mielenhäiriöön ikävien seurauksineen. Väinölässä hommat hansassa.

Claudius

Jääkärien elämäntyö ITSENÄISYYDEN PUOLESTA

Jääkäripataljoona 27:n Perinneyhdistyksen toimittamasta kirjasta on tehty kolmas uudistettu painos.

Kirja kertoo Saksaan sotilaskoulutukseen vuosina 1915 – 1918 hakeutuneista nuorista miehistä, heidän elämäntyöstään ja taisteluistaan vapaan Suomen puolesta.

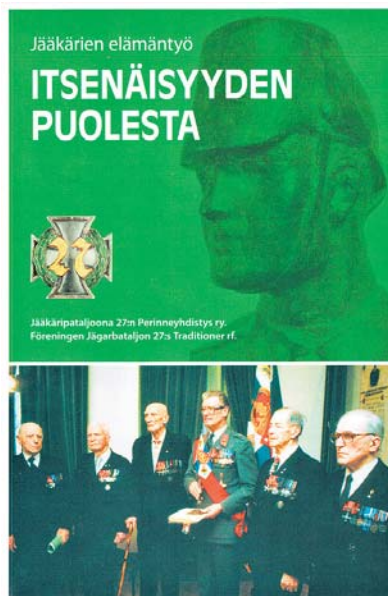
Jääkärit eivät olleet yliverkaisia ihmisiä. He elivät ajankohtana, jolloin tarjoutui tilaisuus toimia itsenäisyytemme karkijoukkona ja he tarttuivat tilaisuuteen.

Jääkärien elämäntyö elää tänään itsenäisenä Suomena.

Kirja on erittäin ajankohtainen, sillä tulevan helmikuun 25 päivänä tulee kuluneeksi 100 vuotta jääkärien pääjoukon kotiinpaluusta Vaasaan.

Kirjaa on saatavilla suomen, ruotsin, englannin, saksan ja latvian kielillä.

Tiedustelut
raimo.latvala@
netikka.fi
tai p./t.
050 358 0274.
Kirjan hinta
on 10 euroa
+ mahdolliset
postikulut.

Muista myös

www.kpmaanpuolustajat.fi

Jääkaripataljoona 27 Vaasaan saapumisesta tulee ensivuonna 2018 kuluneeksi tasan 100 vuotta!

JÄÄKÄRI 2018 100 v. JUHLAMUKI

Valkoinen/vihreä muki, sisältää kaikki ne elementit jotka liittävät JÄ 27 Jääkärien saapumisen Vaasaan 1918.
Vaasan kaupungin vaakuna, Jääkäripatsas ja Jääkärimerkki
Numeroitu keräilyharvinaisuus, painosmäärä kpl 1-1918.

Hinta: 20,00 / kpl

Konepesun kestävä!

Tiedustelut: JP 27:n Perinneyhdistys ry, Vaasan osasto
c/o Raimo Latvala, Sepänyläntie 232, 65610 Mustasaari
p./t. 050 358 0274 E-mail: raimo.latvala@netikka.fi

Sinunkin apuasi tarvitaan

Veteraanien henkisen perinnön siirtäminen tuleville sukupolville on meidän kaikkien yhteinen asiaamme. Tätä työtä tukemaan tarvitaan myös sodan koettelemuksista kertovaa esineistöä. Auta meitä kokoamaan Pietarsaaren kaupungin museon veteraanitilaan asuja, aseita, kartoja, kirjallisuutta, kirjeitä, valokuvia, kunniamerkkejä, lippuja, standaareja, viirejä, puhdetöitä, sotilaspasseja jne. jotta veteraanitilalle asetetut toiveet toteutuvat. Mukana hankkeessa ovat Sotainvalidit, Rintamaveteraanit, Sotaveteraanit, Sotilaspojat, Reserviupseerit ja Reserviläiset.

Kun haluat lahjoittaa esineistöä tai tutustua Veteraanitilaan soita museon kansliaan 06-786 3371 niin asia hoituu.

Ta kontakt med Jakobstads museums kansli tel 06-7863371, ifall du vill göra en donation eller bekanta dig med Veteransamlingen på Storgatan 2.

*"Rakkaudesta Isänmaahan
me tätä lehteä teemme"*

Tue toimintaamme
FI67 1065 3000 2041 50

**Sinivalkoinen
Kiitos!**

**VASA KRIGSVETERANMUSEUM
VAASAN SOTAVETERAANIMUSEO**

Specialutställning 2017 Eritkoisnäyttely

PRO FINLANDIA

Öppet – Avoinna:

Tis / Ti – Fre / Pe 10 – 12, 13 – 16

Lä / La 10 – 14

Guidning under öppertiderna

Opastus aukioloaikoina

Frei entré – Vapaa sisäänpääsy

Grupper – Ryhmät:

**Enligt överenskommelse – Sopimuksen mukaan
t./p. (06) 312 9894**

**Kyrkostråden 22, Källarvåningen
Kirkkopuistikko 22, Kellarikerros**

**Österbottens Försvarsgille –
Pohjanmaan Maanpuolustuskunta r.f.**

Suomen Jääkärimuseo

**Uudistettu
näyttely!**

**Jääkärintie 80
62420 Kortesjärvi**

**TERVETULOA! Avoinn
ti ja pe
klo 11-17**

**ja joka kuukauden
viimeinen
viikonloppu
la ja su
klo 11-17**

Lasse Hokkanen Jääkärit-luentosarja

26.10. Alahärmä koulukeskus klo 18–20 Sotilaskoulutus Saksassa

23.11. Kauhavan lukio klo 18–20 Sotilaskoulutus Saksassa ja taistelut Latviassa

15.2.2018 Kauhavan lukio klo 18–20 Jatkokoulutus Libaussa ja kotiinpaluu

Maksuton luentosarja, Järvilakeuden kansalaisopisto, lisätiedot www.jarvilakeus.fi

SUOMEN JÄÄKÄRIMUSEO

Jääkärien äitee -näytelmä
Kortesjärven Yli kylän nuorisoseuralla
Ensi-ilta lauantaina 18. marraskuuta kello 19.

**Muut esitykset: su 19.11. klo 13, la 25.11. klo 19, su 26.11.
klo 18, la 2.12. klo 19, su 3.12. klo 18, la 9.12. klo 19, su
10.12. klo 13 ja klo 18, la 16.12. klo 19 ja su 17.12. klo 13.**

**Tiedustelut ja varaukset Marita Mattila,
puh. 0500 128 449, marita.mattila260@gmail.com.**

**Suomi100-teemaruokailu väh. 10 h. ryhmille Ravintola
Tuuhetissa Evijärvellä www.tuuhet.net/menu. Varaukset
puh. 040 527 7345, hotelli.ravintola@tuuhet.inet.fi.**

p. 040 1484 420 tai 040 3566 810

www.kauhava.fi/jaakarimuseo, www.kauhava.fi/museot

Jääkäriprikaatin Killan kesäpäivät Kannuksessa

Valtakunnallisia Jääkäriprikaatin Killan kesäpäiviä vietettiin Kannuksessa 30.6.–2.7.2017, kauniissa kesäaikaan. Perinteisten vuosittain järjestettävien keräpäivien järjestelyvastuu oli tällä kertaa uskottu killan keski-pohjanmaan osastolle. Tilaisuuteen oli ennakoon ilmoittautunut n. 40 kiltalaista eri puolilta maata, kaukaisimmat Helsingistä ja Sodankylästä.

Kiltalaiset puolisoineen saapuivat kannukseen perjantain 30.6 aikana ja illalla kokoonnuimme Lounasravintola Rauhalan tervetuloilaisuuteen, jonka yhteydessä nautittiin iltapala. Kannuksen kaupungin tervehdyksen tilaisuuteen toi kaupungin-johtaja Terttu Korte, toivottaen kesäpäivävieraat tervetulleiksi paikkakunnalle. Lisäksi tilaisuutta kunnioitti läsnä ololleen eversti Heino Pikkukangas Kannuksesta, tavaten samalla entisiä työkavereitaan ja tuttaviaan. Majoituspaikkoja oli varattu Partio Jyllästä ja Kitinkannuksesta, joissa vieraat majoituivat.

Lauantai 1.7 aloitettiin aamupalalla Rauhalassa, jonka jälkeen kokoonnuttiin kan-

nuksen kirkkopihaan, jossa kunnioitimme sodissamme vapautemme puolesta hengen antaneiden muistoa, laskemalla havuseppeleen muistomerkille. Päivän ohjelmassa oli matka linja-autolla Haapajärvelle, jossa saimme tutustua Puolustusvoimien Räjähdelaitoksen Haapajärven toimipisteseen. Portilla meidät otti vastaan laitoksen johtajan, insinöörieverstiluutnantti Jouko Korkeakoski.

Hänen opastuksellaan teimme kiertoajelun laitoksen alueella, ja saimme kokonais-kuvan sen mittasuhteista ja maanpäällisistä rakenteista. Vuorossa oli laitoksen tarjoamat kahvit ja evl. Korkeakosken katsaus räjähdelaitoksen toimintaan, osana puolustusvoimia. Osoitautui, että alueelle on rakennettu, jopa maailman mittakaavassa teknisesti huippulaatua oleva laitos, johon ovat käyneet tutustumassa mm. Naton ja useiden Euroopan maiden asiantuntijat, koska vastaavaa ei ole muualla.

Mielenkiintoisen tutustumiskäynnin jälkeen siirryimme Haapajärven keskustaan evl. evp. Esko Hirviniemen

johtamalla, jonne hän oli varannut lounasruokailun. Lounaan jälkeen hänellä oli varattuna kiltalaisille muutaakin nähtävää, sillä siirryimme kaupungintalolle, jossa kotiseutuneuvos Kyösti Niinikoski puolisoineen esitteli meille harvinaisen Teeastian kokoelman, jossa on n. 700 teekuppia, kerättyä eri puolilta maailmaa.

Lisää nähtävää löytyi talon kolmannesta kerroksesta, valtuustosalista, jossa on edesmenneen mestarihihtäjän Mika Myllylän palkintokokoelma ja muita hänelle kuuluneita esineitä. Kokoelma melkein mykisti laajuudellaan. Kiitokset Haapajärvisille, jotka olivat uhranneet kesäisenä lounaistaina aikaansa meidän opastamiseksi.

Paluumatka kannukseen alkoi, sillä ohjelmassa oli Rauhalassa pidettävä Kiltavaltuuskunnan kokous, joka kuuluu perinteisesti ohjelmaan. Kokouksessa puhetta johti valtuuskunnan varapuheenjohtaja Jukka Vierma Sodankylästä, sillä varsinainen puheenjohtaja professori Tauno Turunen oli estyneenä. Tässä vaiheessa osa kesäpäivä vieraista, jotka

Tilaisuudessa palkitut Jääkäripataljoona 1:n jatkosodan veteraanit Paavo Palola ja Erkki Ruokojä, 97 v.

eivät olleet virallisia kokousedustajia, siirtyivät Antti ja Anna-Maija Roiko-Jokelan järjestämälle ”piknikille” em. pariskunnan kotipihalle.

Kokouspaikalle oli saapunut myös Jääkäriprikaatin apulaismomentaja eversti Timo Mäki-Rautila. Hänellä oli tuliaisia Jääkäriprikaatin kahdelle paikalle olevalle veteraanille. Eversti Mäki-Rautila toi myös jääkäriprikaatin terveiset kesäpäivään viettäjille kiltalaisille ja palkitsemiset seuraaville henkilöille.

Palola Paavo Lohtajalta, joka on täyttänyt tänä vuonna 97 vuotta, hänelle luovutettiin Jääkäriprikaatin komentajan myöntämä Lapin Jääkäristi ja Jääkäriprikaatin arvokkain palkit-

semiesine Jääkäriprikaatin pienoislippu.

Ruokojä Erkki Kälviältä, hän täyttää joulukuussa 97 vuotta, hänelle luovutettiin myös Jääkäriprikaatin pienoislippu ja eversti mainitsi luovutuspuheessaan, että Erkki on saanut Jääkäriprikaatin komentajan myöntämän Lapin Jääkäristin jo aikaisemmin.

Mainittakoon, että molemmat em. henkilöt ovat palvelleet koko jatkosodan ajan samassa joukko-osastossa Jääkäripataljoona 1:ssä ja haavoittuneet sodassa, Erkki jopa kahdesti, joten he ovat lunastaneet vapautemme kirjaimellisesti verellään.

Lopuksi eversti Mäki-Rautila loi lyhyen katsauksen Jääkäriprikaatin toi-

mintaan ja organisaatioon. Jääkäripataljoona 1:tä on aikojen kuluessa kasvanut Jääkäriprikaati jonka kotipaikka on Sodankylässä, palkatun henkilöstön määrä n. 300 ja varusmiehiä n. 1000/ saapumiserä. Myös Rovaniemen varuskunta kuuluu Jääkäriprikaatiin, lukuun ottamatta Lapin Lennostoa.

Lauantaipäivän ohjelma huipentui illanviettoon Rauhalassa, jossa saimme nauttia maittavan päivällisen ja seurustella iltamyöhään saakka. Sunnuntiaamuna nautitun aamupalan jälkeen olikin hyvästi jätön vuoro, ja vieraamme suuntasivat takaisin kotia kohti. Kiitos kaikille mukana olleille. JPr/ Killan K-P:n osasto.

Seppo Yli-Norppa

Veteraanien seutukunnallinen kirkkopäivä Vaasassa

Lähes 200 sotiemme veteraania, puolisoa ja leskeä sekä tukihenkilöä kokoontui 21.9.2017 viettämään perinteistä kirkkopäivää, tällä kertaa Vaasan kirkkoon.

Messun juhluvuuksi lisäsi, että tilaisuuden saaman piti piispa Björn Vikström. Puheessaan hän erityisesti toi esiin itsenäisyytemme 100 vuotisjuhlavuoden ja sen teeman ”Suomi 100, Yhdessä – Tillsammans”.

Piispa korosti myös veteraanisukupolven yhteistä työtä isänmaamme itsenäisyyden säilyttämiseksi ja jälleenrakentamiseksi, josta me nuoremmat sukupolvet olemme saaneet nauttia.

Liturgina messussa toimivat rovasti Juhani Niemistö ja kesällä eläkkeelle siirtynyt kirkkoherra Tor-Erik Store. Myös Vaasan Lottaperinnekuoro esiintyi Katarina Korkmannin johdolla.

Välittömästi messun pää-

tyttyä Vaasan kaupunginjohtaja Tomas Häyry lausui saatesanat Vaasan sankarihauudalle lähettämälleen seppelipartiolle.

Kirkosta väki siirtyi Ravintola Tropiclandian tiloihin juhlahoualle. rl.

Kaupunginjohtaja Tomas Häyryn saatesanojen kera seppelipartio lähdössä Sankarihauudalle. Suomen lippua kantoi Sauli Lassila ja airueina olivat Tuulikki Aromaa ja Ari Yli-Yrjänäinen. Seppelipartio, jonka muodostivat sotaveteraanit Karl-Erik Källström ja Raimo Latvala, poistui kirkosta Lottaperinnekuorolaisten muodostamaa kunniakujaa. Kuva: Monica Latvala.

Panssarivaunut ja Marskin maja Maanpuolustusyhdistyksen tutustumismatkan pääkohteina

Panssariprikaatin tutustujat ryhmittäytyneenä Taistelupanssarivaunu Leopard 2 A6 suojiin. Mukana myös erinomaisesta prikaatin esittelystä vastannut yli luutnantti Jarkko Piekkari, kädessään yhdistyksen puheenjohtaja Martti Eurolan prikaatille kiitoksena vierailusta luovuttama yhdistyksen pöytäviiri.

Taistelupanssarivaunu Leopard 2 A6 on kokoluokassaan suorastaan mykistävä.

Jos itse vaunu on järeä, niin on myös moottori.

Marskin majalla on edetty ravintolassa tarjotulle Marskin perinneaterialle. Puheenjohtaja Martti Eurola toivottamassa osallistujat tervetulleiksi juhlapöytänsä.

Jatkosodan pelätty vastustaja "Sotka", keskiraskas panssarivaunu T-34 oli neuvostojoukkojen pääkalustoa jatkosodassa. Vaunun leveät telat tekivät siitä erittäin maastokelpoisen.

Sotaveteraani, kanslianeuvos Holger Strandberg on vierailut Marskin majalla useaan otteeseen. Hänen sata tarinaa Mannerheimista sisältävä kirjansa on syytä löytä myös majan kokoelmista. Raimo Latvalan luovutettua yhdistyksen puolesta teoksen majan isäntä Teuvo Zettermanille tämä tavoite on nyt toteutunut.

Marskin malja; satavuotiaalle Isänmaalle ja Marskin syntymän 150-vuotismuistolle.

Aselaiva – S/S Equity’n Suomeen saapumisesta 100 vuotta

Lokakuun 31 päivänä tulee kuluneeksi 100 vuotta aselaiva Equity saapumisesta Maksamaan Storsandvikenin lahdelle. Laivan kapteenina toimi kapteeniluutnantti Gustav Petzold, joskin aseiden purkauspaikkaan laivan luotsasi Raippaluotolainen Karl Rönnholm.

Laivan lastina oli lähes 100 tonnia aseita ja ammuksia sekä suuret määrät räjähdysaineita, muun muassa 6500 venäläistä Mosin-Nagant kolmen linjan jalkaväkikivääriä, 500 Mauser pistoolia, 30 venäläistä Maxim konekivääriä, 4500 käsikranaattia ja 2,6 miljoona patruunaa sekä kahdeksan moottoripyörää. Lastista puolet purettiin Storsandvikeniin ja loput seuraavana yönä Luodon (Larsmo) edustalla olevalle Tolvmannagrundetille. Näillä aseilla oli hyvin suuri merkitys Suomen valkoiselle armeijalle Tammissunnuntaina alkaneessa venäläisten sotilaiden aseistariisumisessa – Vapausodassa.

Jääkäripataljoona 27 Perinneyhdistyksen Vaasan osasto ja Maxmo Militärhistoriska föreningen järjestävät sunnuntaina 29 päivänä lokakuuta

2017 kunnianosoitustilaisuuden Storsandvikenissä, laskemalla havuseppeleen muistomerkillä ja vastaavasti muistokukat Beata Vesterön muistomerkillä Vesterön kylässä. Tämän jälkeen siirrytään Saaristotila Varppiin, jossa on mahdollisuus nauttia lohisoppaa ja kahvia. Varpissa pankinjohtaja Sven-Erik Granholm kertoo Vesterön kylän historiasta.

Aselaiva S/S Equityn 100 -vuotismuistopäivän ohjelma:

Kokoontuminen Storsandvikenin P-alueelle (N 63.355264, E 21.971404) klo 13:00, josta opastus S/S Equityn muistomerkille;
- Suomen lipun juhlallinen nosto ja seppeleen laskeminen,
- Jussi Mendelin kertoo historiallisesta tapahtumasta,
- Mahdollisuus tutustua alueeseen,
- Suomen lippu lasketaan.

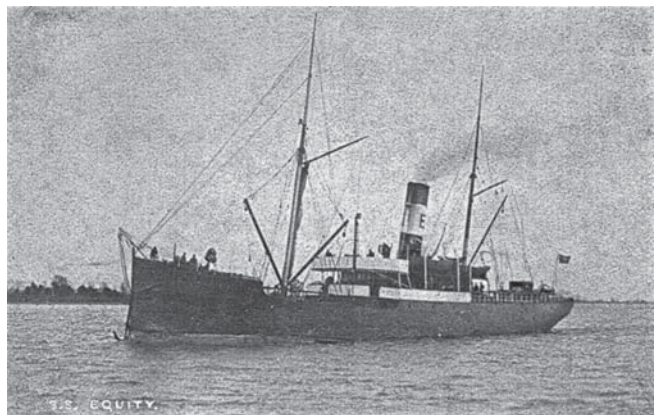
Siirtyminen Beata Vesterön muistomerkille, (N 63.357332, E 22.001036);
- Kunnianosoitus Beata Vesterön muistolle ja elämäntyölle Isänmaan vapauden puolesta.

Siirtyminen Saaristotila

Varppiin, (N 63.346646, E 22.007363);
- Mahdollisuus nauttia lohisoppaa ja kahvia,
- pankinjohtaja Sven-Erik Granholm kertoo Vesterön kylästä, sen asukkaista ja elämästä 100 vuotta sitten. (Esitelmä on ruotsiksi, joka voidaan tulkata suomeksi tarpeen mukaan).
- Halukkailla mahdollisuus tutustua aselaivasta ja jääkäreistä kertovaan näyttelyyn, jota esittelee Varpin isäntä Jussi Mendelin.

Huom! toivomme mahdollista ilmoittautumista järjestelyihin liittyen;

Tuula Harjunpää; e-mail t.harjunpaa@netikka.fi
tai puhelin 050 511 7284.

Aselaiva S/S Equity. Kuva lähde; Suomen Jääkärimuseo

Maanpuolustuskiltojen liitolla juhlallinen kokousviikonloppu Vaasassa

Ulkoasianvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Matti Vanhanen juhlapuhujana kansallisessa maanpuolustusjuhlassa

Korsholman linnaläänistä Länsi- ja Sisä-Suomen pääkaupungiksi ja pohjoismaiden johtavaksi energiaklusteriksi - Suomen aurinkoisimmaksi kaupunkiksi. Vaasa toivottaa teidät tervetulleiksi kokemaan historiaa, nykyisyyttä ja tulevaisuutta 1200-luvulta lähtien. Tulkaa tekni virkistymään positiivisen energian pääkaupunkiin! Aina aurinkoinen Vaasa on vuonna 1606 perustettu yli 67 000 asukkaan yliopistokau-

punki ja Pohjanmaan suurin taloudellinen keskus. Vaasan seutu on Pohjoismaiden suurin energiaosaamisen keskittymä. Täällä kohtaavat maa ja meri sekä kulttuuri ja luonto. Vaasa on kaupunki, jossa yhdistyvät innovatiivisuus, teknologia, laadukkaat palvelut, monipuolinen koulutus ja kulttuuritarjonta sekä energinen meininki.

Viikonloppuna 17.11. - 19.11.2017 kokoontuvat kokonaisturvallisuutemme vaalijat ja asiasta kiinnostuneet kansalaiset ja maanpuolustuskiltoiset viettämään kokouksiaan ja kansallista maanpuolustusjuhlaa. MPKL:n liittohallitus kokoontuu perjantaina, liittovaltuusto lauan-

taina ja kansallinen maanpuolustusjuhla pidetään sunnuntaina Vaasan kaupungintalon kauniissa juhlasalissa. Lisäksi on mahdollisuus tutustua Vaasan Sotavetäraanumuseoon, Kasarminorin Perinnemuuriin ja Villa Sandvikiin. Sunnuntaina on juhlamessu Vaasan kirkossa. Järjestelyistä vastaavat Vaasan Kiltapiiri r.y. yhdessä Maanpuolustuskiltojen liitto ry:n (MPKL) kanssa.

Kansallinen Maanpuolustusjuhla Vaasassa sunnuntaina 19.11.2017 Juhlapäivän tapahtumat: Klo 09:00 Kunniakäynti Perinnemuurilla, seppäeleenlasku Puolustusvoimat järjestää lipunnoston ja kunniavartion

Klo 10:00 Messu, Vaasan kirkko,
Klo 12:00 Kahvitarjoilu, Kaupungintalo, Peilisali, Senaatinkatu 1
Klo 13:00 Kansallinen Maanpuolustusjuhla, Kaupungintalon Juhlasalissa
Ohjelmassa mm. Tervetulopuheenvuoro, MPKL:n puheenjohtaja Pauli Mikkola, Vaasan kaupungin ja puolustusvoiman tervehdykset. Juhlapuhe, jonka pitää Ulkoasianvaliokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Matti Vanhanen. Musiikki- ja nykytanssin esitys ”Kaiho”, Ryhmä 65+.

Palkitsemiset / Huomionosoitukset, Lausuntaa, sotilapsi, kersantti res. Anders Walkama.

Päivän tapahtumiin on vapaa pääsyä.

Toivotamme kaikki tervetulleiksi Kansalliseen Maanpuolustusjuhlaan ja kirkkoon.

TERVETULOA ITSENÄISYYTEMME KEHTOON

Per-Elof Boström
Vaasan Kiltapiirin pj

Veteraanikeräys Kokkolassa 22.8.2017

Taas on se aika vuodesta, jolloin on aika suorittaa keräys sotiemme veteraanien hyväksi.

Kokkolan keräyspäällikkö Crister Eriksson kutsui tutun esikunnan koolle järjestely tehtäviin kaupungin talolle. Muominaisten rummutusten ja puhelujen jälkeen kuljettajia löytyi sopiva määrä, josta kiitos heille.

Perinteeksi muodostuneeksi siviilikuljettajien kokoontuminen paikalle oli mielenkiintoista kuultavaa. Huumori kukki naurunpyskähdyksen kera. Ynnä muu hersyvä keskustelu.

Jälleen oli Kainuun Prikaatin suosiollinen varusmiesten saamiseksi kerääjiksi josta suur kiitos heille.

Keräys vuorossa oli 1.Er. Autokompania/Huoltokompania n. 100 henkilön voimin.

Keräys lähti käyntiin keräyspäällikön tervehdyksellä ja alkupuhutulla ohjeineen, miten keräys etenee illan aikana. Sitten sisälle kahville ja hakemaan keräys alue kuljettajineen.

Allekirjoittaneelle tuli neljä varusmiestä viettäväksi Koivuhaka ja Taularuokin asuinalueille.

Alueelle päästyämme alkoi sadekuuro kastella pohjoistuulen kera. Mutta ei mitään. Suomalainen sotilas ei pelkää sadetta, varsinkin pientä.

Aika kului ja oli aika palata kaupungintalolle laskemaan keräystuotto. Perille päästyämme rahojen laskesta käyntiin ja luovutus. Ennen lähtöä keräyspäällikön kiitokset tehdystä työstä ja hyvän matkan toivotukset.

Teksti ja kuvat
Veijo Väilä

Varusmiehet kuuntelevat tervetuloitotukset.

Toimitsijat valmiina ottamaan vastaan siviilikuljettajat ja varusmiehet.

Kerääjä Koivuhaassa sateisessa säässä

Keräystä Taularuukissa.

Ja keräys jatkuu.

Keräyksen jälkeen rahojen palautus ja tilitys.

Keräyspäällikkö Crister Eriksson toivottaa tervetulleeksi kerääjät Kokkolaa.

Mietteliäitä miehiä, menikö kaikki oikein? Meni hyvin.

Kaiken loppuksi ajoneuvoon nouse.

Muistoseppeleen Sankaripatsaalle laskettiin Ylistaron sotaveteraanien puheenjohtajan Esa Perkiömäki (oikealla) johdolla. Sepelettä kantoi Antti Setälä ja mukana olivat Pekka Niemi sekä Veli-Matti Tantari. Kunniavartiossa olivat kapteeni res. Jorma Kangasluoma (vasemmalla) ja ylivääpeli res. Timo Nyrhnen.

Suomi 100 -juhlavuotta ja Särkisyrrjän taistelun muistoa huomioitiin Ylistarossa

Perinteinen Särkisyrrjän muistotilaisuus Ylistaron sankarihautausmaan puistossa pidettiin 19. heinäkuuta, jolloin veteraani- ja läheisten järjestöjen edustajat laskivat havuseppeleen Sankaripatsaalle.

Samassa tilaisuudessa istutettiin myös Itsenäisyyden tammi sotiemme veteraanien kunniaksi ja kiitokseksi 100 vuoden itsenäisyydestä.

Tilaisuus jatkui seurakuntakeskuksessa kahvituksella ja iltahartaudella, johon osallistui runsaat 60 henkeä.

Jatkosodan alkuvaiheen raskasiin läpimurtotaisteluihin liittyvä Särkisyrrjän taistelu käytiin 19. - 22.7.1941.

19 Divisioonan joukkoihin kuulunut Jalkaväkirykmentti 37 koki erityisen raskaat menetykset noina kohtalon

Vapaa ja itsenäisen isänmaan 100-vuotisjuhlavuoden sekä sotiemme sankarivainajien ja veteraanien kunniaksi istutettiin Itsenäisyyden Tammi keskeiselle paikalle Sankarihautausmaan puistoa. Puuta istuttamassa kappalainen Marketta Veikkola ja Pekka Niemi avustajien kera.

päivinä Ruskealan Särkisyrrjässä. Kaatuneina rykmentti menetti 139 ja haavoittuneina

375 sotilasta. Pelkästään Ylisarolaisista koottu 7. komppania menetti kaatu-

neina 44 sotilasta. Teksti ja kuvat: RL.

Veteraanikeräys Pietarsaassa sujui perinteiseen tapaan. Kerääjät käskynjoolla. Kuva Hannu Sulkakoski.

Vapausotien K-P:n perinneyhdistyksen kokous 7.9.2017

Vapausotien Keski-Pohjanmaan Perinneyhdistyksen kokouksessa 7.9.2017 Kannuksessa Kitinkannuksen tiloissa tutustuttiin Suojeluskuntapatsaan suunnitellun nykytilaan. Kokousedustajat ottivat kantaa mielestään muutosta vaativiin seikkoihin, ja Kaija Jestoi valtuutettiin välittämään muutosehdotukset suoraan taiteilija Pekka Jylhälle. Kuvat: Jouko Liikanen

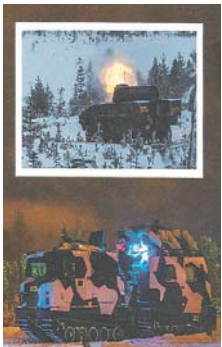

Heikki Pöytäriä muistettiin hänen ansioistaan Vapausotien Keski-Pohjanmaan Perinneyhdistyksen hyväksi tekemästä työstä. Puheenjohtaja Seppo Yli-Norppa luovutti Pöytäriälle Vapausotien Perinneliitto ry:n plakettin yhdistyksen kokouksessa 7.9.2017.

Asiaa sekä arvioita valtioneuvoston puolustuselonteosta 2017 maa- ja ilmapuolustuksen osalta

Viime ja kuluva vuosi olivat tärkeitä Suomen ulkoista turvallisuutta käsittelevien selonteiden julkaisuvuosi. Ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko julkaistiin kesäkuussa 2016. Puolustuselonteko, joka noudatti tarkasti ulko- ja turvallisuuspoliittisen selontekojulkaisutavan, julkaistiin helmikuussa 2017. Selonteko linjasi nykyisen hallituksen kannan Suomen puolustuksen kehittämiseen. Erillinen puolustuselonteko osoittautui hyväksi tavaksi saada puolustuspolitiikkamme ohjaamiseen ja toimeenpanoon osallistuvat elimet, ennen kaikkea hallitus ja eduskunta, keskustelemaan Suomen puolustuksesta ja puolustusvoimia koskevista perimmäisistä kysymyksistä. Tässä kirjoituksessa ei toisteta pelkästään selontekoa tekstiä, joka on luettavissa osoitteessa <http://defmin.fi/selonteko2017>, vaan juttua täydennetään maa- ja ilmapuolustuksen johdon kirjoitusten lainauksilla. Meripuolustusta ei käsitellä, koska Itämeri on pohjois-suomalaisille kaukana ja arktiset asiat maa- ja ilmapuolustuksineen huomattavasti lähempänä.

Kunkin osion lopussa on kirjoittajan omia arvioita puolustusvoimien kehittämisen tarpeista ja suunnasta. Puolustuselonteko 2017 on kokonaisuutena ansiokas ja tiivis paketti linjauksista, joilla ylläpidetään Suomen puolustuskyky ensivuosisikymmenelle asti.

1.1 Kehittämisen lähtökohdat ennen puolustuselontekoa

Kataisen sateenkaarihallituksen aikana puolustusvoimauudistuksessa (oikeammin puolustusvoimasupistuksessa) puolustusvoimien koko ja perusrakenne supis-

tettiin vastaamaan hallituksen tiukkoja taloudellisia vaatimuksia ja turvallisuusympäristöä, joka silloin arvioitiin naiivisti nykyistä vakaammaksi, vaikka kiristyneen tilanteen merkkejä oli jo näkyvissä.

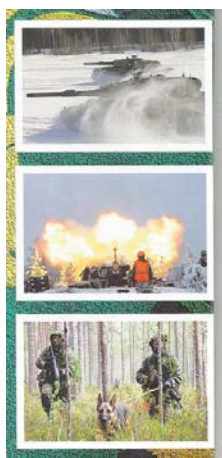
Sodanajan joukkoja supistettiin 30 % 230 000 sotilaseen ja puolustusbudjetista leikattiin 10 % eli hallituskaudella noin miljardi euroa (1 000 000 000 €). Leikkauksista kohdistui 50 % puolustusmateriaalihankintoihin. Sateenkaarihallituksen aikana olisi pitänyt varustaa muun muassa maavoimien alueelliset joukot. Sotilasläänit lakkautettiin. Palkatun henkilöstön määrää vähennettiin 15 % eli noin 2700 työntekijää sanottiin irti. Nyt palkatun henkilöstön määrä on sodan ajan tarpeisiin ja rauhan ajan tehtäviin nähden ehdottomalla minimitasolla. Puolustusvoimat otti käyttöönsä keskitetyn logistiikkajärjestelmän. Varusmiesten tehokkaasta koulutuksesta tingittiin ja reservin kertausharjoitukset jätettiin pitämättä. Maavoimien ja ilmavoimien taistelutapoja uudistettiin supistuneiden organisaatioiden vaatimalla tavalla.

Sipilän hallitus on huikan parantanut puolustusvoimien toimintaedellytyksiä. Lainsäädäntöä uudistetaan vastaamaan kiristyneen turvallisuusympäristön asettamia haasteita. Hallitus on lisäämässä hiljalleen materiaalinhankintarahoitusta, mutta määrää samalla puolustusvoimille lisää säästötavoitteita. Samanaikaisesti toimintaympäristö vaatii kohotettua valmiudenylläpittoa, mikä edellyttäisi toimintamäärärahoihin lisää kohdennuksia. Puolustusvoimien jatkuvista sisäisistä säästötoimenpiteistä huolimatta niukkaa lisärahoitusta ei käytetä kohdentamaan täysimääräisesti materiaali-hankkeisiin.

1.2 Kirjoittajan arvio

Puolustusvoimat on esimerkiksi noudattanut hallituksen säästöpäätöksiä ja supistanut toimintaansa niukkojen määrärahojen mukaan. Kaikkien hallinnonhaarojen tulisi osallistua samalla tavalla ja panoksella hallituksen säästötoimiin. Kun

muiden hallinnonhaarojen rahoitusta vähän supistetaan ja vaaditaan toimintamenoista pienenkokoja säästöjä, niin alkaa valitus, näytävät mielenosoitukset ja lakotilaukset. Poliittinen oppositio innostaa valittajia härskin vastuuttomalla politiikallaan ja kalastelee suosiota sekä ääniä katteettomilla lupauksilla.

2.1 Maapuolustus

Maapuolustuksella ennaltaehkäistään ja torjutaan Suomeen kohdistuva maahyökkäys. Maapuolustuksella muodostetaan tilanteen edellyttämä valtakunnallinen, alueellinen ja paikallinen kattavuus, estetään maa-alueiden valtaaminen, tuetaan muita viranomaisia sekä lyödään maitse hyökännyt vihollinen ilma- ja meripuolustuksen tukemana. Maavoimien toiminnassa korostuvat valmiuden kehittäminen, reagoitukyky ja liikkuvat operatiot sekä vaikutuksen keskittäminen avainkohteisiin.

Uudistetut maavoimat koostuvat Maavoimien esikunnasta, kahdeksasta joukko-osastosta sekä 12 joukko-osastoissa toimivasta aluetoiminnasta. Maavoimien esikunnan merkitys operatiivisena johtoportaanana ja suorituskykyjen käyttäjänä on vahvistunut. Joukko-osastojen komentajat ovat maavoimien komentajan suoranaisia alaisia. Joukko-osastojen tehtäväkenttä laajeni alueellisiin ja paikallisiin tehtäviin, joita ovat valmius, joukkotuotanto, alueen puolustaminen, liikkemallin perustaminen ja viranomaisyhteistyö.

Maavoimat on kehittänyt

toimintaansa aidoksi valmius- ja koulutusorganisaatioksi, jossa palvelee 4 100 palkattua henkilöä ja vuosittain noin 14 000 varusmiestä. Palkattua henkilöstöä, ammattisotilaita ja siviilihenkilöitä, on tehtäviin nähden nyt liian vähän. Varusmiesten käyttöä sotilaallisen maapuolustuksen tehtäviin tullaan terävöittämään. Tämän vuoden aikana joukko-osastoihin perustetaan palkattua henkilöstöstä ja varusmielistä valmiusyksiköitä, joilla mahdollistetaan sotilaallisen maapuolustuksen tehtävien nopea aloittaminen. Suuremman valmiusosastot kykenevät reagoimaan sotilaallisen maapuolustuksen tehtäviin ja vaativiin viranomaisen tukemisiin tehtäviin tunneissa. Reserviläispuhjojen joukkojen valmiusvaatimuksia on uudistettu. Operatiivisten, alueellisten ja paikallisten joukkojen välittömän valmiuden joukkoja valmistautaan perustamaan tilanteen vaatiessa hyvinkin nopeasti.

Kuluvan vuoden alussa otettiin käyttöön uusittu harjoitusjärjestelmä. Siinä otetaan entistä paremmin huomioon myös valmiudelliset ja operatiiviset tarpeet sekä kansallinen että kansainvälinen yhteistoiminta. Kokemukset harjoittelusta ruotsalaisten ja yhdysvaltalaisien Eurooppaan sijoitettujen joukkojen kanssa olivat suotuisia, ja ne vahvistavat uskoa omaan osaamiseen.

Materiaalinen suorituskyky on yksi puolustuksen uskottavuuden mittari. Maavoimien omat materiaali-hankkeet etenevät hitaasti, ja vanhentuneen materiaalin korvaamiseksi on tehty toimivia sekä kustannustehokkaita ratkaisuja hankkimalla uudehkoa, käytettyä, Nato-yhteensopivaa materiaalia. Alueellisten ja paikallisten joukkojen kokonaisuudistus on toteutuksessa. Nyt painopisteenä on operatiivisten joukkojen suorituskyvyn turvaaminen. Niiden liikkuvuutta, tulivoimaa ja iskukykyä kehitetään muun muassa BMP-2M-rynnäköpanssarivaunujen modernisoinnilla, CV9030-rynnäköpanssarivaunujen elinjakso-pivytysellä, uudistamalla panssarijoneuvokalustoa ja hankkimalla Leopard 2A6-taistelupanssarivaunuja. Uu-

si, liikkuva ja tulivoimainen operatiivinen tykistö ja sitä täydentävä maalinoituskyky parantavat maavoimien tulivoimaa. Digitaalinen taistelunjohtojärjestelmä m/18 käyttöä laajenee kaikkiin joukko-osastoihin vuoden 2017 aikana. Järjestelmä tarjoaa mahdollisuuden liittää kaikki taistelualueen joukot ja toimijat joustavasti yhteiseen tilannekuvaan. Valvontakykyä tehostetaan, hankitaan uuden sukupolven panssarintorjunta-aseita ja jalkaväkimiinojen poistumisen vuoksi menetetty pelotevaikutusta korvataan muilla kotimaassa kehitetyillä menetelmillä.

2.2 Kirjoittajan arvio

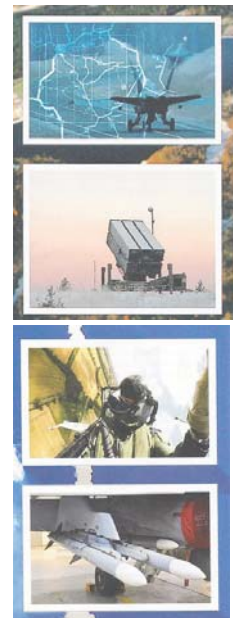
Puolustusvoimauudistuksen jälkeinen taktinen ja koulutuksellinen kehittämistyö, joka on voitu tehdä maavoimien sisällä Kataisen ja Sipilän hallitusten aikana, on hoidettu nopeasti ja korkeatasoisesti. Erittäin niukat puolustusbudjetit ovat heikentäneet maavoimien koulutustasoa ja vähentäneet tai myöhentäneet merkittävästi tarvittava kalustohankintoja. Tästä tilanteesta kärsivät ennen kaikkea alueelliset ja paikalliset joukot. Kun nyt operatiivisia joukkoja kehitetään, niin samat budjetiongelmakuvat vaikeuttavat ja hidastavat toimintaa, vaikka pientä lisäystä rahoitukseen on tapahtunut. Varusmiesten koulutus ja reserviläisten kertausharjoitukset on saatu kuitenkin nostettua tyydyttävälle tasolle. Uskottava itsenäinen puolustuskyky saavutetaan vain puolustusbudjetilla tuntuvasti korotamalla.

Varusmiesten ja reserviläisten palvelushalukkuuden lisäämiseksi on löydettävä uusia innostavia kannusteita. Kaikki asevelvollisten palvelus (varusmiesajaksi, kertausharjoitukset, kriisinhallinta ja sotapalvelus) tulisi hyväksyä valtiolle tehdyksi työksi. Koulutukseen pyritäessä ja valtion työhön otettaessa asevelvollisuuden kunnialla täyttäneelle annetaan lisäpisteitä. Nythän kaikilla suomalaisilla on mahdollisuus olla asevelvollisia. Työnantajille määrätään ehdoton velvollisuus päästää asevelvollisen palvelukseen ja ottaa takaisin työhön lyhyen tai

pitkän palveluksen jälkeen. Miehistön arvomerkitäytelmässä tulisi siirtyä kaksiporaisesta järjestelmästä neliporaiseen järjestelmään, jossa näkyisi arvomerkeinä tehdyn palveluksen pituus ja sotilaallinen kunto, kuten se näkyy aliupseereilla ja upseereilla.

Siviilipalvelus nyky muodossaan pitää lakkauttaa turhana ja rahaa vievänä. Aseistakieltäytyjälle asetetaan rauhan aikana 5 % lisävero miehistön asevelvollisuusajaksi eli aina 50 ikävuoteen saakka. Sodan aikana aseistakieltäytyjät määrätään valtion työvelvolliseksi, elleivät he jo ole työpaikkansa vapokortissa. LKP:n jälkeen ja sodan aikana uusia aseistakieltäytyjiä ei enää sallita.

Suomen valtion lait tulisi muuttaa asevelvollisuuteen kannustaviksi, sillä isänmaansa ja kansansa hyväksi asevelvollinen palveluksensa tekee.

3.1 Ilmapuolustus

Ilmapuolustuksella ennaltaehkäistään ja torjutaan Suomeen ilmasta kohdistuvat hyökkäykset sekä rajoitetaan hyökkääjän mahdollisuutta käyttää ilma-asetta yllättävästi ja kaukaa. Ilmapuolustus suojaa valmiuden kohottamisen ja joukkojen perustamisen sekä mahdollistaa osaltaan maa- ja meripuolustuksen estämisellä hyökkääjän ilmaherruuden. Monitoimihävittäjillä toteutetaan aluevalvontatehtäviä,

vaikutetaan ilmassa, maassa ja merellä oleviin kohteisiin sekä täydennetään puolustusvoimien tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmää. Monikerroksisella ilmatorjunnalla suojataan kohteita, joukkoja ja tuotetaan hyökkääjälle tappioita alueellisesti ja paikallisesti. Näin verkottuneella ilmapuolustuksella kyetään vaikuttamaan eri uhkatyyppeihin miehitetyistä ja miehittämättömistä ilma-aluksista risteilyohjuksiin. Ilmavoimat osallistuu maa- ja meripuolustukseen tulenkäytöllä ilmasta maalle ja merelle.

Ilmavoimauudistuksella (oikeammin ilmavoimasu-pistuksella) toteutettiin hallituksen antamat säästövelvoitteet, kuitenkin pyrkien säilyttämään ilmavoimien sodankäytökyky. Uudistus oli suuri mullistus. Henkilöstökokoonpano supistui noin 30 %. Nyt henkilöstökokoonpano on erittäin niukka, ja tietyillä aloilla on selvä puute henkilöstöstä. Ilmavoimat siirtyivät kahden operatiivisen hävittäjälenoston toimintamalliin, jossa Rovaniemelle ja Rissalaa keskitetään ilmavoimien torjuntavoiman tuottavat operatiiviset hävittäjäyksiköt. Tampereen Pirkkalaan siirrettiin Tukilentoalue ja keskitettiin ilmavoimien tutkimus- ja koelentotoiminta. Pirkkalan tukikohta säilytettiin ja sitä hyödynnetään operatiivisessa toiminnassa. Tikkakoskelle Ilmavoimien esikunnan yhteyteen perustettiin Ilmaoperaatiokeskus, joka vastaa valtakunnallisesti ilmaoperaatioiden ja aluevalvonnan johtamisesta. Uudistus saatiin päätökseen, kun uusimuotoinen Ilmasotakoulu aloitti toimintansa Tikkakoskella vuoden 2015 alussa. Ilmavoimauudistuksen jälkeen on pyritty palauttamaan vuoden 2010 toiminnan taso. Lentotuntien osalta tähän lähes päästiin vuosien 2012–2014 alhaisten lentotuntien jälkeen. Ilmavoimien lentokoulutus kyettiin kuitenkin toteuttamaan keskeytyksittä. Kertausharjoitusmäärät kyetään nostamaan lähelle vuoden 2010 tasoa vasta tänä vuonna.

Tänä vuonna Hornetin toinen elinkaaripäivitys on saavuttamassa täyden operatiivisen kyvykkyyden. Tämä ei tarkoita ainoastaan ilmassa maahan-suorituskykyä vaan myös parantuneita ilmassa ilmaan-suorituskykyä (AMRAAM-tutkaohjuksen uusi versio). Ilmassa maahan-suorituskyky on jo osin käytössä (ohjattava JDAM-pommi ja JSOW-liitopommi), ja täyden kyvyn se saavuttaa vuonna 2018 pitkän kantaman rynnäkköohjusten myötä (JASSM-ryn-

näkköohjus). Ilmavoimien taistelutapa perustuu hyvään liikkuvuuteen kaikilla tasoilla. Liikkuvuuden takaa osaltaan tukikohtaverkosto, joka hyödyntää rauhan ajan tukikohtia, lentoasemia sekä maantietukikohtia. Tukikoh-tien käytölle tärkeä rakenteellinen valmius ja varustamisaste tulee varmista riittävillä resursseilla.

Ilmavoimat on osallistunut vuosikymmenen kansainvälisiin ilmasota-harjoituksiin. Arctic Challenge Exercise 2017 -lentosotaharjoitus järjestettiin touko-kesäkuun vaihteessa Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.

Maiden pohjoisosien ilmatilassa toimeenpantuun harjoitukseen osallistui yli 100 ilma-alusta 12 maan asevoimista. Mukana oli joukkoja Suomen, Ruotsin, Norjan, Alankomaiden, Belgian, Espanjan, Ison-Britannian, Kanadan, Ranskan, Saksan, Sveitsin ja Yhdysvaltain ilmavoimista. Lisäksi harjoitukseen osallistui Naton taistelunjohto ja valvontakalustoa (AWACS) sekä maassa toimivia joukkoja ja ilmatorjuntayksiköitä.

Tällä vuosikymmenellä turvataan lentokaluston ja ilmatorjuntajärjestelmien kunnossapito, varustetaan tukikohtia erityismateriaaleilla ja kehitetään niiden rakenteita toimintaympäristön vaatimusten mukaisesti. Ilmatorjunnan kehittämisen päämäärä on riittävä korkeatorjuntakyky ja tulenkäytön alueellinen kattavuus. Puolustuskyvyn ylläpitämiseksi Hornet-kaluston 2020-luvun jälkipuoliskolla poistuva vaatimuskyky korvataan täysmääräisesti turvallisuusympäristön asettamien vaatimusten mukaisesti.

3.2 Kirjoittajan arvio

Ilmavoimien noin 60 monitoimihävittäjää on Suomen siviili- ja sotilaskohteiden suojaamiseksi liian pieni määrä. Se riittää hyvin lentäjien koulutukseen, aluevalvontaan ja kriisinhallintatehtäviin. Sodan ajan hävittäjien lukumääräksi kaikki luvut alle 200 ovat liian pienet. Vähäisten hävittäjien käyttö ilmahyökkäyksen torjuntaan on oltava ehdottomasti päätehtävä ja rynnäkkötehtävät tulisi pitää sivutehtävänä. Tämä tulisi näkyä myös ilmavoimien kaluston elinkaari-päivityksissä ja materiaali-hankinnoissa. Lukumäärään 200 päästään vain liittymällä Natoon ja neuvottelemalla 100 prosenttisen pitävät sotilalliset turvatakuut.

Kun ilmatorjunta siirtyi Ilmavoimien vastuulle, se näyttää joutuneen kehityksessä sivuraiteelle. Meiltä

puuttuu korkeatorjuntaan ja ballististen tystistöohjusten torjuntaa soveltuvat ilmatorjuntaohjukset. Niin kauan kun olemme sotilaallisesti liittoutumattomia, joudumme taistelemaan ilmaylivaroista hyökkääjää vastaan. Viimeaikaisten sotakokemusten mukaan ilma-alivoimaisen osapuolen hyökkääjän ilmavoimille tuottamat tappiot on aiheutettu yli 95 % ilmatorjuntaohjuksilla. Jättämällä muutama HX-hävittäjä hankkimatta saadaan sillä rahalla muutama ilmatorjuntaohjuspatteri. Tämä on köyhän miehen hommaa; on laitettava vain paikka paikan päälle. Euroopassa on Natolla tätäkin tarvittavaa ilmatorjuntaohjustalustoa, mutta meidän pitäisi ensi liityä...

HX-hävittäjähanke etenee aikataulussaan. Toivottavasti siitä tulee yhtä onnistunut lopputulos kuin Hornet-hankkeessa. Jos solmimme puolustusliiton Ruotsin kanssa, niin hävittäjä on Saab JAS Gripen. Loput ovatkin sitten Nato-hävittäjiä kuten Dassault Aviation Rafale, BAE Systems Eurofighter Typhoon, Lockheed Martin F-35 tai Boeing F/A-18 Super Hornet. F-35 on huippukallis ja sairastaa vielä lastenkenkämaita. Jos Yhdysvallat pitää laivastonsa päähävittäjänä vielä kolmisenkymmentä vuotta Super Hornettia, niin tuttu kone kannattaa hankkia parin elinkaari-päivityksen kanssa. Kahta erityyppistä monitoimihävittäjää (kallis ja halpa) ei kannata hankkia, sillä eihän meillä ollut varaa pitää kahta taistelupanssarivaunutyyppiäkään (T-72 ja Leopard 2). Vaikeasti ratkaistava yhtälö muodostuu ajatuksesta: ”Määrä ei

korvaa laatua, eikä laatu määrää”.

Maavoimissakin näyttää osin unohtuneen ilmatorjunnan merkitys. Alueellisista taisteluosastoista jäi puuttumaan organiset ilmatorjuntapatterit. Satoja 23 mm:n Sergei-tykkejä aiottiin hävittää hankkimatta tai kykenemättä hankkimaan maahan niitä korvaavaa nykyäikaista ilmatorjuntakalustoa. Onneksi romutus ainakin väliaikaisesti lykättiin jonkin tulevaisuuteen? Asiaa voitaisiin nopeastikin korjata sijoittamalla taisteluosaston esikuntaan ilmatorjuntaupseeri ja jääkärikomppanioidiin ilmatorjunta-alipseeri sekä 6 ilmatorjuntakoulutettua sotilasta ilmatorjuntakonekivääriampujiksi. Tarvittaessa heistä muodostettaisiin komppanialle kootusti toimiva ilmatorjuntakonekivääriryhmä. Jos olkapäältä ammuttavia ilmatorjuntaohjuksia saadaan jakoon, niin taisteluosastoon voidaan muodostaa ilmatorjuntakoulutetuista sotilaista ilmatorjuntaohjusjaos tai jääkärikomppanioidiin ilmatorjuntaohjusryhmät.

4.1 Päättäntä

Suomen puolustaminen edellyttää toimintaympäristöön suhteutettua maa-, ilma- ja meripuolustuksen sekä niitä tukevien yhteisten suorituskykyjen muodostamaa kokonaisuutta sekä kykyä ottaa vastaan kansainvälistä apua.

Turvallisuusympäristön muutos edellyttää puolustusjärjestelmältä korkeampaa valmiutta ja kykyä yhteisoperaatioihin. Valmiuden säätely perustuu jatkuvaan toimintaympäristön seurantaan ja ennakkovarointuskykyyn. Puolustusvoimien on kyettävä säätelemään valmiuttaan joustavasti ja nope-

asti, käyttämään sotilaallista voimaa erilaisissa tilanteissa sekä muodostamaan ja siirtämään puolustuksen painopiste koko valtakunnan alueella.

Sodan ajan joukkojen täysimääräinen käyttöön saaminen edellyttää suuria täydentäviä materiaali-hankintoja ja yhteiskunnasta otettavia resursseja. Suomi parantaa koko maan puolustuskykyä tehostamalla nykyisen 230 000 sotilaa vahvuuteen kuuluttamien joukkojen käyttöä. Perustamisorganisaatio liitetään paikallisyhteisöihin ja riittävän koulutustason saavuttaneita varusmiehiä käytetään valmiudenkohottamisen ja kriisinajan tehtäviin. Vahvuuteen sisällytetään myös kriisitilanteissa tarvittaessa puolustusvoimiin liitettävät rajajoukot. Sodanajan joukkojen määrä on noin 280 000 sotilasta.

4.2 Kirjoittajan arvio

Sodan ajan maavoimien sotilaiden määrä on edelleen liian pieni. Erityisesti nyt tarvitaan lisää tulivoimaisia ja liikkuvia operatiivisia joukkoja toimimaan Etelä- ja Pohjois-Suomen painopistealueille. Valmiusjoukkojen varusmiehille ja

puolustusvoimien sijoitetulle reserviläisille tarvitaan lakiin perustuvia palvelukseen motivoivia kannusteita. Siviilipalvelus tulisi lopettaa, ja määrätä aseistakieltäytyjille rauhan aikana lisävero asepalvelun korvaamiseksi.

Puolustusbudjetti tulisi korottaa 2 % bruttokansantuotteesta. Tuolla euromäärällä kyettäisiin pitämään korkea koulutustaso ja hankkimaan hyvä varustus myös sodan ajan joukoille.

Suomen korkeimman poliittisen johdon, presidentin, hallituksen ja eduskunnan, tulisi tunnustaa, että olemme jo kurkkumme myöten Natossa. Meiltä ei puutu kuin Natoon liittymisen ja täydet turvatakuut. Tämän askeleen ottaminen on korkeimman poliittisen johdon tehtävä. Mahdollinen EU:nkin sotilaallinen tuki tulisi pääosin Nato-mailta. Suomalaisten sotilaiden tehtävä on puolustaa maatamme, Suomi yksin tai sotilasliiton jäsenenä, niillä aseilla, joita on kyetty hankkimaan suomalaisten poliittikkojen myöntämällä varoilla.

Eversti evp
Heikki Hiltula

Lähteet:
Valtioneuvoston selonteko 2017, Kytkiraita 1/2017, Pilven Veikko 1/2017.
Kuvat: Kytkiraita 1/2017

Pikalähtö Kyprokselle maaliskuussa 1968

Näkymä 1.JK:n komentopaikan katolta pohjoiseen. Noin 0,5 km talojen takana vihreä linja sekä Paskaoja (Dirty River). Sitten turkkilaisten aluetta ja horisontissa Kyrenian vuoristo 20–30 km päässä.

Palvelin Kainuun Prikaatin Aliupseerikoulussa joukkueenjohtajana luutnanttina.

Pääesikunta haki Kyprokselle YK:n Suomen rauhanturvapataljoonaan nuoria upseereja komppanian varapäälliköiksi kapteenin vakanssille. KaiPr:sta meitä oli hyväksytty kaksi. Vanhemman luutnantin piti lähteä silloin maaliskuussa ja minun vasta marraskuussa. Vaimoni Eila toimi opettajana Haapajärvellä, 150 kilometrin päässä, emmekä olleet vielä asuneet yhdessä. En ollut puhunut myöskään mitään rauhanturvatehtävistä, koska lähtöön oli vielä aikaa ja armeijan hommissakin saattoi tapahtua muutoksia. Olimme lähdössä Vuosangan leirialueelle kurssin päätösharjoitukseen, kun vanhempi luutnantti halusi vaihtaa vuoroja. Pyysin soittamaan Pentagoniin ja kohta hän tuli ja sanoi, että asia on selvä. En vielä kukaan soittanut Eilalle, koska arvelin, että on parempi puhua muutaman päivän päästä kasvotusten.

Kun sitten ajoin Haapajärvelle Kiumisevan koulun pihaan, oli Eila pitämässä oppilaille hiihtokilpailuja ja ihmetteli miksi tulini keskellä viikkoa. Kerroin kaksi tärkeää syytä; nyt Isänmaa ja maalimanrauha tarvitsevat välttämättä minua. MEILLÄ ON AIKAA KAKSI TUNTIA, sitten pitää lähteä junalle ja Niinisaloon koulutukseen. Voi

vain kuvitella miltä Eilasta tuntui. Myöhemminkin yhteydenpito tapahtui kirjeitse, jotka viipyivät viikon suuntaansa. Kesällä vaimoni kävi lomalla Kyproksella ja sieltä kävimme yhdessä Israelissa.

Tilanne saarella oli hankala ja Nikosiassa sekä ympäristössä ammuttiin päivittäin. Suomen pataljoona oli ryhmitetty vaikealle alueelle pääkaupungin laidalta pohjoiseen Kyrenian rantaan saakka. 1. jääkärikomppanian, jonka varapäällikkönä palvelin, vastuualue oli yli kilometrin levyinen ja tiheästi asuttu. Osapuolten välinen tulitaukolinja, vihreä linja, oli vain kadun tai pienen pellon levyinen. Komppania oli oikea sodanajan yksikkö, ml panssarintorjunta ja epäsuora tuli, vahvuus noin 170 miestä. Päällikkönä oli majuri Haimila ja sitten majuri Manninen, vääpelinä sotilasmestari Halonen. Joukkueenjohtajat olivat reserviupseereita, varajohtajat yleensä reservin aliupseereita ja miehistö reserviläisiä.

Kaksi pykälää korkeamman kapteenin arvoon totui parissa päivässä, mutta paljon vaikeampaa oli palata luutnantiksi kahdeksan kuukauden jälkeen. Ensimmäisenä aamuna kävelin komentopaikalta ohrapellon poikki turkkilaisten joukelle sijoitettuun huoltojoukkueeseen. Piti pysyä polulla, koska saattoi olla miinoja. Samalla muistelin opet-

tuja tervehdys sanoja; jassu kreikaksi ja merhaba turkiksi. Kun lähestyin vihreää linjaa, nousi kiven takaa paikalliseen turkkilaiseen Fighter-järjestöön kuuluva lähes kaksimetrisen mies, jolla oli kyläsepan tekemä konepistooli. En ehtinyt sanoa mitään, kun hän kajautti suomeksi: TERVE KAPTEENIPOIKA! Yritin jatkaa puhumista, mutta emme löytäneet enempää yhteistä kieltä. Niinpä vein kättä lippaan terävästi ja jatkoin matkaa.

Meillä kävi paljon vieraita. Eräänä päivänä esittelin komppanian toimintaa komentopaikan edessä englantilaiselle naiskapteenille, joka palveli viestikomppanian päällikkönä heidän Dhekelian tukikohdassaan etelärannikolla. Siellä mekin harjoittelimme monenlaista ammuntaa vuoroviikoin. Naiskapteeni oli päättään pitempi ja olisi ikänsä puolesta sopinut äidiksi. Siirryimme sitten sisätiloihin ja sanoin automaattisesti: SIR, kun avasin hänelle oven. Hän pysähtyi välittömästi, polki jalkaa ja päästi pitkän puheryöpy, josta onneksi en ymmärtänyt kaikkea. Sormi pystyssä hän toisti sanaa: MADAM, MADAM! Seisoin tiukasti asennossa ja minuutin päästä avasin oven uudestaan ja sanoin: MADAM! Tämä kelpasi ja pääsimme sisälle komppanian komentopaikkaan, puolivalmiiseen omakotitaloon.

Syyskesän iltapäivällä olimme vapaana olevien miesten kanssa pelaamassa jalkapalloa komentopaikan lähetyvillä, kun naapuritalosta rupesi kuulumaan kovaa huutoa ja mekastusta. Luulimme aluksi turkkilaisten hyökänneen taloon. Mentyämme varovasti lähemmäksi huomasimme talon nurkalla ukon pieksävän kepillä ilmeisesti akkaansa, joka oli poikittain istuvan ukon polvilla ja huusi kuin pistettävä sika. Komensin ukkoa lopettamaan. Hän hämmästytti niin, että akka ja ympärillä pelokkaina olleet lapset pääsivät pakenemaan. Sitten ukko aikoi tulla meidän kimppuamme, mutta hävisi lopulta paikalta mekastaan ja keppiä viuhuttaen. Menin heti kertomaan tilanteen päällikölle majuri Manniselle. Hän kehotti soittamaan pataljoonan esikuntaan ja merkitsemään asian komppanian sotapäiväkirjaan. Soittaessani operatiivisen toimiston päällikölle majuri Sinivuorelle antoi hän ensin minulle pyyhkeitä, mutta kysyessäni miten Herra majuri olisi itsemennellyt tuli vastaus murtahten: No varmaan samalla tavalla. Pari tuntia myöhemmin toi englantia puhuva poika kyläpäällikön, mukhtarin, käskyn: PÄÄLLIKÖN JA VARAPÄÄLLIKÖN on tultava kello 19 selvittämään tilanne kylän kreikkalaiskatoliseen kirkkoon. Esitin majuri Man-

Kirjoittaja Volvo Laplanderin ohjauspyörän takana, joka on vasemmalla puolella kuten liikennekin.

niselle, että yritetään laittaa tapahtunut minun nuoruuden 25 vuotta ja kokemattomuuden piikkiin. Menimme illal-

la kirkkoon, jonka eteisessä paksun tammipöydän takana istui vanha viiksekäs mukhtar ja sama nuori poika seisoi

Vanhojakin kuljetusmenetelmiä käytettiin vielä. Horisontissa Kyrenian vuoristo.

Näkymä komentopaikan katolta länteen. Puurivistö reunustaa Kyrenian tietä, aselepo- eli vihreä linja niiden etupuoella. 1.JK:n tukijoukkue sekä YKSP:n sairaala matalissa rakennuksissa vasemmalla. Tällä katolla oli vilpoista nukkua kesäisin.

Kesäkuussa 1968 sotmest Halosen ja kirjoittajan vaimot kävivät tutustumassa saaren olosuhteisiin. Lomailimme myös muutaman päivän Israelissa. Takana maj Haimila, IJ:n johtaja yllä Sipari sekä upseerimessin messimies Haverinen.

Force commander, kenraali A-E. Martola jakamassa YK-mitaleita kesäkuun 4.päivänä 1968 huoltokomppanian platalla Kykko Campissa. Etualalla YKSP 9:n pataljoonapupseeri evl Antti Järvelho.

1.JK:n reservijoukkue Nyrkki harjoittelee komentopaikkamme edessä olevalla täysin kulottuneella pellolla.

pöydän päässä tulkkina. Tervehdimme terävästi, mutta istumaan ei pyydetty. Mukhtar aloitti meidän ripityksen ääni väristen ja oikean käden pikkusormella pöytää hakaten niin, että lähes 2 senttiä pitkä kynsi menasi katketa. Tiesimme, että kynsi osoitti hänen kuuluvan kiellettyyn EOKA-järjestöön, joka ajoi saaren liittämistä Kreikkaan. Mukhtar paasasi meidän palvelevan siellä turvaamassa osapuolten välistä rauhaa, vouisatatiin perheen sisäisiin asioihin emme saa puuttua. Päällikkö sanoi tietävän tämän pyysi anteeksi ja selitti tapahtuneen johtuneen minun nuoruudestani ja elämäkokemuksen puutteesta. Minä seisoin hyvin katuvan näköisenä ja pyysin myös vuorostani anteeksi. Mukhtar rupeksi naurattamaan ja sitten saimme istua ja tarjottiin Coca-Colaa.

Vaikein taisteluun liittymätön tilanne sattui kohdalleni, kun eräänä iltana vietettiin Turkin turkkilaisen majurin läksiäisiä meidän huoltojoukkueen saunalla. Turkilla sai sopimusten mukaan olla pataljoonana ns enklava-alueella meidän 1.JK:n läheisyydessä ja tämä majuri oli meitä vastassa olevan komppanian päällikkö. Turkkilaiset pitivät meitä sukulaiskansana. Niinpä olimme saunoneet tämänkin majurin kanssa monet kerrat. Illan päätteeksi ja monen virkistysjuoman jälkeen majuri kävi itämaiseen tapaan suutelemaan kaikkia suoraan suulle. Muilta se näytti sujuvan hyvin ehkä sopivien juomienkin ansiosta. Voitte arvata miltä minusta tuntui suudella 5 millin parransänkeä Coca-Colan voimalla. Mutta mitäpä sitä ei tekisi Isänmaan ja maailmanrauhan hyväksi!

Haapajärvellä

22.3.2017

Esko Hirviniemi

Johdan rk- ja tukiasemamuntoja englantilaisten tukikohdassa Dhebeliassa. Paidan selkä märkä, koska varjossa 40 astetta celsiusa.

Osapuolten väliset taistelut vuodenvaihteessa 1963–64 alkoivat läheisessä Omorphitan kaupunginosassa.

Keväällä ja syksyllä sateet saivat Kyproksen saaren kukoistamaan. Kirjoittaja Suomeen lähdön tunnelmissa marraskuussa 1968. Vieressä päällikköni maj Kalevi Manninen sekä molempien taistelulähetit.

Opistolla kohdataan!

- Monipuolisia kursseja ja leirejä ympäri vuoden Kalajoen rannalla, kaupungin palvelujen äärellä
- Tasokkaat kokous-, majoitus- ja ruokailupalvelut tilauksesta
- Katso www.kkro.fi

Kalajoen Kristillinen Opisto
PL 26 (Kasarmintie 2), 85101 Kalajoki
Puh. 08 4639 200, toimisto@kkro.fi

www.hksahko.fi

HSK Sähkö Oy

KALAJOKI

E: elfin
sähköistä osaamista

010 841 6900

ASENNUS • SUUNNITTELU • MYYNTI

Solar
5 vuoden takuu

SOLAR PLISEE ja SOLAR DUETTE

täydentävät tyylikkään sisustuksen

SOLAR PLISEE ja DUETTE ovat oven tai ikkunan pintaan asennettavia teknisiä verhoja. SOLAR Plisee on yksinkertainen verkkokangas ja SOLAR DUETTE kaksinkertainen, hyvin lämpöä eristävä kennokangas.

SOLAR
love the sun

www.solar.fi

Tilausliikennettä yli 60 vuoden kokemuksella.

Jätke Antti Siipola Oy

Rahvontie 3, 85100 Kalajoki
Puh. (08) 460 970, Fax (08) 460 797

KALAJOKI - Piirun verran parempi

www.kalajoki.fi

Rauhaa turvaamassa

Suomen pataljoonan muistomerkki Kykko-Campissä lähellä YK-joukkojen esikuntaa. Suomalaisia palveli noin 10000 saarella vuosina 1964 -2004. Muistomerkkin alueella sijaitsi pataljoonan(650 m) huoltokomppania ja myöhemmin esikunta. Alueen paristakymmenestä peltiparakista vain yksi säilyi turkkilaisten maihinnousuhyökkäyksessä 1974 samalla toistakymmentä suomalaista haavoittui, lääkäri myös. Nyt kreikkalaisten puolella olevalle alueelle pääsi vain uutta Suomen puolustusministerin myöntämää kriisinhallintaveteraanin korttia näyttämällä. Vasemmalla eversti evp Ossi Kettunen ja oikealla kirjoittaja.

1. Suomalaisiin luotetaan

Kaiken kehityksen perusta on rauha - rauha omassa mielessä, perheessä ja yhteiskunnassa sekä maailmassa. Valitettavasti rauha maailmassa ei ole toteutunut, vaikka Yhdistyneet Kansakunnat (YK) perustettiin pääasiassa sitä varten Toisen maailmansodan jälkeen.

Suomi on kuitenkin jo 60 vuotta turvannut ja rakentanut rauhaa hyvällä menestyksellä yli 40 operaatioissa useimmiten Lähi- Idässä ja Afrikassa. Noin 45000 suomalaista (suurin osa reserviläisiä) on palvellut rauhan- turva- ja kriisinhallintatehtävissä. Tällä hetkellä Suomi on mukana 11 operaatioissa joiden sotilaalisissa tehtävissä palvelee lähes 600 henkeä mm Etelä- Libanonissa, Irakissa sekä Afganistanissa. Siviilikriisinhallintatehtävissä toimii 135 henkeä, joista naisia on 36. Näin suomalaiset naiset ovat EU:n puitteissa parhaiden edustettuina arvostetuissa tehtävissä.

Suomalaisiin luotetaan lujasti maailmalla ja siihen vaikuttavat mm; veteraanisukupolven soturimaine, sopiva ulkopoliittika sekä nuorempien hyvä siviili- ja sotilaskoulutus. Isänmaan ja maailmanrauhan etu olisi, jos voisimme lähettää vielä enemmän henkilöstöä näihin tehtäviin.

Ensimmäisessä Suezin komppaniassa (YKSK) vuonna 1956 oli mukana myös sotaveteraaneja sekä oman huollon lisäksi välttämättömät lääkäri ja pappi. Mutta muu varustus oli vaatimaton; sarkapuku, kenkinä

monot ja aseena konepistooli m44 (Pelti- Heikki). Nyt jokaisella on asianmukainen varustus palvelusympäristön mukaan; suomalainen rynnäkkökivääri, luoti- tai sirpaleliivit, komposiitikipärä radiovarusteiden sekä panssaroitujen ajoneuvot. Jopa amerikkalaiset ovat kateellisia näin hyvästä varustuksesta.

Tappioita on kuitenkin tullut näiden 60 vuoden aikana. Yhteensä 49 suomalaista on menehtynyt rauhanturvaamisessa, näistä 19 varsinaisissa operatiivisissa tehtävissä. Heidät on kunniaakkaasti haudattu Suomessa oman seurakunnan sankarihautaan edellisten aseveljien viereen.

Kriisinhallintatehtäviin lähtevien koulutus on toteutettu mallikelpoisesti. San tahaminassa Maanpuolustuskorkeakoulun yhteydessä toimiva Suomen Kansainvälinen Keskus (FINCENT) koordinoi sotilaskoulutuksen. Se järjestää monenlaisia kursseja joihin omien lisäksi tulee osallistujia mm Kiinasta, Japanista, Venäjältä jne. Lähtevien joukkojen perus- ja jatkokoulutus tapahtuu Porin Prikaatissa Säkylässä. Siviilikriisinhallintaan koulutetaan pääasiassa Helsingissä CMC:ssä (Krisis Management Centre Finland) sekä Palo- ja pelastusopistossa Kuopiossa.

Joukkojen lisäksi monet suomalaiset kenraalit ja johtajat ovat kunnostautuneet rauhanturvatehtävissä esim Ensio Siilasvuo, Lauri Koho, Elisabeth Rehn, Gustav Hägglund ja Armas- Eino Martola. Viimeksi mainittu toimi mm YK:n pääsihteerin neuvonantajana sotilasasioissa v 1956 Suezin

Kirjoittaja vuorella St. Hilarion linnan raunioilla, 800 m Kyrenian kaupungin yläpuolella. Takana vasemmalla vuorenrinne, jonka yli turkkilaisten maihinnousu alkoi heinäkuussa 1974. Alueella sijaitsi suomalaisten 2.jääkärikomppanian päätukikohta. Onneksi vain muutama suomalainen haavoittui turkkilaisten ankarista laivatykistön ja lentokoneiden pommituksista huolimatta. Pommitukset oli tarkoitettu lähellä sijainneeseen kreikkalaisten tukikohtaan, jonka puolustajat luiskahtivat nopeasti eri paikkaan.

kriisin aikana sekä Kyproksen YK- joukkojen (UNFICYP) komentajana (Force Commander) palvellessani v1968 ensimmäisen kerran rauhaa turvaamassa.

2. Kyproksen muistoja verestämässä

Viikko ennen pääsiäistä olin suomalais- norjalaisen ryhmämatkan mukana Pohjois- Kyproksella kertaamassa lähes 50 vuoden takaisia palvelusmuistoja sekä kulttuurikohteita. Siellä ohra oli tähtikällä ja korjattiin kuivaa heinää, mutta vedestä oli kova puute. Käyttövesi tulee Turkista 65 kilometrin pituisista merenalaista putkea

pitkin, mutta juomavesi on ostettava pulloissa kaupasta. Saarella olisi käyttöä hyvälle suomalaiselle vedelle ja ainakin pohjoisosan yleinen toive tuntui olevan rauhan aikaansaaminen osapuolten välillä. Kyproksella on vielä pieni määrä YK:n joukkoja (pari tuhatta) norjalaisen naiskenraalin johdolla. Entiset palveluspaikat löytyivät, vaikka rakentaminen uusine teineen on maisemaa voimakkaasti muokannut Ohessa on muutama kuva nykytilanteesta ja seuraavassa numerossa joitakin erityisesti mieleen jääneitä muistoja palvelusajalta ja pikalähdestä.

Esko Hirviniemi

**KALAJOEN
SEURAKUNTA**
Himanka Kalajoki Rautio
www.kalajoenseurakunta.fi

Turner
turner.fi Door

KalaKalle

Kala-Kalle / Vähäsarja Oy
PL 72, 85101 Kalajoki,
Puh. 0400 291 099, www.kalakalle.com

**ANDAMENT
GROUP**

Jokivarsiravintolat Oy
MAMMA LEONE

Kalajoki

Ylivieska

www.
mammaleone.fi

**KERAMIikka
Iso-Pahkala**

Kokkolantie 261, 85100 Kalajoki
p. 040 562 5996
www.iso-pahkala.fi

**VALKEAN LINNAN
KELLO**

Kalajoentie 25, 85100 KALAJOKI P. (08) 462 229

cent-listat.fi

VALKEAVESI
KALAJOEN VESILAITOS

Kilometrin päässä muistomerkistä oli em sodassa kaatuneiden noin 2000 kreikkalaisen vaikuttava sankarihautausmaa ja sillä kahden sotilaan kunniavartio. Vasemmalla Ossi Kettunen, kunniavartiomies ja kirjoittaja.

1.jääkärikomppanian komentopaikka oli tässä, silloin tasakattoisessa omakotitalossa. Nyt vieressä olleen ohrapellon tilalla oli kerrostaloja.

Pataljoonan esikunnan silloisessa rakennuksessa näytti toimivan Pohjois-Kyproksen Opetus- ja kulttuuriministeriö. Edessä Hilka ja Ossi Kettunen.

RAHJAN HUOLINTA OY
green gold lines

Satamaopointi ja logistiikka palvelut
Puh. 0207769360, fax 0207769361
Satamatie 395, 85180 RAHJA

**TARVIKKEET
KAIKKEEN
RAKENTAMISEEN**
HYVÄN PALVELUN KAUPASTA!

Kalajoen Puutuote Oy
p. 010 327 7190
www.kalajoenpuutuote.fi

ferral components

Keski-Pohjanmaan Reserviläispiiri ry:n,
Reserviupseeri ry:n
ja Maanpuolustajien Piiri ry:n sääntömääräinen

SYYSKOKOUS

ti 31.10. 2017 klo 17.30 Pyhäjärvi,
Pyhäjärven kaivos, Mainarintie 2

Ohjelma: klo 17.20 kokoontuminen
kaivoksen pääportille
ja tutustuminen kaivokseen
18.30 vanhat piirit,
19.00 K-P:n Maanpuolustajien piiri ry.

Tervetuloa!

Hallitukset

Vaasan Reserviupseerikerho ry:n

sääntömääräinen **SYYSKOKOUS** pidetään

keskiviikkona 1.11.2017 klo 19.00 alkaen
Vaasan Sotilaskodissa.

Käsittellään sääntöjen 11 §:n syyskokoukselle
määräämät asiat. Lisäksi sääntömuutos liiton
mallisääntöjen mukaisesti.
Hallituksen kokous klo 18:00.
Syyskokouksen jälkeen esitelmä.

Kahvitarjoilu – Tervetuloa!

Hallitus

Vaasan Reserviupseeri ry:n –
Vasa Reservofficersdistrikt ry:n

sääntömääräinen **SYYSKOKOUS** ja
samalla piirin toiminnan

65-vuotisjuhlakokous

pidetään keskiviikkona 15.11.2017
klo 18:30 alkaen Vaasan Sotilaskodissa.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen 9 §:ssä
syyskokoukselle määrättyt asiat.
Hallitus kokoontuu klo 17:30.

Kahvitarjoilu

TERVETULOA

Hallitus

Pietarsaaren Reserviupseerikerho ja
Pietarsaaren Seudun Reserviläisten
sääntömääräiset syyskokoukset
26.10.2017 klo 18.00 alkaen
Pietarsaaren lukion tiloissa.

Lisäksi Pietarsaaren Seudun Reserviläisten
syyskokouksessa käsitellään sääntömuutosasia.

Jakobstads Reservofficersklubb och
Jakobstadsnejdes Reserverter håller
stadgeenliga höstmöten
26.10.2017 kl 18.00
i Jakobstads gymnasium.
Utöver detta kommer Jakobstadsnejdens Reserverter att behandla ändring av sin föreningsstadga under höstmöten.

Ennen varsinaisia kokouksia kenraalimajuri evp.
Jorma Ala-Sankila esitelmöi aiheesta "Valmiuden kehittyminen Puolustusvoimissa viime aikoina". Före de egentliga mötena kommer pensionerade generalmajor **Jorma Ala-Sankila** att föreläsa under ämnet "Utvecklingen av Försvarmaktens beredskap under senare tid".
Esitelmä vain yhdistysten jäsenille. Föreläsningen är öppen endast för medlemmar.

Johtokunnat

–

Styrelserna

Lohtajan rannikolla myrskysi jälleen

MPK:n Pohjanmaan maanpuolustuspiirin Kokkolan ja Vaasan koulutuspaikat toteuttivat RANNIKKO-MYRSKY17 -harjoituksen Lohtajalla 4.–6.8.2017. Vuosittainen harjoitus ”myytiin täyteen” jo hyvissä ajoin ennen varsinaista harjoitusta ja harjoitukseen osallistuikin 70 kurssilaista ja kouluttajaa tiedustelu-, jalkaväkijoukkueen taistelu ja vastaastoimintakursseille. Lisäksi harjoitusta tuki kenttämuonituskurssi.

Harjoituksessa luotiin todennukaisesti toimintaympäristö käyttäen kaksipuolisen taistelun KASI-simulaattoreita, joiden avulla voitiin antaa tarkka palaute jokaisen tehtävän jälkeen taistelijoitten toiminnasta, kuten toimintakyvystä sekä aseiden ja maaston käytöstä niin yksittäisen taistelijan kuin laajemman osaston tarkkuudella.

Kontrasti.

Liikkeelle.

Komentoja.

Maissa.

Terrängskytte kurs i Pedersöre

MPK Pohjanmaa, Kokkola utbildningsplats arrangerade en Terrängskytte kurs lördagen den 17 juni i Pedersöre. Kurschefen och utbildaren Jörgen Härmälä hade tidigare under våren hittat en ypperlig och säker plats för terrängskytte, efter kontakt med markägaren så var saken klar. Platsen ligger 6 km från närmaste bebyggelse och är ca 20-25 m lägre än omgivande terräng som dessutom består av tät barrskog. Att endast en skogsbilsväg leder in i området gjorde det också enkelt att sätta upp en informationstavla om pågående MPK kurs. Valen som vi sköt mot bestod av uppgrävd myrmark från gammal sjöbotten som var helt stenfri varpå risken för rikoschetter var minimal.

Temat för denna terräng-

skyttekurs var skytte under kontinuerlig rörelse, mitt tank inför denna kurs var strid i urban miljö där gruppen rör sig framåt hela tiden utmed en gata och eventuell fi finns inne i butiker samt gränder.

Att öva detta i terräng på ojämnt underlag under kontinuerlig rörelse kräver även skyttar med en viss erfarenhet eftersom även magasinbyten sker under rörelsen framåt. Så denna första kurs med dess deltagare lärde även mig mycket om hur nivån på denna typ av kurs ska ligga. Även feedbacken på kursen talade sitt tydliga språk och gav mig inspiration till uppföljaren som eventuellt kommer redan till hösten 2017 på samma plats. Då kommer vi att rycka fram parvist utmed stigen ...

Jörgen Härmälä

Koulutuksesta toimintavalmiuksia

ILMI 2017 – VAPAAEHTOISTEN JA VIRANOMAISTEN YHTEISTOIMINTAA

Käsin kirjoitettu A3-kokoinen arkki sunnuntaiaamuna 27.8.2017 Vapaaehtoisen pelastuspalvelun (Vapepa) tilannekeskuksen käytävällä, "Kadonnut on Lauri A., 77-vuotias masennusta poteva muistisairas mies, jolla on diabetes-lääkitys. Tuntomerkit..., vaatetus..., nähty viimeksi..."

Tätä ennen edellisenä lauantaipäivänä Kauhavan entisen Lentosotakoulun alueella on koulutettu n. 80 henkilöä GPS-, viestituki-, MSO-, etsinnän perus-, etsinnän maastojohtaja- ja muonituskursseilla. Myös harjoituksen johto on suunniteltu omaa toimintaansa Poliisin johdolla toimivassa etsintäharjoituksessa.

MPK:n Pohjanmaan maanpuolustuspiirin Kauhavan koulutuspaikka tarjosi Pohjanmaan Vapepan, SPR:n ja MPK:n toimijoille oivallisen koulutusympäristön, jonka huoltoon tukeutui myös samanaikainen kehitysvammaisille järjestetty Intti tutuksi -kurssi. Koulutuspaikan varasto-, toimisto-, majoitus- ja koulustilat sekä ampumarata ja harjoitusmaastot tarjoavat resurssit myös monelle muulle tulevalle harjoitukselle.

Kun apua tarvitaan, sitä myös saadaan

Edellinen lauantaipäivä oli kulunut uuden opiskelussa, vanhan kertaamisessa ja tulevaan etsintäharjoitukseen valmistautuessa. Varsinaisen toiminta alkoi, kun Pohjanmaan Hälytyskeskukseen oli saatu ilmoitus kadonneesta henkilöstä klo 07.20. Poliisi otti yhteyttä Vapepaan, ja etsintäjohtaja Anssi Mustonen aloitti johtopaikan pystyttämisen ja apujoukkojen kokoon kutsumisen. Etsintään ja tukitehtäviin osallistuivat ILMI 2017 -kurssilaiset ja erikseen harjoitukseen kutsutut Vapepan ja SPR:n paikalliset aktiivit.

MSO-etsinnän perusteiden mukaan kadonnut henkilö profiloitiin, ja tilastomateriaalin avulla johto tekikin päätökset etsittävästä alueista, lohkojaot ja niiden tärkeysjärjestyksen. Osin vaikeakulkuisen maaston takia päädyttiin koira- ja jalkapartioihin. Poliisi antoi luvan etsintälentoon, johon Etelä-Pohjanmaan Lentopelastusseuran kone saapuikin, mutta toinen Jyväskylän kone joutui palaamaan takaisin huonon lentosään takia.

Pelastustoiminta vaatii

tarkkuutta, kärsivällisyyttä ja johdonmukaisuutta

Oikea-aikainen tieto johtopaikalla onnistui viestikoulutuksen ansiosta. Matti Järven luotsaama viestiryhmä oli kouluttanut etsijät radiopuhelinten tehokkaaseen käyttöön, joten etsinnän johto oli koko ajan tilanteen tasalla. Partiot ilmoittivat havainnoistaan, etsijät pystyttiin ohjaamaan uusille lohkoille tai muuten ohjeistamaan tarvittavilla tiedoilla. Myös väärää ja harhaanjohtavaa tietoa tarvittiin tässäkin harjoituksessa aiheuttamaan toden tuntua. Tiedon oikea tulkinta on aina johdon vastuulla.

Yhteistoiminta yksilöiden ja vapaaehtoisharjoitusten välillä toimii

Kolmihenkinen etsintäpartiot pyritään aina muodostamaan siten, että niillä on maastojohtajakurssin käynyt henkilö johtajana, yksi ensi-aputaitoinen henkilö ja yksi suunnistaja. Tämä ratkaisu toimi hyvin tässäkin harjoituksessa, johon myös Vapepan Jarmo Ojajärvi, SPR:n Aki Valonen ja MPK:n Juhani Alkio olivat tyytyväisiä. Vapaaehtoisjärjestöjen yhteistoimintaa harjoittelemalla yhdistetään tärkeitä resursseja kansalaistemme turvallisuudeksi.

Teksti ja kuvat:

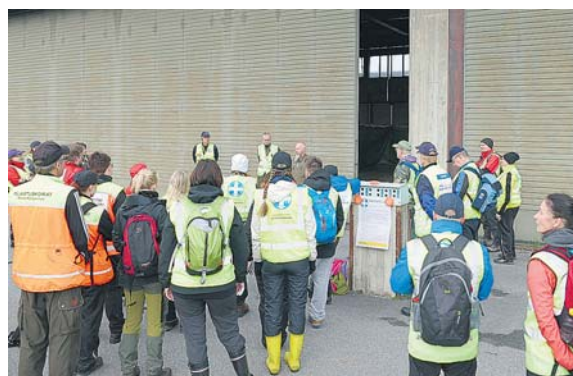
Jouko Liikanen

Kauhavan entisen Lentosotakoulun lennonjohtotornissa Reijo Rajala ja Petri Pajunen paikallistivat ja kuittasivat harjoitukseen osallistuvien radioamatöörien yhteys- ja kuuluvuusilmoituksia. Viestiyhteyksien kannalta antennit kannattaa virittää mahdollisimman korkeaan paikkaan, joten lennonjohtotorni oli niille tässä harjoituksessa paras sijoituskohta. Samanaikaisista ILMI-harjoituksista oli rakennettu radioamatöörien tuella valtakunnallinen viestiverkko, ja siinä harjoiteltiin mm. viranomaisien viestiyhteyksien varmistamista poikkeusoloissa.

Poliisiviranomaiset seurasivat etsinnän etenemistä, sillä tilanne johtokeskuksen kartalla muuttui koko ajan maastosta saapuvien viestien mukaan. Vapepan omalla radiopuhelinkalustolla ja radioamatöörien virittämällä yhteyksillä saatiinkin kattava peitto koko laajalle etsintäalueelle.

Johtokeskuksen läheisyydessä olevaan korjaushalliin oli valmisteltu ilmoittautumispiste, jonne etsintään hälytetyt vapaaehtoiset ihmiset saapuivat. MPK:n Kauhavan koulutuspaikan koulutuspäällikkö Juhani Alkio toivotti etsijät tervetulleiksi ja piti alkupuhuttelun. Vapepan Jarmo Ojajärvellä, SPR:n Aki Valosella ja Vapepan Tero Mustosella oli myös kerrottavaa etsijöille.

FINNSNIPER 2017 – yhteistyöllä tuloksia

FinnSniper 2017 oli tarkka-ampujaksi koulutettujen reserviläisten harjoitus ja kansainvälinen kilpailu 21.-23.7.2017 Lohtajalla, Vattajan ampuma- ja harjoitusalueella. Mukana oli myös maaliosasto- ja tukitoimintajoukkoja, jotka koostuivat MPK-aktiiveista koko Suomen alueelta, mm. Lounais-Suomen, Hämeen, Pohjanmaan ja Pohjois-Suomen alueelta. Kilpailun turvallisuutta ranta- ja merialueella valvoi väylä- ja sektorivalvonta- sekä tutka-kurssi.

Taustatyötä ja valmisteluja

Jo perinteeksi muodostuneet kilpailut eivät toteudu noin vain, vaan seuraavan vuoden kisan suunnittelu alkaa edellisen loputtua. Ratamestari Pauli Salo ja kilpailun johtaja Jukka Porkholm Pohjanmaan Tarkka-ampujista olivat kutsuneet kokoon kokeneita MPK-taustaisia toimitsijoita ja muutamia uusia alan harrastajia, jotka aloittivat suorituspaikkojen valmistelut jo perjantaina puolilta päivin. Kunkin stagen toimitsijat saivat oman rataa- ja kulkunsa, johon oli koottuna valmiiksi suorituspaikan rakennusmateriaali. Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty, pätee aina.

Jokainen kilpailu on erilainen

Tänä vuonna partion jäsenmääräksi oli asetettu kolme henkilöä, ja useat tehtävät oli myös suunniteltu kolmen hengen yhteistyöllä suoritettaviksi. Partiot saivat itse päättää ryhmänsä sisällä, kuka ampuu mitään suorituksen osuutta, mutta aseita ei saanut vaihtaa. Suurin sallittu kaliiberi oli .338 Lapua magnum. Ampumaetäisyydet vaihtelivat 10 – 1300 metrin välillä, joskin suurin

Toimitsijoiden antaman tehtäväkuvauksen jälkeen kolmimiehininen partio teki päätöksen roolijaosta. Ampuja ja tähtystäjä määrittelivät ampuma-arvoja, mutta samaan aikaan suojamieheksi jäänyt saattoi saada oman yllättävän tehtävän.

Partion kaikilla jäsenillä oli taisteluensiapupakkaus mukanaan, ja kuka tahansa heistä saattoi yllättäen joutua antamaan hätäensiapua maastossa tai missä tahansa muussa paikassa. Partion vapaa jäsen suojasi oman miehen hoitotapahtuman.

Vattajan maastoissa partiot liikkuvat jalan stagelta toiselle, ja odotusaika omalle suoritusvuorolle käytettiin tehokkaasti hyväksi, leväten tai aterioiden.

Toimitsijat pääsivät myös ampumaan, joko omalla tai sponsorin aseella. Tarkka-ammunta ei ole vain miesten laji, Laura todistaa uskomuksen vääräksi.

osa maaleista oli alle 800 metrin matkoilla. Partiot saivat käyttää omia GPS-laitteita, valonvahvistimia ja lämpökameroita, mutta laser-etäisyysmittareiden käyttö oli kielletty osalla rasteja.

Kilpailua vaikeuttaa aina tehtävien yllätyksellisyys, joten kokemuksella, yksilötaidoilla, ryhmädynamiikalla ja hyvällä partion johtamisella pystyi kokonaisuuden kannalta hyvään suoritukseen. Lauantai-illan sijoitus saattoi muuttua ratkaisevasti sunnuntain viimeiseen stagen mennessä, mikä tietenkin nosti jännitettä kisan loppuun saakka.

Kokemus nostaa kilpailun tasoa

Varsinkin suomalaisten partioiden osaamisessa oli selvää kehittymistä havaittavissa, sillä niin tasaista oli kilpailu kärkipaikoilla pisteerojen suhteen. Ulkomaisia partioita oli tänä vuonna ilmoittautunut mukaan Saksasta, Italiasta ja Sveitsistä. Paras ulkomaisen partion oli yhdeksäs, Sveitsin partio.

Team 20, eli Jounela, Hakulinen ja Rändström voitti tuloksella 396/475. Hopealle ylsi team 9, Paavola, Isohanni ja Liedes pisteillä 366/475, ja pronssisijan nappasi team 11, Vähäpassi, Salonen ja Terämaa tuloksella 357/475.

FinnSniper-kisat ovat saavuttaneet arvokkaan aseman kotimaisessa ja myös kansainvälisessä tarkka-ammuntatoiminnassa. Kisassa on aina hyvä henki ja todellista kilpailun tuntua lähes ammattimaisella tasolla. -Ensi vuonna nähdään! kuului useamman kilpailijan kommentti toiselle ennen kotiinlähden aikaa.

Teksti ja kuvat:
Jouko Liikanen

M/s Halkokari saapui perjantai-iltana Ohtakarintamaan valvoakseen lauantain ja sunnuntain aikana ampumasektorille mahdollisesti eksyvien kalastusveneiden turvallisuutta.

Beep! - ja hektinen 70 sekuntia alkaa. Rajoitetulla patruunamäärällä piti osua kustakin sapluunan aukosta värin osoittamaan maalilevyyn. Alimmasta aukosta ampuminen vaati jo notkeaa maanmyötäistä asentoa. Partion kaksi muuta jäsentä oli viereisellä stagella omassa suorituksessaan.

Jokaisen kilpailupäivän alussa oli varopuhuttelu, jossa käytiin läpi kaikki turvallisuuteen liittyvät asiat ja päiväjärjestyksen muut tärkeät vaiheet. Ulkomaisille osallistujille briefing-tilaisuus pidettiin englanniksi.

Ohjeita lehteen kirjoittaville

Jäsenistön kirjoittamat jutut ja artikkelit ovat Pohjanmaan Maanpuolustaja-lehden keskeisintä sisältöä. Kynään ja kameraan kannattaa tarttua aina, kun yhdistyksessä tapahtuu.

Jutut:

- Kirjoita yhdestä aiheesta vain yksi juttu. Täydentävät jutut ovat tervetulleita, kunhan niiden sisältö ei ole päällekkäinen pääjuttuun kanssa.
- Muista mainita jutussa aina kirjoittajan nimi sekä jutun käsittelemän tapahtuman aika ja paikka.
- Juttuun kannattaa liittää haastateltavien kommentteja, jos mahdollista. Mikäli jutussa on useampia haastateltavia, merkitse sitaatin yhteyteen kuka sen on sanonut.
- Jätä kaikki tekstimuotoilut pois eli ei lihavoineita, kursivoineita tms.
- Älä kirjoita, älä edes otsikoi juttua ISOILLA KIRJAIMILLA.

- Sopiva jutun mitta on 1500–4000 merkkiä (enintään 1,5 arkkia).

Kuvat:

- Ota toiminnallisia kuvia. Vältä perinteisiä pönötyskuvia.
- Juttua kohden 2–4 kuvaa on sopiva määrä.
- Lähetä kuvat sähköpostin liitteenä erillisinä jpg-tiedostoina. Kuvia ei tule missään nimessä liittää suoraan kirjoitetun jutun word-tiedostoon, vaan lähetä kuvatiedostot erikseen sähköpostin liitteenä. Vältä vanhojen kännykkäkameroiden kuvia...
- Älä pakkaa kuvia sähköpostilla lähettäessä, pistä tulemaan alkuperäiset tiedostot.

- Kuvista tulee ilmetä kuvaajan nimi. Laadi iskevä kuvateksti. Selitä myös tarvittaessa kuka on missäkin kohtaa kuvaa.
- Nimeä juttu- ja kuvatiedostot aiheen mukaan.

Lähtettäminen:

- Lähetä jutut ja kuvat sähköpostilla word- (.doc) ja jpg-tiedostona osoitteeseen paajarvi@multi.fi viimeistään lehden aineiston jättöpäivään mennessä.
- Aineiston jättöpäivät löytyvät infolaatikosta.
- Mikäli suunnittelemasi juttu tapahtuu aineiston jättöpäivän jälkeen, mutta ennen painopäivää, kannattaa olla etukäteen yhteydessä päätoimittajaan. Näin voidaan varata tarvittaessa tila ajankohtaista juttua varten.

Lehden toimitus pidättää oikeuden tekstien muokkauksesta.

Ilmoitukset:

- Kirjoita jokaisesta ilmoituksesta sopimus, ja lähetä päätoimittajalle, vaikka olisit sopinut asiasta ilmoittajan kanssa suullisesti. Päätoimittaja saa runsaasti sähköpostia eri tahoilta, joten pelkkä sähköpostiviesti saattaa kadota tai merkkautua roska-postiksi. Myös ilmoituksen laskutus tehdään sopimuksen perusteella.
- Täytä kaavake huolellisesti.
- Ole ahkera ja kulje silmät ja korvat avoimina. Ilmoitustulot ovat tärkeä osa yhdistyksen ja lehden taloutta!

Tekstilainaa
Karjalan Pojat
-lehestä, kirjoittaja
Harri Norismaa.

Aineistopäivät:

Talvisodan päätyminen 13.3.
Marskin syntymäpäivä 4.6.
Haminan rauha 1909 19.9.
Itsenäisyyspäivä 6.12.

ResUL:n SM Rovaniemi 19.–20.8.2017 Keskipojalaiset sijoitukset

Pienoiskivääri 60 ls makuu H50
4. alik. Yrjö Uusivirta 599,5
H 75
1. kapt. Alpo Hakala 585,9

Pienoiskivääri 3 x 30 ls H 75
1. kapt. Alpo Hakala 474

25 m pistooli H 60 16. ylitn Martti Kauranen 495 ja 17. ylitn Hannu Maunuk-
sela 441

nuksela 495
H 50
13. väap. Mauno Harju 468

Isopistooli H 50
13. väap. Mauno Harju 469
H 60 15. ylitn Hannu Maunuk-
sela 441

Kivääri Kenttäammunta H 75 3. kapt. Alpo Hakala 86
H 50 5. alik. Yrjö Uusivirta 163

12. väap. Mauno Harju 148
H 60
1. ylitn Martti Kauranen 159
8. maj. Eino Mehtälä 92

Itselataava kenttä 10 + 10 ls H 50
11. alik. Yrjö Uusivirta 156
12. väap. Mauno Harju 148
H 60
2. ylitn Martti Kauranen 158
3. maj. Eino Mehtälä 136

Joukkuetulokset 25 m pistooli H 50
13. K-PO (Kauranen, Harju, Maunuk-
sela) 1458

Kivääri kenttä 10 + 10 ls H 50 4. K-PO (Kauranen, Uusivirta, Hakala) 408

Itselataava kenttä 10 + 10 ls H 50 3. K-PO (Uusivirta, Kauranen, Harju) 447

Reserviläisten pienoiskiväärin piirinmestaruuskilpailut 25.5. Nivalassa Pyssymäellä

60 ls makuu

Y
alik. Heikki Hiltunen, Raahe 586, korp. Mika Tenhunen, Nivala 568, jääkäri Jarno Uusivirta, Nivala 516

Y 50
alik. Yrjö Uusivirta, Nivala 584

Y 60
korpraali Eero Marjakangas, Ylivieska 574, alik. Matti Ylikoski, Nivala 547

Y 75
kapt. Alpo Hakala, Kakkola 561
ylk. Oiva Laurila, Nivala 539

3 x 20 ls Y 1. jääkäri Jarno Uusivirta, Nivala

Y 50
alik. Yrjö Uusivirta, Nivala 534

NIJMEGEN 2018

Nijmegenissä, Hollannissa järjestetään vuosittain maailman suurin marssitapahtuma: Vierdaagse.

Heinäkuun puolivälissä marssittava tapahtuma on järjestetty jo 101 kertaa, ja osallistujia on nykyisin vuosittain yli 40 000. Vuonna 2018 marssi järjestetään 17.–20.7.2018.

Tapahtumassa on sotilaille oma sarja. Vuosittain mukana on tuhansia sotilaita yli 30 eri maasta joukkueena tai yksilöinä. Sotilaat majoittuvat yhteiseen sotilasleiriin 'Kamp Heumen-

soordiin', joka tuottaa sotilaiden tarvitsemat palvelut.

Vierdaagse-marssi on vaativa: peräkkäisiä marssipäiviä on neljä, jokaisena päivänä ollaan liikkeellä aamuvarhaisesta iltapäivään (viimeistään klo 17 oltava perillä).

Marssialusta on asfaltti ja kilometrejä tulee päivittäin 40–50. Alle 50-vuotiailla marssijoilla on mukana kuljetettavien nesteiden lisäksi vähintään 10 kg painava kantolaite. Marssille osallistuminen edellyttää pitkäkestoisuutta ja jatkuvaa lajiharjoittelua sitoutumista.

**Lisätietoja tapahtumasta saat 2018 infovastaa-
valta Joel Sjögreniltä: joel.r.sjogren@gmail.com
puh. 050 350 9826.**

Suomesta on ollut sotilasmarssijoita jo 25 vuotta, niin reserviläisiä kuin puolustusvoimien ammattilaisiakin. Huippuvuotina suomalais-

sotilaiden määrä on lähennellyt sataa, mutta viime vuosina määrä on jäänyt pienemmäksi.

Heinäkuussa 2018 lähtee

Suomesta mukaan ensimmäistä kertaa virallinen delegaatio. Suomen kontingentin muodostavat RESUL:n (RUL, RES, SRTL, MPKL) ja SOTUL:n jäsenjärjestöjen edustajista kootut joukkueet ja yksilöinä etenevät marssijat. Liitot tekevät yhteistyötä tämän tavoitteen eteen.

Joukkueet kootaan Maanpuolustuskoulutus-yhdistyksen sivuilla aukeavilla Marskursseilla. Kurssit aukeavat 15.10, ja ne löytyvät MPK:n Savo-Karjalan ja Lounais-Suomen maanpuolustuspiirien alta. Pidä kiirettä, koska kurssien ilmoittautuminen sulkeutuu jo 30.11.

**POHJANMAAN
MAANPUOLUSTAJA**

Pohjanmaan Maanpuolustaja on seuraavien yhdistysten tiedotus- ja jäsenlehti:

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry, Vaasan Reserviupseeri-piiri - Vasa Reserv-officersdistrik ry, Autojoukkojen Keski-Pohjanmaan Kilta ry, Österbottens Försvars-gille-Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf, Vaasan Maanpuolustus-naiset ry ja Keski-Pohjanmaan Meripelastajat ry.

Päätoimittaja:
Heikki Pääjärvi,
Lähdetie 4,
68600 Pietarsaari,
puh. 040 519 9955,
e-mail: paajarvi@multi.fi

Lehtityöryhmä:
Raimo Latvala,
Heikki Pääjärvi,
Markku Takala,
Jouko Liikanen ja
Eero Muhonen.

Lehden talous:
Rauno Hauta-aho
Ajurintie 28
67100 Kakkola
puh. 040-581 7412
e-mail: rauno.hauta-aho@sok.fi

Pankki
Nordea Kakkola
FI67 1065 3000 2041 50

**Seuraava
Pohjanmaan
Maanpuolustaja
4/2017: joulukuu.
Aineisto 6.12.2017**

Osoitteenmuutokset:
RES ja RUL:
Jäsensihteeri
Virpi Kukkonen
(MPY Oy)
Puh (09) 4056 2011,
Sähköposti:
jasenasiat@rul.fi

Autojoukkojen Kilta
Ari Olli 050 375 4257
ari.am.oli@gmail.com

Kokkolan meriosasto
Jari Kivioja 050-5311463

Sivunvalmistus
Päivi Kultalahti
Kuvanvalmistus:
Ari Alalantala

Paino:
Botnia Print Oy
Kokkola
Painos: 7 000 kpl

Aineistopäivät:

Talvisodan päätyminen 13.3.
Marskin syntymäpäivä 4.6.
Haminan rauha 1909 19.9.
Itsenäisyyspäivä 6.12.

Ampumatulokset K-P kaksoishirvi PM

Mellersta Österbottens distriktsmästerskap i dubbelålgick av stapeln i Kovjoki, Nykarleby den 17.9.2017. Keski-Pohjanmaan kaksoishirvipiirinmestaruus järjestettiin Uudenkaarlepyyn Kovjoella 17.9.2017.
Standard / vakio:
J Irjala 88 (/120p)

S Jämdahl 76
T Heselius 75
J Dahlin 72
J Hansson 69
M Skytte 67
R Strandvall 52

50+ senior / seniори:
L Videman 77 (/120p)
T Virkama 68
J-E Backlund 59

Ylennys

Sami Salmu on ylennetty yliluutnantiksi. Kalajoki.

Rainer Narva
esitelmöi
MaiGuban
kaukopartio-
operaatiosta
Haapajärvellä ja
Kokkolassa.
Tarkemmat tiedot
ajasta ja paikasta
Jari.Myllymäki@op.fi

VAPAAEHTOINEN MAANPUOLUSTUS

Piiripäällikön palsta

Kuluva toimintavuosi alkaa jo kääntymään jähdyttelyvaiheeseen. Valtaosa suuremmista harjoituksista on jo takana, mutta vielä on jäljellä mm. taistelijan perusampumataitoja ja pimeätoimintaa kertaavia ja kohentavia kursseja. Varsinkin uusien kouluttajien kannattaa kuitenkin silmäillä tarkkaan Vaasan koulutuskalenterin loppuvuoden tarjontaa – Vaasassa nimittäin järjestetään vielä tänä vuonna kouluttajan peruskurssi, joka on tärkeä ponnahduslauta MPK:n sitoutuneen kouluttajan urapolulla.

Ensi vuonna piirin alueella tullaan näkemään hieman totuttua enemmän useista kursseista koottuja harjoituskokonaisuuksia ja samalla myös uusia koulutusaiheitakin. Näitä harjoituksia ja kursseja avaamme kuitenkin tarkemmin lehden seuraavassa numerossa.

Kesän aikana järjestettiin useita

suurempia harjoituskokonaisuuksia, kuten RANNIKKOMYRSKY17, ILMI17 ja HÄJY17 -harjoitukset. RANNIKKOMYRSKY17, josta on kuvamateriaalia toisaalla tässä lehdessä, saavutti jälleen suuren suosion, ja harjoitus tullaan toteuttamaan myös ensi vuonna. Kauhavan koulutuspaikan ja VAPEPA:n yhteistyössä toteuttamaa suurensuureharjoitusta ja siihen kuulunutta koulutusyhteistyötä oli ilo seurata, ja tämänkin yhteistyö tulee poikimaan vastaavan harjoituksen tulevana vuotena. Lisäksi FINNSNIPER17 keräsi heinäkuussa jälleen suuren joukon tarkka-ammunnan huippuja Lohtajalle. 60 osallistujan joukosta terävin kärki löytyi jälleen suomalaisten kilpailijoiden joukosta.

Kesän näyttävin ja varmasti osaltaan myös haastavin tempaus oli kuitenkin Vaasassa järjestetty Nuku

rauhassa –tapahtuma. Meripuolustuspiirin johtamaa, tuhatpäisen vierailijajoukon kerännyttä tapahtumaa tuki voimakkaasti myös maanpuolustuspiirimme Vaasan koulutuspaikka vapaaehtoistoimijoinen. Tapahtumasta saatujen hyvien kokemusten johdosta tapahtuma ei tule varmasti jäämään viimeiseksi lajissaan Vaasassa.

Viime päivinä eniten puhuttanut aihe lienee kuitenkin Puolustusministeriön ilmoitus vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämistä koskevan selvitysryhmän asettamisesta. Selvitysryhmän tehtävänä on tarkastella kolmea MPK:ta koskevaa kehittämisehdotusta. Tätä kirjoittaessani tieto selvitystyöstä on ministeriön tiedotteen varassa, mutta selvitysryhmä luovuttaa esityksensä puolustusministerille 30.9. mennessä. Uskon, että tämän lehden ilmestyessä tiedämme

asiasta jo enemmän. MPK suhtautuu joka tapauksessa myönteisesti kaiken kehitykseen ja varmaa on se, että Pohjanmaalla tarjotaan myös tulevaisuudessa laadukasta koulutusta.

Yhteystiedot:

Kokkolan koulutuspaikka:

Koulpääll Jani Pikkarainen
jani.pikkarainen@mpk.fi
Puh. 050 553 6828

Varastovastaava koulpääll
Juha Möttönen
juha.mottonen@mpk.fi
040 543 3754

Vaasan koulutuspaikka

Koulpääll Toni Puutio
toni.puutio@mpk.fi
puh. 040 177 3414

Varastovastaava koulpääll Toni Alho
toni.alho@mpk.fi
040 583 6772

Pohjanmaan maanpuolustuspiiri:

vt. piiripäällikkö Jani Pikkarainen
jani.pikkarainen@mpk.fi
puh. 050 553 6828

Koulutussihteeri Rhea Nykvist
rhea.nykvist@mpk.fi
puh. 0400 395 909

Koulpääll Hannu Maunula
Piirin ampuma- ja voimankäyttökoulutus
hannu.maunula@mpk.fi
puh. 0500 719 283

Koulpääll Kari Rönqvist
Piirin johtamiskoulutus,
ruotsinkielinen koulutus
kari.ronqvist@mpk.fi

Koulpääll Pauli Salo
Piirin tarkka-ammuntakoulutus
pauli.salo@mpk.fi

Koulutustarjonta 1.10-31.12.2017

1. Puolustusvoimien tilaama sotilaallinen koulutus

Perustamisen suojakurssi / ÄRJY17	27.-29.10	Maalahti
Paikallisyhteisöjen tutkijakurssi / ÄRJY17	27.-29.10	Maalahti
POHMK Virka-apukurssi / ÄRJY17	27.-29.10	Maalahti
Hallinto- ja huoltopäivä	18.11	Maalahti

2. Sotilaallisia valmiuksia palveleva koulutus

Perusammunnat ja aseiden käsittely	1.10	Veteli
Taistelustressi	lokakuu	Kokkola
Taktinen kivääri 4	14.-15.10	Vaasa
Taktinen kivääri 5	21.10	Vaasa
Pimeätoimintakurssi	21.-22.10	Lohtaja
Taktinen kivääri 6	4.11	Vaasa
Taktinen kivääri 7	18.11	Vaasa
Sotilaskouluttajien varustarkastus ja huoltokoulutus	18.11	Maalahti
Taistelijan voimankäytön perusteet	25.11	Vaasa

3. Varautumis- ja turvallisuuskoulutus

I form för milin / Kunnossa inttiin	30.9-16.12	Jakobstad
"Älä ole uhri!" Naisille suunnattu itsepuolustuskoulutus	2.12	Vaasa
"Älä ole uhri!" Naisille suunnattu itsepuolustuskoulutus	joulukuu	Kokkola
Pyhäjärven Reserviupseerikerho 70- ja Suomi 100-vuotta	6.12	Pyhäjärvi

POHJANMAAN MAANPUOLUSTUSPIIRI

vt. piiripäällikkö Jani Pikkarainen
jani.pikkarainen@mpk.fi
puh. 050 553 6828

www.mpk.fi
www.facebook.com/pohmpp

Koulutussihteeri Rhea Nykvist
rhea.nykvist@mpk.fi
puh. 0400 395 909

MAANPUOLUSTUSKOULUTUSYHDISTYS
FÖRSVARSUTBILDNINGSFÖRENINGEN